

FROM: VETERANS' ASSOCIATION
1328—87 Ave. S.W. Calgary, Alberta, T2V 0W3, Canada

XXXI. ÉVFOLYAM.

CALGARY, ALBERTA, KANADA

1. szám

1978. április hó 30-án

Bajtársi Levél

**A M. KIR. CSENDŐR BAJTÁRSI KÖZÖSSÉG
KÖZPONTI TÁJÉKOZTATÓJA**

ALAPÍTOTTA 1948-ban néhai vitéz Karsay Jenő alezredes

Kiadja:
a MKCsBK VEZETŐSÉGE
VETERANS' ASSOCIATION
of the former Royal Hungarian Gendarmerie
ADMINISTRATION CENTRE
1328- 87th Avenue, S.W.,
Calgary, Alberta, Canada
T2V 0W3

PRINTED MATTER

VILÁGSZERVEZETÜNK

a M. KIR. CSENDŐR BAJTÁRSI KÖZÖSSÉG — MCsBK —
alakult 1948-ban.

Bajtársaink hivatalosan bejegyzett jótékonycélu társadalmi
egyesületeket alapítottak
az Amerikai Egyesült Államokban:

Ohio államban: Family Society of Hungarian Veteran Gendarmes
(Magyar Csendőrök Családi Közössége) Charter B.56-940,
Cleveland, Ohio, USA.; 1958. július 14-én.

Kanadában:

Ontário tartományban: Royal Hungarian Gendarmerie Veterans'
Benevolent Association. No.10. Liber 1163
Province of Ontario. Toronto (Ont.)
1962. szeptember 27.

Quebec tartományban: Association des Veterans Gendarmes
Royaux Hongrois, MKCsBK. NO. 96 Libro C-268,
Quebec, (P.Q.) 19 le decembre 1972.

Alberta tartományban: Veterans' Association of the former Royal
Hungarian Gendarmerie, No. 8775, Edmonton,
Alberta, 28th October, 1975.

A MKCsBK VEZETŐSÉGE:

vitéz Baranchi Tamáska Endre
MKCsBK vezető

Keresztes Lajos
MKCsBK ügyvezető

A MKCsBK Vezetősége önként és önzetlenül intézi világszervezetünk
tájékoztató, nyilvántartó és segélyügyi szolgálatát.

FELADATAINK:

- 1./ Bajtársainkkal az összeköttetést fenntartani, érdekeiket képviselni,
összejöveteleinkről és a személyi változásokról őket értesíteni.
- 2./ Előadások, ünnepélyek társasvacsorák rendezésével anyagi alapot
teremteni és ebből rászoruló bajtársainkat és hozzátartozóinkat
segíteni.
- 3./ Ápolni a szolgálati ideálokat és kegyelettel megőrizni emlékét a volt
M.Kir. Csendőrség azon tagjainak, akik a törvény és a rend szolgál-
latában az emberi szabadságjogok és a közbiztonság védelmében
Hazájukért áldozták életüket.
- 4./ Az állampolgári jogok és kötelességek megismerése és teljesítésében
segédkezni.

(Folytatás a borítólap utolsó előtti oldalán)

BAJTÁRSI LEVÉL

A M.KIR. CSENDŐR BAJTÁRSI KÖZÖSSÉG KÖZPONTI
TÁJÉKOZTATÓJA

XXXI. Évfolyam

Calgary, 1978. április 30-án

1.szám

TARTALOM

1. A MKCsBK Vezetőség hírei.

Vitéz Baranchi Tamáska Endre:

1978 Csendőrnapi: Igazság — gázság

Pénztárellenőri jelentés 1977.I.1.—XII.31-ig

2

3

2. Tanulmányok, cikkek, leírások, versek.

Szabó Dénes: Írás azokhoz, akik nem tértek vissza

vitéz Vattay Ferenc: Pinczés Zoltán tábornok

Msgr. vitéz Vargha Gábor: Teleki emlékbeszéd

vitéz Sz.J.: Epizód a II. Világháborúból

Csepi Béla: Egy bajtárs halálára

Dr. Nagy-György István: Esetem a csendőrökkel

Bánfai József: Lovasszellem

vitéz Kövendy Károly, CM: vitéz Csergő Endre százados

Dr. Kiss Gyula: Mit jelent nekünk a Szent Korona

Mádai Gyula: Koronánk (Vers)

Horváth Lajos: Javaslat ősi emlékeink megőrzésére

vitéz Baranchi Tamáska Endre: A kardnyelő

Csepi Béla: Mikor lesz tavasz (Vers)

Kós Károly: Erdei lak

5

6

9

11

12

14

15

18

21

27

28

29

32

32

3. Közösségi, egyesületi és társadalmi események.

Beszámolók a Csendőrnapi, Hősök napja és más összejövetelekről

A magyar élet eseményei világszerte

39

50

4. Bajtársi hírek

Apáink nyomdokában a magyarságért

Tagfelvétel, kitüntetés, elismerés képesítés, megbízás

Látogatások

Házasságok, születések, gratuláció

Betegségek, felgyógyulások

Halottaink

A Vezetőség levelesládájából

57

58

61

62

63

64

73

5. Értesítések

A Múzeum hírei

Könyvismertetések

Pénzküldemények nyugtázása 1977.IX.1—XII.31.

Székely László: Húsvéti köszöntés

78

82

85

86

A Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség Vezetője
CSENDŐRNAPRA
 1978. február 14-én:

Igazság — gázság

Nemrégiben találkoztam egy csendőrözvegygel. A férje a több évi kommunista börtönben szerzett betegsége miatt hamarosan a Hádak Útjára távozott. De a sógora is csendőr volt, akit pedig a kommunisták a megszkott koholt vádak alapján végeztek ki. Ilyen rokoni kötelékkal a csendőrözvegy valóban a másodrendű magyar állampolgárok életét kell, hogy élje Magyarországon.

Ez a csendőrözvegy mondta nekem, hogy „büszkék lehetnek arra, hogy csendőrök voltak. Magyarországon alig van olyan könyv, regény, színpadi játék, vagy film, ahol ne szerepelnének a csendőrök.” Igazat adtam a csendőrözvegynek. Valóban mi a sok megpróbáltatást megjárt, s még életben lévő csendőrök igen büszkék vagyunk. Az igazi magyar nép előtt sohasem kellett szégyenkezni sem a múltban sem a jövőben, de a jelenben sem. Egy alkotmányos ország belbiztonsága volt a kakastollasokra rábízva. A magyar nép minden este nyugodtan hajthatta álmra a fejét mert a portyázó csendőrijárőrök szerte az országban védték életüket vagyionunkat. A bünösöknek kellett csak rettegni, akik törvényellenes úton jártak.

De nemcsak a béke időkben járt jó példával elől a csendőr, hanem amikor a haza veszélyben volt, ott volt fegyvertársa, a honvéd mellett, hogy vére árán is védje a szent magyar földet, s annak fiait. Hogy Magyarország mégis a szovjet rabtartók kezére került abban sem a honvédek sem a csendőrök nem hibásak. Az a nyugati hatalmak bünlajstromára irandó szintén, mint sok más hasonló dolog. Mégis a bünbak a m. kir. Csendőrség lett, illetve annak minden egyes tagja. Jól tudták ezt már a kommunisták, régen. A szovjet komintern 1937. évi moszkvai kongresszusán hoztak egy határozatot, amely már akkor kimondta a m. kir. Csendőrségre a halálos ítéletet. A komintern a magyar csendőrség kommunistaellenes működését kárhóztatva abban a határozatban kimondta, hogyha annak az ideje eljön, akkor Magyarországon az első és legfontosabb teendő a csendőrség likvidálása kell hogy legyen.

Ez be is következett 1945-ben, mikor a nyugat hozzájárulásával a szovjet egész Magyarországot megszállhatta. A Szovjetunióból visszaszívárgott kommunisták otthoni hü kiszolgálóikkal a m. kir. Csendőrséget teljes egészében bünösnek nyilvánították és annak tagjai ellen megkezdték

vérszomjas irtó hadjáratukat. A Testület háborús veszteségeit nem számítva ennek a bosszúnak több mint 5,000 csendőr lett az áldozata. Ehhez hozzájön azoknak a száma, kiket a Szovjetunióba elhurcoltak. A sok évi torturát túlélő csendőrök is többnyire élő halottnak tekinthetők, mert az otthoni kormány ezekért az ujját se mozdítja meg. A nyugattól sem várhatunk segítséget, ami az évek során többször beigazolódott.

Az igaz magyar nép idősebb rétege még jól emlékszik a csendőrökre. Az ifjúság azonban csak a kommunisták írásaiból, regényekből, színpadi és filmjátékokból ismerheti meg a volt csendőr arcképét. De az igazi magyar ifjúság hamar felébredt és ma már jól tudja azt, hogy amit a kommunista propaganda, a pártsajtó ír és színpadra hoz annak legfeljebb csak az ellenkezője lehet igaz. A sok hazudozásnak vetett véget az 1956-os Szabadságharc. Éppen a kommunisták által nevelt ifjúság elégette meg a sok porhintést, félrevezető propagandát s fogott fegyvert leverni a vörös elenséget. Így bizonyosodott be az is, hogy a kitalált és mesebeli szörnynek feltüntetett volt csendőrökép mind hazugság.

Egyik táborig lelkészünk, mikor az első istentiszteletet tartotta az egyik szovjet magyar hadifogolytáborban így elmélkedett prédikációjában: „Milyen érdekes is a magyar nyelv. Példának vegyük ezt a szót igazság. Hagyjuk csak el ebből az első betűt — gázság lesz belőle. Mennyivel más értelmet ad ez az egy betűhiány annak a szónak.” Igen, az igazság és a gázság milyen egymástól távolálló fogalmak, pedig csak egy betű a két szó közötti különbség.

Ezek a gondolatok jutottak ma eszembe, Csendőrnapon, 1978. évi február hó 14-én.

„Híven, Becsülettel, Vitézül!”
Vitéz Baranchi Tamáska Endre s.k.
 szkv. m. kir. csendőrszázados
 MKCsBK vezető

A MAGYAR KIRÁLYI CSENDŐR BAJTÁRSI KÖZÖSSÉG VEZETŐSÉGÉNEK ELLENŐRI JELENTÉS az MKCSBK Ügyvezetőség 1977. évi elszámolásáról.

<u>Tárgy</u>	<u>Bevétel</u>	<u>Kiadás</u>	<u>Maradvány</u>
Át hozat az 1976. évről	1,884.19	00.00	1,884.19
1977. évre a B.L-re,	9,860.20	3,575.45	-
a Segély Alapra,	-	779.10	-
az Ügyvezetésre,	-	563.61	6,826.23
Múzeumra,	30.00	30.00	6,826.23
Hosszúlejáratú bank- kölcsonre	-	5,000.00	1,826.23
1977. évre összesen :	11,774.39	9,948.16	1,826.23

azaz egyezernyolcszázhuszonhat dollár és 23 cent.

Alulírott pénztári ellenőrök rovancsoltuk az Ügyvezetőség 1977. január 12-től december 31-ig terjedő időszakra vonatkozó elszámolását, a bevételek, kiadások és a maradvány tekintetében.

Az átvizsgálás kiterjedt a pénztárkönyv, valamint a könyvelési rendszer ellenőrzésére is. Eljárásunk során a vonatkozó havi bankkimutatókat, kifizetett csekkeket, elismervényeket, nyugtákat és más szükséges mellékleteket hiánytalanul rendben találtuk.

Az 5.000.000 dolláros hosszúlejáratú bankkölcsön befektetés 1977. XII. 21-én lett évi 7 1/4 %-os kamatra lekötve. Lejárati ideje 1979. december 22-én.

Az általunk elkészített fenti összesítés az Ügyvezetőség 1977. december 31-iki pénzügyi helyzetét hűen tartalmazza és annak hitelességét igazoljuk.

Kelt Calgaryban, 1978. évi január hó 30-án.

Kiss Gyula s.k.

pénztári ellenőr

Karancz János s.k.

pénztári ellenőr

A másolat hitelével :

Calgary, 1978. évi március 20-án

A grazi (Stajersország, Ausztria) központi temetőben 20 méter magas emlékmű hirdeti 11 nyelven, hogy: „Őrizték a szabadságot és békét mi értük haltunk meg!”

Szabó Dénes

Írás azokhoz, akik nem tértek vissza...

(Szabó Dénes törm. (Budapest) cikke a Csendőrségi Lapok 1944. II. 14-iki számában jelent meg.)

Ma megáll pár órára a csendőri munka. Ezer őrön szegre akasztják a puskát, új zubbonyt húznak a csendőrök és ünneplő lélekkel megülik a testület napját. S akik ma sem állnak meg — mert a kötelesség szólítja — lélekben azok is velünk vannak.

És amikor összegyűlünk e napon az asztal mellett, megemlékezünk azokról, akik előttünk jártak a szolgálat ezernyi útját és akik elestek ezen az úton a testület, a csendőri név, hivatás és fegyver becsületéért, elestek a legnemesebb harcban: a Jó védelmében. A mai napra öröközölde koszorút fonunk a neyük köré kegyeletes kézzel, emlegetjük a nevüket, s így élnek időtlen időkig a testület hősei.

E napon Reátok is gondolunk, Rólatok is emlékezünk harctérre vonult és vissza nem tért bajtársak.

Először Titeket szólítunk — elesett csendőrök! Tavaly, vagy azelőtt még itt voltatok velünk a Csendőrnapon. Jöttetek velünk a templomba, együtt ültünk az asztalnál a templom után. Előttünk van az arcotok, amint a papra figyelt a templomban, látunk Benneteket, halljuk a hangotokat, emlékszünk a szemetek színére, csillogására, mikor ránkemeltétek, koccintáskor az asztalnál... S emlékszünk a kezetek szorítására, mikor elindultatok a Dicsőség útjára. Egyszer kétszer irtatok onnan, aztán egyszer csak elmaradt a lapotok. Hiába vártuk napról-napra, nehezdedő szívvel és hiába várták még nehezebben azok, akik még közelebb állanak Hozzátok. Senkise mérte még le aggódó hitvesek, öreg édesanyák, katonaapák, menyasszonyok gondjának súlyát és senkimás nem tudhatja, csak aki érzi, hogy milyen nehéz azt elhordozni.

De tudjuk azt is, hogy akit a Teremtő kiválaszt a próbáltatásra, erőt is ad annak az elviselésére. S ahogyan hívek voltatok Ti halálig odakint, hívek és hősök lettek Szeretteitek is a próbatétel idején. És nagy-nagy fájdalom ugyan, de büszkén viselik ezt a sorsot, méltóan a Ti hősi nevetekhez. Ez nyugtasson meg titeket.

Hozzátok is szólunk, eltűnt bajtársaink! A Ti nevetek még nincs köbévésve, de a testület számon tart Benneteket és ma, a csendőrök ünnepnapján titeket is emlegetünk azok között, akik a csendőri hivatás hősei közé számítanak.

Azon az őrön, ahonnan elindultatok, üresen áll a helyetek az asztalnál és nem múlik el nap a Reátok való emlékezés nélkül.

Nem tudjuk, miként rendelkezett felőletek a Seregek Ura. Nem tudjuk elestetek-e a harcok közepette úgy, hogy senki se tudja. Ha így van, sírotokra nem ültettek bajtársi kezek virágot. Nem tudjuk megsebesültetek-e, vagy végső tusában kimerülve sodort el Benneteket az ádáz ellen-

ség sötét áradata? Ha így van, nem tudjuk, hogy a gyötrelmek minő kegyetlen sora próbál Benneteket. Nem tudjuk, hogy mi történt veletek, csak azt tudjuk, hogy hiányoztok sorainkból.

Nektek azonban mindnyájatoknak tudnotok kell, vissza nem tért bajtársak, hogy Ti örökre a mieink maradtok.

Pinczés Zoltán vezérőrnagy, a m.kir. csendőrség felügyelője mellé beosztott tábornok. (1891—1945)

vitéz Vattay Ferenc:

Pinczés Zoltán tábornok

(Elhangzott Buenos Airesben (Argentina, Délamerika) a Csendőrnapi összejevetelen, 1965.V.8-án.)

Ebben az esztendőben volt a m. kir. csendőrség alapításának 84. évfordulója. Midőn nagynevű egykori felügyelőnk vitéz Szinay Béla altbgy. a február 14-ének „Csendőrnapi”-pá való nyilvánítására javaslatát megtette, nem sejtette, hogy ezen ünnepnapunknak ápolása lesz az emigrációs csendőrök összetartásának kovásza.

Gondolatkörünk az emberi élet három szakaszában különbözőképpen alakult: A fiatalok főleg a jövővel törődik és általában a múlt nem nagyon érdekli. A férfikor az alkotó és a jelennek él. Az öreg viszont a múlt emlékein tünődik. Miután az utóbbi csoporthoz tartozom, engedjék meg, hogy ma én is visszaemlékezzek.

Volt egy kiváló bajtársam, igen kedves barátom, kinek már csak az emléke élhet bennem. Több, mint egy évtizedig szoros munkatársak voltunk. Ő akkor a Belügyminisztérium VI-b. osztályában, én a Honvédelmi Minisztérium ún. B.M. VI-c. osztályában töltöttem be hasonló munkakört. Ez a barátom pedig Pinczés Zoltán, későbbi vezérőrnagy volt. Sokan ismerték a jelenlévők közül, de a mai alkalom mégis arra késztet, hogy róla emlékezzek.

Akaraterejének és adottságainak céltudatos beállítása révén egész kivételes módon került a csendőrtisztikarba. Szeretett szűkebb hajzában Erdélyben nőtt fel. Siheder korában már megismerte a csendőrök belső életét, érdekelte, megszerette azt. A csendőrök portyázásaiban is részt vett, velük tanulta a szolgálati utasítást, a büntető törvényeket. Így lett szerelmese annak, amit életpályának választott. Középiskolai tanulmányai és önkéntesi évének befejezése után nem hívták be csendőrtiszt-i próbaszolgálatra, mivel a létszámviszonyok miatt a felvétel hosszabb ideig szünetelt. De elhatározásából nem engedett. Önkéntesi mivoltának és — úgy emlékszem — érettségijének elhallgatásával próbacsendőrként lépett be az akkori kolozsvári I. sz. csendőrkerület kötelékébe. Hogy ott mindenben kiválóan megfelelt, előljárói támogatása mellett átminősítették a csendőrtiszt-i állományba.

Fiatal korában már cikkírója a Csendőrségi Lapoknak, majd annak szerkesztője lett, melyet több évtizeden át betöltött. Szerkesztette az évenként megjelenő Csendőrségi Zsebkönyvet is. Hamarosan látjuk a Belügyminisztérium csendőrségi osztályában előadói minőségben. Részt vett a Csendőrség Szabályzatszerkesztői és Tanulmányi Bizottsága munkájában, egyébként ennek a szervnek életrehívója volt. Részt vett három ízben külföldi tanulmányúton. Ő rendezte az 1926 évi berlini nemzetközi rendőrkongresszus alkalmából a magyar királyi csendőrség kiállítási anyagát. Amint olvastam, az idén is lesz Berlinben ilyen kiállítás, de ezen a csendőrség már nem szerepel, mert ezt az intézményt gyilkos kezek halálra üldözték. Reméljük, hogy csak tetszhalott és idejében föl fog támadni.

Pinczés Zoltán szolgálati elfoglaltságán kívül fogalmazta meg az új Szolgálati Utasítás egyes részeit és a nyomozó alakulatok utasítását majdnem egészében. Legértékesebb munkája az általa összegyűjtött és magyarázataival ellátott büntető törvények és szabályrendeletek gyűjteménye, melyet elsősorban az őrsök munkájának megkönnyítése céljából tansegédlet gyanánt állított össze. A hatalmas anyag kartotékolásában és rendezésében felesége volt elsőrendű munkatársa.

Általában Pinczés Zoltán munkájának főirányadója a külszolgálatot teljesítők helyzetének megjavítása, munkájuknak megkönnyítése volt. Jól emlékszem, midőn baráti körben együtt voltunk, nem egyszer előfordult, hogy hirtelen már nem vett részt a társalgásban, maga elé nézett, ilyenkor tudtam, hogy újabb probléma foglalkoztatja, amit nekünk hol elmondott, hol nem, de legtöbbször ez javaslat alakjában került az illetékes helyre.

A csendőrség sajtóságos szervezete kettős alárendeltségen alapult,

mely a belügy és a honvédelmi miniszterek egyetértő rendeleteiben nyert kifejezést. Rendeleteik ezt bevezetésként közölték is. Ennek az elrendezésnek mindig hívei voltunk, ha e tekintetben más gondolatok felvetődtek is. Ha lesz még egyszer magyar csendőrség, ezt az elvet feladni nem szabad. Nem szabad szem elől téveszteni, hogy a belügyminiszter táplálja a csendőrséget és a béke idején főleg neki teljesítünk szolgálatot, viszont a honvédelmi miniszter adja hozzá az erőt és tekintélyt. Mindkettő pedig biztosítja ki és befelé a helyes egyensúlyt.

Visszaemlékezve egy kényes helyzet jut eszembe. A 20-as évek vége felé — időpontját nem birom rögzíteni — egy reggel átjött hozzám Pinczés Zoltán, mondván: baj van, tenni kell valamit, mert 11 órakor a belügyminisztérium rendőrségi osztályában értekezlet lesz és ennél döntést akarnak elérni, hogy Budapest környékén, majdnem Gödöllőig a csendőrörsöket megszüntetve, a szolgálatot a rendőrség vegye át. Ezt meg kell akadályozni. Ilyen javaslat még napvilágot se lásson. Elhatároztuk, hogy osztályvezetőm Fischer József tbk-től hozzájárulást kérve átmegyünk a főépületbe lévő H.M. 1/A. szervezési osztályába és onnan kérünk támogatást. Előadva az ügyet vitéz Falta László vk. ezds-nek — aki akkor még nem sejtette, hogy majdan ő lesz a csendőrség felügyelője — kértük, hogy a H.M. részéről képviselje a csendőrség érdekeit. Az értekezleten, melyen jelen voltunk, felkérték v. Falka ezds-t, hogy nyilatkozzék. Kijelentette, hogy a H.M. úr részéről az elgondoláshoz nem járulhat hozzá és pedig jelenleg nem közölhető indokokból. Erre a kérdés végleg lekerült a napirendről. A kölcsönhatás alapján máskor meg a B.M. befolyása érvényesült.

Legfiatalabb bajtársaimtól nem egyszer hallottam, hogy Pinczés Zoltán — aki tiszti és törzstiszti tanfolyamokon is tanított — a csendőrség esze. Ez igaz örömet keltett bennem, mert az ő termékeny, hasznos és céltudatos munkája után ezt meg is érdemelte.

Azután jött a második világháború, a gyászos vég, az összeomlás. 1945 őszén, Bajorhonban egy Pfarrkirchen melletti kis faluban fölkerestem. Az én Zoltán barátomat megtörve, csüggedten találtam. Beszélgetésünkből leszűrhettem, hogy mindent véglegesen összeomlottnak vélt a kibontakozásnak leghalványabb reménye nélkül. Arra azonban nem gondolhattam, hogy fájdalom, elkeseredése annyira mély, hogy ez fogja a méregpilulát neki és vele együttérző feleségének a kezébe adni, mely értékes életüknek véget vetett. Ma a Pfarrkircheni temetőben nyugsznak.

Midőn elhatároztam, hogy a mai alkalommal Pinczés Zoltán tábornokról beszélek, bajtársaim előtt óhajtottam neki emléket állítani.

Most pedig gondoljunk e nap alkalmából a m. kir. csendőrség hősi halottaira, akik háborúban és békében életüket adták a Hazáért, valamint mindazon bajtársakra, akiket a gyilkosok bitófa alá vittek és azokra, akik elkeseredettségükben önként váltak meg életüktől, majd azokra is, akik otthon börtönökben sinylődnek, vagy ennek nehéz következményeit viselik.

Felállva egy perces néma csendben hódoljunk emléküknél...

Msgr. vitéz Vargha Gábor

Teleki emlékbeszéd

(Elmondotta Pittsburghban (Pa.USA.) a Magyar Cserkész Szövetség tisztújító közgyűlésén 1977. V. 1-én.)

A nemzetnek vannak határkövei. Megállás, visszatekintés a múltba, hogy visszapillantsunk és a múltból erőt gyűjtsünk a további küzdelemhez. Ilyen megállás az áprilisban évről évre megismétlődő Teleki ünnep. Gróf Teleki Pál Magyarországnak volt a miniszterelnöke. Világhírű tudós, aki nemzetközi vonalon elismert szakember volt, megcsodálták zsenialitását. Nagy nevelő volt és szívvel, lélekkel a cserkészletnek élt. Itt látta a jellemnevelés legjobb eshetőségét magyar szempontból, a magyar ifjúság szempontjából. Politikus is volt, még pedig két világháború között a legnehezebb időszakban, mely azután tragikus halálához vezetett. Akárhogy is mesterkednek lerajzolni az öngyilkosságot, Teleki nekünk világhírű tudósunk és kiváló nevelőnk volt. Ezért tisztelettel kell tekintenünk reá, a tudósra, a nevelőre, a gerinces, jellemes, gyakorlati vallásos életet élő igaz nagy magyarra.

Teleki Pál tekintélyes erdélyi földbirtokos család sarja, atyja belügyminiszter volt, az első közigazgatási reformtervezet megalkotója. 1879-ben született Budapesten, hol jogot hallgatott, de a földrajz tudományokkal is foglalkozott és a magyaróvári gazdasági akadémián is tanult. Tagja volt a Magyar Tudományos Akadémiának, titkára a Földrajzi Társulatnak. A szegedi kormányban külügyminiszter, majd kétszer is miniszterelnök. Tudományos munkássága külföldi elismerést is hozott. 1939–40-ben, mikor az ország ismét súlyos helyzetbe került, majd mikor Erdély egy része visszatért ismét ő a miniszterelnök. Teleki Pál volt, aki ottani jogos birtokát az ottani magyarságnak ajándékozta magyar szívvel.

Mint tudjuk Trianon szétzúzta Magyarországot. A megalázó békeponatok elszakították véreinket, bár a záradék kilátásba helyezte a békés revízió lehetőségét. Teleki Pál ennek szentelte egész életét. Írt, utazott külföldi kapcsolatokat szerzett, előadásokat tartott, térképeket készített és pontos adatokkal mutatta be Hazánk sorsát. Munkáit minden országnak, vezető politikusoknak elküldötte. Hazájáért nem fegyverrel harcolt, az ifjúság nevelését választotta, hogy azok megismerjék ezeréves történelmünket, adottságainkat, körülményeinket és a lehetőségeket. Ezek birtokában hozzák majd meg az elhatározásokat. Felrázta a nemzetet, hogy tisztában legyen az európai követelményekkel is. Hangoztatta: Nem elég, hogy magyarok vagyunk, legyünk európaiak is! Merjünk magyarok lenni, bárhová is állít bennünket az élet, a sors, a Gondviselés. Teleki tudta, hogy csak egy ilyen ifjúság tudja valóra váltani Széchenyi István jelmondatát: Magyarország nem volt, hanem lesz!

Bilincsekben hevert az ország az I. Világháború után, körülvéve ellenségekkel. Egyetlen kiutat Teleki csak abban látott, hogy a Londonban

székelő Nemzetközi Cserkész Szövetség tagjai sorába felvételt nyerjen a magyar ifjúság a cserkészzet révén. Azt akarta, hogy megnyíljon a magyar határ és ifjúságunk kapcsolatokat teremthessen a külfölddel.

Javaslatára a Világkonferencia határozatot hozott, hogy a kisebbség saját nyelvén, saját jelvényeivel cserkészcsapatokat alakíthat, alapíthat. Az első fecskék az elrabolt területeken, ahol mindent, ami magyar volt guzsbakötöttek. A némaságra ítélt felvidéki, erdélyi és délvidéki területek magyarjai újra lélegzethez jutottak, magyarok lehettek és mertek újra magyarok lenni. Átmenthették az ifjúságot a magyar életnek. Teleki, aki az ifjúságon keresztül látta a revízió lehetőségét, küzdött azért is, hogy Magyarországon nem külön katolikus és külön protestáns, hanem egy Cserkész Szövetség legyen.

Azt mondta, ez magyar érdek. „Ebben a szövetségben úgy kell egyé válunk, mint a várfalban az egymásba kapaszkodó kövek és téglák. Nem baj az, ha a kövek és téglák nem egyformák, de egy hegyoldalból valók és a vár csak erősebb lesz, ha kövei sokféle felületbe kapaszkodnak.”

Nagy politikus volt, mert tudta magát fegyelmezni. Nemet is tudott mondani. Mikor Hitler a Felvidéket ígérte, ha Lengyelországot hátbatámadjuk, nemet tudott mondani, mert jellem volt és erkölcsstelennek tartotta, hogy a velünk nagyon is barátságban élő lengyeleket megtámadjuk. Egyik alkalommal az angol követ azt mondta Telekinek, hogy: „A magyarok nem látják, hogy a németek le akarják nyelni magukat?” Teleki rögtön válaszolt rá: „Követ Úr! Ön kettő esztendeje látja ezt, de mi már ezer év óta és mégse nyeltek még le bennünket.”

Meg volt neki a politikai meggyőződése is, mikor azt hangoztatta, hogy a minket körülvevő ún. kisantant hatalmak közül Jugoszláviával ki kell és ki tudunk egyezni. Ez vitte rá a kormányzót arra, hogy mohácsi beszédében már 1926-ban békülékeny hangot használt. Késői gyümölcsként kötötték meg a barátsági szerződést 1940 decemberében. A következő évben — nem tudni, hogy az angolszász érdekek milyen szerepet játszottak ebben — a kormány megbukott és a szerződést felbontották. De Churchill is nagyképűsödő és álszent volt; mikor azt mondta Teleki halálakor az angol parlament előtt: hogy a sorra kerülő világrendezés-kor a tárgyaló asztalnál ott kell állnia Teleki üres székének is. Sem Teheránban, sem Yaltában, sem Potsdamban, de a párizsi tárgyalásokon se volt ott szék Telekinek.

Nem kutatjuk a tragédiát, de az biztos, hogy a jugoszláv állam érvénytelenítette csatlakozását a háromhatalmi egyezményhez és ez váltotta ki a németek támadását. Mikor a horvátok jogilag és gyakorlatilag is kiváltak az országból Jugoszlávia akkor megszűnt létezni. Annyit emlegetett búcsúlevele, hogy mint volt, az szovjet gyártmánya, propagandája. Magyarország nem támadta meg Jugoszláviát és csak felbomlása után vonult be bizonyos, azelőtt Hazánkhoz tartozó területekre. Ez a valóság. Azok a szavak, melyek búcsúlevelében állanak szöges ellentétben állanak Teleki politikájával, jellemével, hiszen Magyarország nem szegte meg a kötött szerződést. Az azonban bizonyos, hogy összeroppanása

súlyos politikai és katonai válság közepette történt. Egyedült volt, mint nemzete, melyet sodortak az események a népek országútján.

Széchenyi döblingi utolsó óráival hasonlíthatjuk össze vergődését. Felőrlődött. Mi azonban tudjuk ki volt, mert életében pontosan kirajzolódik istenfélő lelke, áldozatos és öntudatos hazaszeretete a megfontoltság és tiszta erkölcs ragyogó hordozója. Halála oka titok marad, talán örökre, de árva szétszórt nemzete az „Egyedül vagyunk” Magyarországa tisztelettel és hálával őrzi meg emlékét.

Beküldötte: vitéz Sz.J.

Epizód a II. Világháborúból

Amikor 1945 tavaszán a dunántúli harcok a háború utolsó szakaszához érkeztek, a csendőr pság-oknak is el kellett hagyniok eredeti állomáshelyeiket attól függően, hogy a helyi harcok és kitelepítések mikor érkeztek oda. Így a marcali útközetek előtt a kaposvári osztptság. a mellé beosztott gazdasági hivatallal együtt parancsot kapott Zalaszentgrótra való áttelepülésre.

Tekintettel arra, hogy Keszthely közel lévén a marcali harcok színhe-lyéhez, a felső katonai vezetés úgy határozott, hogy Keszthelyt is kiüríti. A gazdasági hivatal főnöke ezért J. számvívó törm.-nek azt a parancsot adta, hogy két lovas kocsival induljon útba katonai ruházat és egyéb felszerelések vételezésére Keszthelyre. A lovas kocsik biztosítására 3 prbcso. lett beosztva, akiknek a felszerelése géppisztoly volt, míg a kocsisok karabéllyal voltak felszerelve, J. törm. pedig pisztollyal. A kocsisok behívott tartalékos katonák voltak, kik lovastól, kocsistól lettek behíva.

A lovaskocsik megfelelő élelemmel és lőszerrel ellátva útbaindultak Keszthely felé. Útközben találtak visszavonuló magyar és német alakulatokkal. Ez a körülmény okot adott az aggodalomra a kocsisok és prbcso-k körében, hátha Keszthelyt talán már el is foglalták az orosz csapatok. Ezért J. törm. személyesen érdeklődött a visszavonuló alakulatok pk-aitól, hogy mi a helyzet Keszthellyel kapcsolatban, vannak-e ott már orosz csapatok. A válasz mindig nemleges volt, ott minden a helyén van. Útközben beesteledvén, az utat folytatták tovább. Gyöngyös csárda közelében — ez egy régi, nevezetes betyár csárda volt, hol Sobri Jóska és Patkó Bandi is több esetben megfordult — J. törm. ismét érdeklődött egy német alakulat pk-ától Keszthellyel kapcsolatban, de ismét azt a választ kapta, hogy ott nincsenek orosz csapatok. Ekkor már a kocsisok és prbcso-k keretében sugdolódzást és erős aggodalmat tapasztalt, majd az egyik kocsis meg is jegyezte, hogy neki gyermekei vannak és nem szeretne orosz fogságba kerülni. J. törm. megnyugtatta a kocsist, hogy ő maga se szeretne fogságba kerülni és nagy felelősséget érez a kocsisok és a próbacsendőrök iránt. Mindenesetre a kocsikat megállította egy kis rövid pihenőre az út melletti egyik kis kitérőben. Pihenés közben erős motorbúgásra lettek figyelmesek, mire J. törm. két önként jelentkezőt kért, akik bemennek a közeli községbe, ahonnan a motorbúgás jött és

tájékozódni a helyzetről. Senkisémet jelentkezett, mire ő maga egyedül ment be a községbe, hogy tájékozódjék. Ott egy német alakulatot talált, mely éppen indulóban volt és a pk-tól érdeklődött Keszthely sorsa felől. Azt a választ kapta, hogy rádiósuk most beszélt egy Keszthelyen állomásozó német alakulattal és nincs jele orosz előnyomulásnak. A hallottak alapján megnyugodva indult vissza a kocsikhoz, de ott csak a kocsisokat találta, a próbacsendőrök nem voltak ott. Kérdéseire csak annyi választ kapott a kocsisoktól, hogy ők nem tudják. J. törm. előtt egyszerre világossá lett, hogy azok elszöktek félelmükben és a kocsisok csak azért nem csatlakoztak hozzájuk, mert a lovak és a kocsi saját tulajdonuk volt és azokat nem akarták elhagyni. J. törm. ekkor habozás nélkül felszólította őket az út továbbfolytatására Kesthelyre. Szavának csak akkor volt foganatja, mikor pisztolyát előrántotta, s megfenyegette a kocsisokat, hogy ha azonnal nem indulnak, fegyvert fog használni. Erre megindultak.

Keszthelyre megérkezve orosz csapatokat nem találtak, minden a rendjén volt, a helyi őrs is a helyén volt és anyagraktárból felvételezték a ruházatát és egyéb dolgokat. Egy nagy pihenő után megindultak Zalaszentgrótra, hová minden baj nélkül megérkeztek. A gazdasági hivatal főnöke és mindenki, aki ismerte őket nagyon meglepődött megérkezésükkor, mert a három prbcso. azt jelentette, hogy orosz csapatok ütöttek rajtuk és ők csak nagy nehezen tudtak megmenekülni. A kihallgatáson a gh. főnöke lehordta őket. Tudomásukra hozta, hogy mi jár parancs megtagadásáért háború idején. Tekintettel azonban arra, hogy a háború közben befejeződött, a jogos felelősségrevonástól megszabadultak. —

(Ha a motorbűgás földérésére induló J. törm. egy prbcso-t magával visz, a másik kettő talán nem mert volna megszökni. Mindenesetre bár-hogy is történt J. törm. fegyvelmezettsége, állandó tájékozódása, főként pedig személyes bátorságával a kapott parancsot a már válságos időkben is hűen végrehajtotta. Szerk.)

Csepi Béla

Egy bajtárs halálára

Ilyen hírek hallatára összefacsarodik az ember szíve és küszködik, hogy kiegyenesedhessen, — akár a földi giliszta, ha rálépnek vagy átmegy rajta valami.

Meghalt LISCSINSZKY BÉLA, a régi öreg bajtárs, a szép- és jólelkű ember. Emlékét visszaidézve, magam részéről nem találok vele párhuzamos igazodást a jóság, tevékenység, lelkesülés, a barátság, a szeretet, önzetlenség és áldozat útján. Magában hordta lengyel őseinek lelkese-dését, a magyar ember szorgalmas tennivágyását, a hazához való hűségét.

Emlékképek látogatnak meg s velük időzőm hatvan évek kaleidoszkopjában, félve ügyelve arra, legyenek velem sokáig mozdulatlanul, — ne kergesse egyik a másikat.

Együtt ültünk 1921-ben a csendőrtiszti tanfolyam padjaiban, tanultuk a

szép hivatás tudnivalóit — és jutott időnk arra is, hogy a pesti élet szépségeiben megmártózzunk. Hat hónapon át megtöltöttük a Böszörményi-úti csendőrlaktanya udvarát, emeleti termeit élénk mozgással, a fiatal tisztek lüktető életével. Évtizedek-múlva is emlegettük kis és nagy kalandjainkat tanárainkkal és tantárgyainkkal.

Szétszóródtunk azután a Csonkaország városi és vidéki állomáshelyeire, hogy most már csak ritka alkalmakkor találkozhatunk összpontosításoknál, ünnepségeken, szabadságon, átképző tanfolyamokon, sportversenyeken. Mindig nagy örömöm volt ha ilyenkor együtt lehettem pár napig Liscsinszky Bélával, a jókedélyű, spontán cselekvésű és beszédű bajtársal. Sokasodtak éveink, kiteljesedett életünk nősüléssel, gyermekekkel, áthelyezésekkel, előléptetéssel, — a vidéki élet, a lakosság megismerésével a szolgálat forgandó változásaival, buktatóival, sikereivel.

Hadapródiskolai végzettségünk már gyermekkortól összezsírozott bennünket és megtartottuk a barátságot. Gyorsan felejtettünk zavarokat, megakadásokat, mert egymást segítettük. Gyakran üdvözlöttük egymást szerencsés események alkalmából és a nagy távolságok ellenére is gondolatban jószívvvel koccintottuk össze poharainkat. Bajban, jódolgunkban együtt-tartottunk: bajtársak, barátok lettünk és ... maradtunk most már a sírig.

A vesztett második világháború végítéletszerű hanyattatásában is egymásra találtunk családjainkkal együtt Németországban, előbb a bajor falvak szűkös menhelyein, majd évek múltán a városok romjai között. Ott tanultuk meg és tapasztaltuk meg az élet újrakezdését, melyhez oly sok ötlet, terv, szándék, siker és fiasco tartozott hozzá. Liscsinszky Béla a látnok, a táltos szemével, megérzésével vitte előre új életének felépítését, melyhez az erőt mindig a mások segítségének lelkülete adta meg neki. Úgy segített rajtuk, ahogy magát tudta felsegíteni. Sokak köszönik neki fáradságukban a pihenést, gondjaiktól a megszabadítást, életük kis és nagy örömeit.

Jó ember volt. A jó Isten áldja meg haló porában is.

Aki elment az mindig hiányzik valahonnan, néhányak szívéből, néhányak lelkéből. Elszakadt láncszeme a barátságnak, feldült pohara éltető itálnak, elszáradt virága szépművű vázának. Elhaló hangja kedves dal-lamnak, utánozhatatlan mozdulata meghitt kedves szokásokban.

Kísérjük el lelkét az Örökkévalóságba a szép nóta dudolgtatásával:

„Lehullott a rezgőnyárfa ezüstsínű levele...”

A temetőből visszajövet tegyük fel kalapjainkat és nézzünk komolyan a még nekünk kijáró idő szemébe. — Veszteségünk erősítsen bennünket a jók jutalmazásának hitével.

Isten Veled Béla! ... Találkozunk még! ...

Esetem a csendőrökkel

Suttyó gyerekkoromban két jóbaráttal dicsekedtem. Az egyik kapásunk fogadott fia volt, akit nem tudni mi okból Vatának hívtunk. Szerettem vele játszani. Ha birkóztunk, türte, hogy a földhöz verjem és soha nem árulkodott. Neve a főtéren felállított Hósi Halottak Emléktábláján van megörökítve: Szabó József honvéd, élt 19 évet. Teste tömegsírban porlad valahol a doberdói fennsíkon.

A másik jóbarátom Sánta Balog Ézsa volt. Fiatal korában a vadorzó szakmában elvesztette egyik szemét és a háborúból féllábbal került haza. Ilyen testi hiányosságok tették őt alkalmatossá a dinnyecsözi hivatal ellátására. Vadorzó korából megörzött öreg mordállyal riogatta a dinnyetolvajokat. A puska is csak bot, ha nincs hozzá puskapor. Ezt is maga készítette. Akkoriban salétromot használtak sonkapácoláshoz, faszénnel vasaltak az asszonyok és a boroshordókat kén ruddal füstölték. A puskapor csinálás tudományát úgy szedtem magamba, mint kacsa a nokedlit.

Ekkora tudomány birtokában másnap elkészült a puskapor. Vatával megtöltöttünk egy vascső darabot, fadugóval bevertük a cső végét és gyújtózsínornak petróleumba áztatott kócot használtunk. Az ágyút kipróbálásra a szalmakazal tövében helyeztük el, mert oda senki sem látott. Célpontnak a szomszédházban lakó Mari néni ablakát szemeltük ki. Marinéni ugyanis haragudott ránk, mert házának frissen meszelt falára illetlen rajzokat festettünk. Meggyújtottam a kanócot. Nagy pukkanás és füst után vettem észre, hogy a kezem megpörkölődött és a szalmakazal is lángra kapott. A tüzet még idejében eltapostuk. Így nagyobb baj nem történt, minthogy édesapám aznap este nádpálcával csíkosra verte hátsó testrészemet. De sem a verés, sem kezem égése nem fájt annyira, mint a sikertelenség.

Néhány héttel később elhatároztuk, hogy további kipróbálás végett puskaporral felrobbantjuk azt a kis elhagyott kunyhót, ami a kubik gödörök füzesében kedvelt játszóhelyünk volt. A deszkafal tövébe tettük a robbanóanyagot. Ismét nagy pukkanás és a nagy füstben fogvacogva vettem észre, hogy két szuronyos csendőr áll a hátunk mögött. Az volt az érzésem, hogy rámszakadt az ég. Azzal fenyegettek, hogy gyújtogatásért halálbüntetés jár és csak azért nem bilincselnek meg bennünket, mert a bilincseket otthon felejtették. Már az akasztófán éreztem magamat, amikor a füzes szélén az egyik csendőr ránk kiáltott, de akkorát, hogy ijedtemben majdnem összerogytam. Tudtok-e futni hé? Futottunk is, mint a szélvész, be a füzesbe. Amikor lőtávoból visszaneztünk, láttuk, hogy a csendőrök rágyújtottak és leheveredtek a füben.

Az első világháború után néhány évvel később egy jóvágású fiatalember állított be hozzám. Nyomban ráismertem, hogy a szomszéd községben egy jó módú kisgazdának és községi bírónak a fia. Munkát keresett. Azt állította, hogy részeges lett, meggyült a baja a csendőrséggel, apja

is kiüzte a házból és felesége kisfiával együtt elhagyta. Arra kért, hogy vegyem fel kocsisnak, mert meg akar javulni. Kételkedve fogadtam ajánlkozását. Felhívtam a csendőrörsöt. A törzsörmester azt a választ adta, hogy bátran adhatok neki munkát, mert megítélése szerint a munkafegyelem hatása alatt megjavul. Így is történt. Soha ilyen jó munkással még nem volt dolgom. A negyedévi kommenciót eladta és az árát elküldte a feleségének. Összebékült a családjával, de becsületből leszolgált az egy éves szegedés idejét. Megjavulását az őrsparancsnoknak köszönhette, aki a falu népe előtt törvényes eljárással nem bélyegeztette meg. Apja halála után őt választották meg községi bírónak.

A M. Kir. Csendőrség közismerten egyik legjobban megszervezett és legjobban működő intézménye volt Magyarországnak. Oly kiválóan jó volt, hogy Anglia is átvette szervezeti szabályait és ezt követően a kanadai csendőrség is a magyar szabályzat alapján működik ma is.

Magyarországon a falu és puszták népe megsüvegelte a csendőrt. A nép bennük az államhatalom képviselőit látta és ez a tekintélytisztelt a falu békés életének legfőbb biztosítója volt. Nem igaz, hogy a falu népe félt a csendőröktől. Félték azok, akiknek volt miért félniük. Minden tisztességes életet élő falusi és pusztai magyar szerette a csendőröket. Szerette azért, mert a járőr pusztja megjelenése emelte biztonság érzésüket és védelmet látott azokkal szemben, akik a falu naplopói, dologkerülői, tolvajai és orgazdái voltak.

És csendőr sem lehetett akárki Magyarországon. A csendőrjelöltet alaposan levizsgáztatták és leprilálták egész családját, még nagyszüleit is. Ha családjában egyetlen bűncselekményt elkövető, vagy öröklődő bajban szenvedő egyén volt, a jelentkezőt elutasították. Ha elfogadták jelentkezését, csendőriskolába küldték. Nehéz iskola volt ez. Aki ott sikeresen levizsgázott és bekerült a csendőrség kötelékébe, testileg és szellemileg talpig ember volt.

A M. Kir. Csendőr Bajtársi közösség az emigrációban ezt a szellemet ápolja régi hagyományaival együtt Híven, Becsülettel, Vitézül.

Bánfai József

Lovasszellem

A Bajtársi Levélben még kevés szó esett néma bajtársainkról, lovainkról. Sorsuk ugyanaz lett, mint a mienk, pedig ők is részt vettek az alföldi tanyavilág nyugalmanak őrzésében. Feladatukat nem lehetett gépjárművekkel helyettesíteni, mert a tanyákhoz csak homokos utakon és sok esetben vizeken is átgázolva lehetett eljutni.

A csendőrségi lovak mind az Alföld szülőttei voltak, ahol később a szolgálatot teljesítették. A lótenyésztés Magyarországon állami ellenőrzés alatt állott. A földöztető állomásokra az állami méntelepekről küldték a méneket. A lóvásárló bizottság ilyen vidékeken vásárolta a lovakat a csendőrség részére.

A fiatal lovakat a kiskunhalasi lovas tanosztályhoz küldték belovaglásra. Nyolc-tíz hónapi magas iskola után kiadták őket az őrsökre. A

lovas őrök legénységét olyan személyekkel pótolták, akik a honvédségnél lovasított alakulatnál szolgáltak, akik a lovasszellemet már magukkal hozták. A lovascsendőrök járőrtársiskolájukat hat hónapi lovastanfolyammal meghosszabbították. Kiskunhalason kellett megváltani a menetjegyet egész életre. A próba urak nadrágjaikat ott jól átmelegítették a napi lovardákon. Nagy volt a kínálat az iskola tantermében is. A járőrtársiskolai tantárgyakhoz jött még lóegészségtan, segélynyújtás sérüléseknél, kezelés a ló megbetegedése esetén, helyes takarmányozás, no meg szolgálati eljárás lovon. Igen, ha lovat kapsz annyit jelent, mint a fiatal papának az újszülött, amelyet a „gólyanéni” éppen az ölébe tett. Járőrszolgálati pihenők alatt a gyalogos járőr leült és nyugodtan szeletgethette a szalonnát. A lovasjárőrnek előbb a lovak részére kellett alkalmas helyet keresnie, olyan helyet, ahol a ló meg nem sérül. Azután le kell nyergelni, a lovakat megszáritani, meg kell vizsgálni a takarmányt, amit a lovak elé tesz, majd itatás és csak azután lehet kivenni a szalonnát a táskából.

A háború lovainkat is elűzte szülőföldjükről. Sok már a harcok folyamán orosz zsákmány lett. A kiskunhalasi lovastanosztály lóállományával előbb Dunántúlra, majd Ausztria angol zónájába vonult vissza. Azok az őrök, amelyeknek még lehetséges volt, szintén Dunántúlra vonultak vissza az orosz páncélosok elől és csatlakoztak a harcoló hadosztályok-

hoz. Lovaink a Duna mentén, később a Balatonnál, majd Ausztriában a Mura mentén épp oly hűségesen teljesítették a szolgálatot, mint szülőföldjükön, az Alföldön. Az összeomlás után az Alpokon keresztül elkísérték gazdájukat a karintiai angol zonába. Lovaink nemcsak mint homok-sivatagi hajók, hanem mint alpesi hegymászók is megállták a helyüket.

A ló, mint élőlény, békeidők szolgálatában is gondos ápolást és szeretetet kíván, s ez megduplázódik haditerületen, idegenben. Ennek titkáról a soproni huszárlaktanya falai sokat tudnának mondani. A vasárnapi kimenőre szándékozók előtt a vaskapu csak akkor nyílt meg, ha előbb a szolgálatvezető őrmesternél vízfolyásként elmondták a lovasszellem szövegét, amely így szólt: „Lovasszellemtől áthatott az a huszár, aki lovát önmagánál is jobban szereti. Bízik önmagának, lovának, karabélyának erejében. Az ily huszár nem ismer nehézséget. Meghátrálás esetén is alkalmat keres arra, hogy kedvezőbb körülmények között újra támadhasson.”

Néma bajtársam „Ükunoka” hűségesen elkísért Karintiáig. A háború végétől még két hónapig maradhattunk együtt. Ellátásáról magam gondoskodtam. Legeltetésért és szénáért dolgoznom kellett szállásadómnál. 1945 június végével gyűjtötték össze lovainkat az angolok. Nehéz volt, de meg kellett válni hűséges lovamtól. Egy angol sergeant vette át és mindjárt felmászott rá. Csak pár száz méterre haladtak Ükunoka nem bírta tovább az angol lábszagát. Egy ügyes mozdulattal letette az utasát az út közepére. Miután terhétől megszabadult, vágóban jött vissza és benyerített szállásunkra. A viszontlátásnak azonban nem sokáig örülhettünk, mert újból értejtettek. A lovakat az alpesi legelőre gyűjtötték össze, ahonét naponta több került levágásra és feldolgozásra. A karintiai angol megszállók a hadifoglyokat és polgári menekülteket lóhússal diétáztatták. Anyag volt elég, mert a mi lovainkon kívül egy kozák hadosztály lovai is rendelkezésre állottak. Lovainkat, melyek elkerülték a vágóhidakat a kiskunhalasi lovastanosztály lovaival együtt 1945 őszén két csoportban hazaindították Magyarországra. Szülőföldjükre azonban nem jutottak vissza. Jánosházán vagonba rakták őket kísérőikkel együtt és Oroszországba szállították.

A lovasszellem kihalt. Nincsenek többé lovascsendőrök az Alföldön, de vannak álmatlan éjszakák.

Utóirat. „Gyalogos hír”. A múlt év október 26-án ún. Zászlónapon községünk sport egyesülete 12 km. gyaloglási versenyt rendezett. A versenyen több százan vettek részt. Én teljesen megelégedtem a 63 esztendőmről és a II. hely nyertese lettem! A vezetőség egy érmet adott. Október 26-a ugyanis Ausztriában nemzeti ünnep, annak öröme, hogy 1955-ben ezen a napon hagyta el az utolsó orosz az ország területét. Ki ne ünnepelne...?

vitész Csergő Endre százados

Az 1939. II. 1-i évfolyam rangelsője, a Magyar Érdemrend Tisztikeresztjének Hadidiszítménnyel és Kardokkal, a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjének Hadiszalagon és Kardokkal, a Signum Laudis, Tűzkereszt I. fokozatának tulajdonosa 1977. decemberében sportbaleset következtében a németországi Feketeerdőben 63 éves korában váratlanul elhunyt.

Erdély szülőtte volt, s mint kislány szüleivel együtt őt is a megcsönkített kicsi Magyarországra utasították ki a románok 1920-ban. 1933-ban érettségizett Budapesten. 1938-ban a M. Kir. Testnevelési főiskolán rangelsőként szerezte meg a tanári diplomát. A horvát atlétikai szövetség tréneri minőségben meghívta Zágrábra, mint az ország egyik legértékesebb fiatal atlétikai szakértőjét. Itt megtanult horvátul és elsajátította a hasonló szerb nyelvet, mely életére később sorsdöntő hatással volt. 1940-ben Budapesten tanított az egyik gimnáziumban. Résztvett Észak-erdély megszállásában, mint gy. zászlós.

1941-ben igen erős pályázati versenyben (800-an pályáztunk 80 helyre) felvételt nyert a m. kir. Csendőrség csapattiszt karába. Már a cs. tiszt tanfolyamon kitűnt borotvaéles eszével, tudásával, intelligenciájával és mindenkorai bajtársiasságával. Évfolyamtársai éppúgy szerették és tisztelték, mint előljáró parancsnokai. 1942. VI. 20-án avatták hadnaggyá és még u.azon évben ranghelyesbítés folytán fhdgy-gyá lépett elő. Mint kiválóan végzett rangelsőt a gödöllői szárnyhoz helyezték sznpkh-i minőségben, honnan 1943. I. 1-én a kp. nyomozó psághoz, később az Államvédelmi központhoz került. Innen szerb nyelvtudása révén Újvidéken folytatta szolgálatát, hol nagy szerepet kapott Titó bandáinak leküzdésében, kik 1943-ban újból elkezdtek gyilkolni a csendőr, honvéd és határ vadász járőröket. Különleges rohamtanfolyamot végzett Újvidéken és a partizánelhárításnak szakértője lett. Kinevezték egy különleges alakulat parancsnokául. Örökké egyenruhában járt és vezette a partizánfelgöngyöltő mozgalmakat szakszerűen, de mindenkor a törvény és előljárói parancsainak megfelelően. Kiválóan végzett tevékenységéért Magyarország Kormányzója a Signum Laudis-szal tüntette ki. 1944. őszén harcolva vonult vissza államvédelmi csapatával Budapestre. A bekerített fővárosban félelmet nem ismerve végezte kötelességét és számtalan fegyveres közelharcban tüntette ki magát. Állandó életveszélyben, fáradságot és nélkülözéseket nem ismerve harcolt a fővárosba betört szovjet hadsereg ellen is.

1945. I-ban védőcsapata már Budára szorult. Ebben az időben érdekelte ki a fentírt igen magas kitüntetések a német Vaskereszt II. osztályával és az arany közelharc jelvényvel együtt. Fizikailag végső-kig legyengülve, de lángoló hazaszeretetétől fűtve magas elszántsággal

példát mutatott alárendeltjeinek, sőt előljáróinak is. 1945. II. 12-én ő olvasta be az utolsó működő csendőr rádióon vitész Temesvári Endre vörge. cső.fel-nek Szombathelyre a jól ismert távmondatot, hogy „a Királyi Vár romjai között körülzárt az ellenség. Enni és innivalónk hetek óta nincs, érzem, hogy küzdelmünk végetér. Ha nem éljük át ezt a poklot, hozzátartozóinkról gondoskodjatok. Éljen Magyarország! Éljen a M. Kir. Csendőrség!” Utána örökre elhalkult a csendőr rádióadó.

1945. II. 12-én hajnalban az 1944.XI. 1-ével századossá előlépett Csergő Endre a még járnai tudó és harcolni képes csendőr és honvéd bajtársával és a német szövetséges csapatokkal kitört a Várból. A kitörést Nagy Zsombor szds., az egyetemi rohamzlj. pk-a vezette. Csergő szds. is velük tartott és elérte a Svábhegyet. Egy sebesült honvédnak nyújtott elsősegélyt, mikor sok száz társával együtt fogságba esett. Egy tiszt csoportba osztották be, mikor a tolmács, egy volt ruszin katonája, felismerte és könyörögve szólott: „Százados úr az Istenre kérem, azonnal végja le a csillagjait, nézzen oda, ott messze egy trágyadombon sorba lövik agyon a tiszteteket ezek a bitangok!” Csergő szds. letépte csillagjait és így tábori ruhájában, tiszt mivoltát föl nem ismerve gyalogmenetben indították Kecskemét és Focsani felé. Egyik napon szürkületkor meg akart szökni. A szovjet ör észrevette és combját átlötte. Csak éjjel tudta bekötni a csontot nem ért sebet és így ért hetek után Focsaniba. Mindez mutatja Csergő szds. óriási lelki erejét.

Focsaniból Moszkvába vitték, hol a Ljubjanka börtönben vallatták két éven keresztül, mikor „háborús bűntettekért” kérte ki Titó és Rákosi is. Repülőgépen vitték Belgrádba, majd Újvidéken állították kommunista népbíróság elé. A tárgyalás napokig tartott. Csergő szds. a partizánok ellen elkövetett összes tevékenységét beismerte. Védelmére felhozta magyar katonaseregét és előljárói parancsait. Mindezt tolmács nélkül szerb nyelven mondotta el, amivel kissé meglepte bírjait. Az ítélet ettől függetlenül kötél általi halál volt.

Hetekig készült a halálra, ami idegeit igen megviselte. Váratlanul közölték vele, hogy Titó elnök a halálbüntetést 15 év kényszermunkára változtatta, mert mindent beismert és szerbül beszélt. Belgrádban kezdte meg büntetésének kitöltését. Romeltakarítástól kezdve útépítésig minden fizikai munkát végzett és az évek reménytelenül futottak, mikor az 1956-os szabadságharc idején egy reggel cellája ajtaja alatt a „Hadak Útján” egy számát találta bedobva. Megtudta, hogy nyugaton működik egy magyar katonai szervezet, s az újságot Abay Kálmán ezds. szerkeszti, akit jól ismert. Legközelebbi havonta egyetlen engedélyezett levelét neki írta, hogy él, mi a címe és hogy 1962-ben szabadul.

Abay ezds. körleveléből megtudtuk, hogy Csergő Endre él és nem azonos azzal a századossal, aki fogságba esése előtt a Várban agyonlötte magát. Megindult a gyűjtés. Élen járt a Clevelandi Csendőr Család és a torontóiak is. A pénzt Abay ezds. nemzetközi pénzes utalványon továbbította. A szerb kommunisták becsületére válják, a küldeményeket kifizették készpénzben, dinárban. Közben megváltoztak a szerb börtönörök is. Megbecsülték Csergő szds-ban a szorgalmas és fegyelmezett hadifoglyot.

Igy érkezett el 1962 nyara, mikor közölték velem, hogy másnap Gerovo táborba viszik és átadják az ÁVO-nak. Az örök azt tanácsolták neki, hogy szökjék meg, ők nem fogják észrevenni. Így is történt. Másnap hajnalban megtakarított dinárjaiért egy tehergk. vezető Triesztig vitte, hol megkapta az olasz menedékjogot. Néhány hét múlva Abay ezds. megszerezte a német menedékjogot és 17 évi börtön után testileg és lelkiileg megviselve 47 éves korában Csörgő Endre új életet kezdett.

Meghívást kapott Clevelandból, Torontóból. Közben a német hatóságok is kikérdezték, vallomását bemérték és igaznak találták. Meglepetés-szerűen 17 évi szenvedéseiért havi 1,300 DM-val kárpótolták élethosszigan. Ezt választotta. Nevét németre változtatta, Lenhart András lett, mert tartott attól, hogy Budapest nyomoz utána, ami valónak is bizonyult.

1963-ban átjött Kanadába és 4 hétig volt a vendégem, s csendőr pikniken köszönte meg segítségünket, mellyel életét mentettük meg. Kirándultunk Északontario égszínkének tavaihoz, napokig táboroztunk az Algonquin parkban, nagy utakat tettünk meg kajakkal a hatalmas víziutakon. Csörgő ezds. élvezte a kanadai vakációt. Együtt mentünk Clevelandba, s a Pakáry lovascsendőr farmon tartott pikniken szintén megköszönte az életét megmentő segítséget. Megnéztük Washington, a gettysburgi csatateret, közben elmondta keserű börtönéletét, a kínzásokat, melyeket az igaz bajtársi körben elfelejtett.

Mikor Európában voltam, én is meglátogattam. A Feketeerdőben, Tribérgben testnevelési tanári állást kapott. 49 éves korában elnyerte a német arany sportjelvényt, a Vitézek Főkapitánya pedig kitüntetései, fegyvertényei és hosszú börtönszenvedései alapján vitézzé avatta. Áldozatos bajtárs lett. Mind a Bajtársi Levél, mind az Egyesületi Értesítő, a segélyalapok megkapták évente a kívánnál magasabb hozzájárulást. A német kormány évente gyógyfürdőbe utalta, vigyáztak az egészségére.

1969-ben megnősült. Elvett egy fiatal és csinos német özvegyasszonyt, kinek az ura elesett a háborúban. A sors még tartogatott számára 8 boldog esztendő.

Akkor jött a végzet. Mint sportember, hajdani síkiképző, sokat sielt a Feketeerdő veszélyes lejtőin. Most decemberben jött a tragikus hír, hogy síelés közben lábát törte, operációra lett szükség és az altatásból nem tért többé magához.

vitéz Csörgő Endre százados, aki talán a legtöbb vitézi tettet hajtotta végre, aki 17 évet szenvedett a rabságban, szabadulás után még élt 16 boldog, szabad évet és hivatása szerencsétlen áldozata lett.

Bandikám! A Hargita helyett a második hazád legszebb helyén: a Feketeerdőben pihen tested, de nagy lelked már a Hadak Útján száguld, ott vagy ismét Nagy Zsomborral, Dr. Balassa Bálinttal és sok ezer hősi halált halt és kivégzett csendőr Bajtársaiddal. Rövid életutad alatt megmutattad, hogy kell igaz magyarnak, vitéz katonának, hű csendőrnek és igaz bajtársnak lenni.

Nagyot alkottál, nevedet megörökíti a fényes és igaz történelem! Sohasem felejtünk, nagy lelked továbbra is köztünk él. A tragikus hír véte-

lekor kitört belőlem a sírás, kezembe vettem a Manlicher puskát, Feléd fordulva tisztelgettem... magányosan... keserű lélekkel, mert „sötét felhők felett örökké kék az ég!” —

Isten Veled legkedvesebb Barátom! Terézia feleségeddel és Ingrid kisleányoddal együtt gyászolunk!

Dr. Kiss Gyula

Mit jelent nekünk a Szent Korona

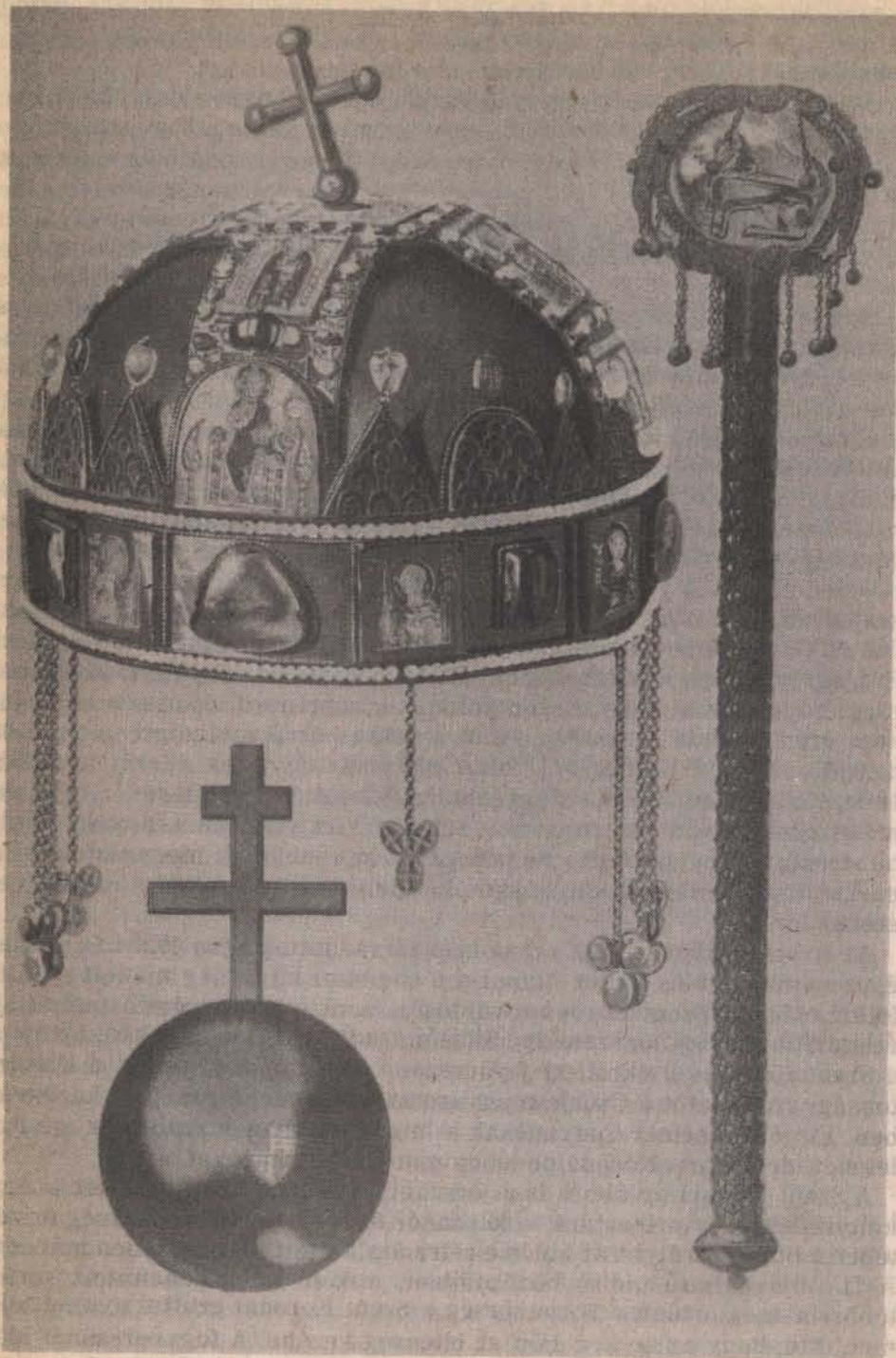
Nagymagyarországon, a századforduló körül majd az I. Világháború után született magyar generációk a Szent Korona védelme alatt nőttünk fel és lettünk embernem emberré. Ezért abban nemcsak régiséget, vallásos ereklyét, szent királyunktól reánk maradt emléktárgyat láttunk. Megtanultuk ugyanis az iskolában, hogy a Szent Korona nekünk a független keresztény országok közé való belépésünk ősi jelvénye, a nyugat-európai országok közösségébe való tartozásunk ezeréves záloga is. Később már azt is tudtuk, hogy eszmei kijelentése nemzeti szuverenitásunknak és összekötő kapocs a történelem folyamán a Kárpátok medencéjében nemcsak politikai, de természetes gazdasági közösségben is a századokig együttélt társosztályok között.

A Szent Korona jelentősége a századok folyamán egyre növekedett. Közjogi értelemben jelentette magát az alkotmányos főhatalmat és annak eszmei birtokosát. Ennek a főhatalomnak birtoklásában osztozott majd nem ezer éven át a király és a történelmi nemzet. Az ország területe ugyanis sohasem volt a királyok magánbirtoka. A közjavakat, a közjövédelmet a Szent Korona jószágainak tekintették és nevezték. Ez az elmélet akadályozta meg Magyarországon az ún. patrimonális felfogás, a hűbériség végleges hatalomra jutását. Az uralkodók Európaszerte országaikat ugyanis magántulajdonuknak tekintették és úgy csere-beréltek is velük.

Az Arany Bullában (1222) már kifejezésre jut az elmélet, az ún. Szent Korona tana, mely teljes egészében Werbőczy István (1458—1541) kir. ítélőmester Hármaskönyvébe van foglalva. Mikor 1848-ban a történelmi rendek (főpapság, főnemesség, köznemesség és a városok) önként mondtak le kiváltságaikról, 1867-től kezdve már a népképviselői alakuló országgyűlés az, mely a királlyal együtt a főhatalmát gyakorolja. Ez az országgyűlés hozta a törvényeket és a magyar királyi kormány miniszterei, szervei, hivatalai útján hajtatta végre azokat.

Az 1881-ben felállított m.kir. Csenedőrség tagjai kalapjukon a közép-címer fölött a Szent Koronát viselték. Bizonyosan emlékezünk még mindannyian a SZUT 71 pontjára, mely szerint a csendőr valóban „az államhatalom képviselője, a törvényes rend és belső béke támasza, az ország nyugalmanak őre, az állam és a nemzet bizalmának letéteményese” volt. Följelentéseinkre a királyi bíróságok szabták ki az ítéleteket és mondták ki a király nevében.

1867 után Magyarország és társországaiban lakó minden állampolgár

A SZENT KORONA és a koronázási jelvények. Utolsó koronázás volt 1916-ban

származásra, társadalmi állásra és anyanyelvre való tekintet nélkül tagjává lett közvetve a Szent Korona testének. A Szent Korona volt az, mely összekapcsolta Magyarországot a társosztályokkal.

Horvát-Szlavon és Dalmátországok közjogi viszonyát a magyar államhoz az 1867-es kiegyezésről szóló törvény rögzíti és kiemeli, hogy századokon keresztül mind jogilag, mind tényleg Szent István koronájához tartoztak és így Magyarországgal mint társországok egy és ugyanazon állami közösséget alkottak, mint egymásnak kiegészítő részei. Történelmünk során a választott, vagy örökösödés útján trónra lépő királyok a Szent Koronával való megkoronázás ténye által egyszerre lettek Magyarország és Horvátország alkotmányos királyai. A királyi hitlevelet horvát nyelven is kiadták. Dalmácia azonban csak jogilag tartozott a magyar Szent Koronához, ténylegesen Ausztria tartománya volt. Magyarországhoz való visszacsatolása a kiegyezéskor függőben maradt.

A közös törvényhozás és központi kormányzat fenn nem tartott ügyek kivételével Horvát-Szlavonországot autonómia, önkormányzati jog illette meg, mely a törvényhozás és végrehajtás tekintetében kiterjedt a belügyre, a vallás- és közoktatásügy mellett az igazságügyre is. Nyelve, valamint a horvát-szlavon honvédség nyelve is a horvát volt.

A közbiztonsági szolgálatot a zágrábi m. kir. horvát-szlavon csendőrkörlet látta el, mely a Magyar Szent Korona Országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének volt alárendelve. A körlet állományába tartozott 13 szakasz (szárnynak felelt meg) 247 csendőrrel. Ugyanazt az egyenruhát, ugyanazt a magyar szentkoronás közpécimert viselték a kalapjukon, mint a többi körlet, csak a felírás és a szolgálati nyelv volt horvát. Mikor Horvátország közel 800 éves együttes állami lét után 1918. X. 29-én kimondotta Magyarországtól való különválását, a trianoni békeszerződések a Szerb-Horvát-Szlovén királysághoz csatolták. Volt társországi állásából folyó törvények és jogszabályok megszűnésével a m. kir. Csendőrség horvát-szlavon körlete 37 éves szolgálatának is vége szakadt.

Az I. Világháború és az azt követő forradalmak után 1920-ban a magyar nemzetgyűlés változatlanul a történelmi királyság mellett foglalt állást és így a Szent Korona továbbra is nemzeti szuverenitásunk és az állami főhatalom megszemélyesítője maradt. Járőrvezetőink továbbra is a Szent Koronával ékesített járőrvezetői jelvényvel végezték a közbiztonsági szolgálatot a Csonkamagyarországnak megmaradt örskörletekben. Följelentéseinkre ugyancsak a királyi bíróságok szabták ki az ítéleteket, de a Szent Korona nevében mondták ki azokat.

A Szent Korona továbbra is az országgyűlés által választott két — egy katolikus és egy protestáns — koronaőr és a m. kir. Koronaőrség őrizetében a budai Királyi Vár külön e célra átalakított helyiségeiben maradt. A II. Világháború utolsó hónapjaiban, miként az történelmünk során többször megtörtént, a koronaőrség a Szent Koronát ezúttal nyugat felé mentette, hogy az ne kerüljön az ellenség kezébe. A fegyverszünet időpontjában Magyarország már teljesen ellenséges megszállás alatt volt, így Pajtás Ernő ezds. a Koronaőrség pk-a már nem tudott alkotmányos

hatósághoz fordulni. Mikor értesült, hogy a Szent Koronát keresni kezdik, 1945. VII. 24-én a Szent Koronát a koronázási jelvényekkel együtt a 7. amerikai hadsereg közegeinek önként, megőrzés végett átadta.

Augsburg, Heidelberg, Frankfurt, Wiesbaden majd München után az amerikaiak 1952 körül Fort Knox-ba (Ky, USA.) vitték, hol az aranyfedezettel együtt állítólag a bank földalatti pincéiben őrizték.

A Szent Korona már korábban is került a világ közvéleményének középpontjába Vogeler amerikai olajvállalati tisztviselővel kapcsolatban kit Magyarországon 1950-ben kémgyanúval letartóztattak. Ekkor javaslat hangzott el arra, hogy kicseréljék a Szent Koronával, de a szabadföldön élő magyarság egyöntetű tiltakozása után a gondolatot elvetették. Ekkor nyilatkozott a Hungária havi folyóirat 7. számában Pajtás Ernő ezds. előadván a Szent Korona kihozatalának, elrejtésének és átadásának körülményeit. Utána hamarosan meghalt Bajorországban.

Az Egyesült Államokat az évek során a budapesti kormány ez ügyben valószínűleg többször megkereshette, de mindezideig eredménytelenül. A kérést minden alkalommal elutasították. Ez talán azért történt, mert bár 1956-ban magára hagyták a függetlenségéért felkelő magyarságot, az ország állapotát mégse tartották se igazságosnak, se véglegesnek. Ez a felfogás Helsinki után úgy látszik megváltozott.

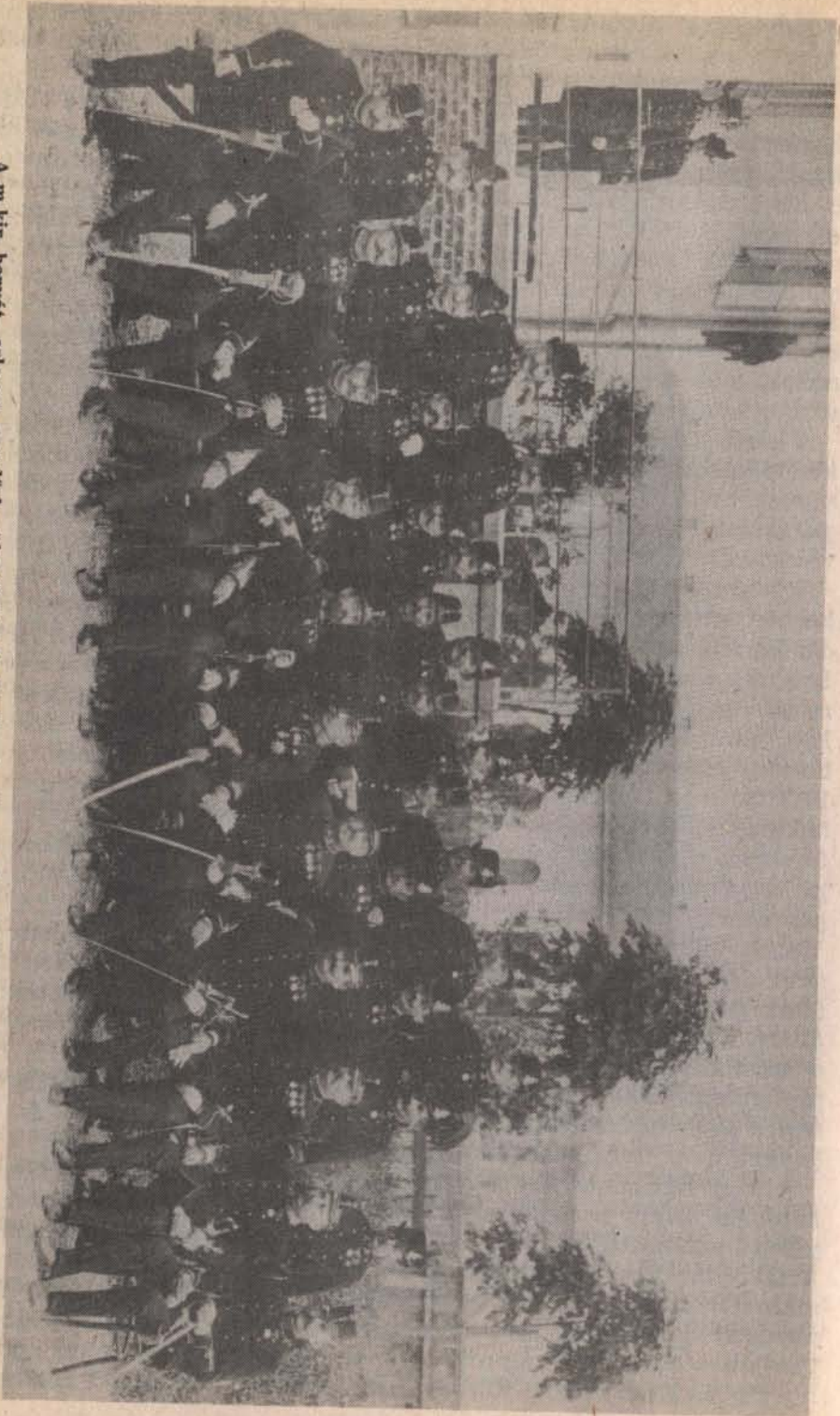
Mikor a múlt év november 4-én az amerikai sajtó világgá kürtölte, hogy Carter elnök a nemzetközi kapcsolatok normalizálódása érdekében átadja a Szent Koronát a budapesti kormánynak, nemcsak a magyarok, de mások is meglepődtek. Ugyan mi lehet ennek a háta mögött, kérdezték egymástól az emberek. Ugyanakkor azonban megmozdult szinte az egész amerikai és kanadai emigráció. Fiatalok, öregek, egyesületek, egyházak, csúciszervezetek külön-külön és együtt is táviratokkal, levelekkel, memorandumokkal ostromolták Carter elnököt, hogy elhatározzát megváltoztassa.

November 29-én több ezer magyar tüntetett Washingtonban (D.C.). December 10-11-én virrasztást tartottak imahadjárral és több helyen kérték a polgármestert, hogy ezt a napot Szent Korona-napnak nyilvánítsa. Ugyanekkor az északamerikai magyar szervezetek külügyi bizottsága és más helyi egyesületek vezetői is pártfogókat kerestek. A magyarbarát kongresszusi képviselők törvényjavaslatot nyújtottak be, mely a Szt. Korona további őrzését akarta törvény erejével biztosítani. Megkeresték az amerikai Munkásszövetség elnökét, kérték a svéd követ, a bécsi bíboros érsek közbenjárását.

Indokolásaikban ki röviden, ki hosszan, ki egyszerű keresetlen szavakkal, ki jogi érvekkel bizonyította, mások sajtó- rádió- televíziós nyilatkozatokban hozták a világ tudomására, hogy

a./ a Szent Korona ezer éven át a szabad magyar nemzeti lét, a szuverén, önálló állami főhatalom jelvénye,

b./ a Szent Koronát nem a németek vitték el erőszakkal Magyarországról, hanem a koronaörök és a korona őrség hozta magával 1945. III. 27-én, hogy az ne kerüljön az ellenség kezébe, ezért ásták el titokban osztrák földbe,

A m.kir. horvát-szlavon csendőrkertület törzse és tisztikarának egy része Zágrábban, 1904-ben. A felvétel Szamosfalvi Panajott Sándor ezds., a Magyar Szent Korona Országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének szeméje alkalmával készült. (Csó.Lapok, 1940.II.14.)

c./ a koronaörség parancsnoka önként adta át a Szent Koronát az amerikai katonai hatóságoknak szigorúan megőrzés végett négy hónappal a fegyverszünet után.

d/ A háború befejezése után a békekötés megtörtént ugyan, de Magyarország nem nyerte vissza később sem önállóságát, se függetlenségét, 33 év után, ma is idegen hatalom megszállása alatt van. Tehát nincs demokratikusan megválasztott, független alkotmányos kormánya, mely a nemzet nevében illetékes lenne a Szent Korona átvételére, mely kormány jogutódja lenne annak a magyar királyi kormánynak, mely az ország megszállásáig az állami főhatalmat gyakorolta.

A mai budapesti kormány mögött nem népképviselően alapuló országgyűlés, hanem egypárt rendszer áll, tehát az nem „sui iuris”, azaz nem önálló és így jogszerűen nem veheti át a nemzet nevében a Szent Koronát.

Ha az Egyesült Államok valóban, tekintélye és ereje súlyával akarta volna Magyarországgal a nemzetközi kapcsolatok normalizálódását, két alapfeltételért kellett volna kiállania:

1./ Az ország megszállásának tartamára vonatkozó békeszerződési rendelkezéseknek érvényt szerezni,

2./ az alapvető emberi szabadságjogoknak Magyarországon való életbeléptetését támogatni.

Carter elnök azonban szintén elfogadta a Helsinkii egyezményt és ezek után kiállása — formai gesztusoktól eltekintve — Magyarország sorsának jobbrafordulása érdekében tekintetbe sem jöhetett.

Minden érvelés, minden közbenjárás, minden tüntetés eredménytelen maradt.

1978. január 5-én az Andrews (Maryland, USA.) katonai repülőtérrel felszállott egy amerikai utasgép budapesti rendeltetéssel. Vitte magával az angyalos közép címerrel ékesített, vaspántokkal megerősített ládájában a magyar Szent Koronát és a koronázási jelvényeket. Kísérte 24 fős küldöttség, köztük magyar származású amerikaiak is. A gép Párizsban fölvette a küldöttség vezetőjét Mr. Cyrus Vance-t, az Amerikai Egyesült Államok külügyminiszterét és még u.azon napon megérkezett Budapestre.¹

Bajtársi közösségünk közel 30 évvel ezelőtt jelvényünknek választotta a Szent Koronát, mely a mienk marad továbbra is. Változatlanul jelenti nekünk a jaogfolytonosságot, az átmenetet egy szebb magyar jövőbe, ahol majd a mi véreink is élvezhetik az emberi szabadságjogokat, ahol szabadon választhatják meg kormányukat, államformájukat² és elfoglalhatják helyüket a szabad európai nemzetek sorában, ahová tartoznak.

Adja Isten, hogy így legyen.

¹ A Szent Korona jelentősége nem változik. Változatlan marad akkor is, ha idejét múlt vallásos ereklyének álcázzák, akkor is, ha idegenforgalmi látványossággá fog süllyedni.

² bármilyen legyen is az

Koronánk

Emberről vagy tárgyat én nem istenítek.
Mózes-jogar legyen bár vagy Korán.
Én krisztusi szent, örök áhitattal
Egy tárgyon csüggök csak: a koronán.

E drága ékszer bűvös aranyteste
Nekem nem holt fém, nekem egy csodás.
Árpád hazáján szertesztét özőnlő.
Áldó, virrasztó, élő ragyogás.

Ha ránk szakadna nagy árvaságunk átka
S zuhogna balsors jégzápóra ránk.
Az égből mindig ott dereng a fényjel.
Isten szeme s egy csillag: koronánk.

Emlékeztek? A győztes Belzebub a
Börtönnel fogott ellenünk kezét...
S vérvő fejünkre hogy borult a szent dísz.
Mint dönthetetlen csillag-mennyezet.

Mint egy tündöklő, dörgő tagadás,
Amely a szörnyű rom felett ragyog:
„Tiporhattok ti zászlót és vetést.
Pilátusok, a jövő én vagyok!”

Királyi sarjak az országok körülünk.
Hol voltatok ti ezredév előtt.
Mikor a földön mi már koronával
Avattunk úrrá felkent királyi főt?

Tudjátok-e, hogy a néma korona
— Mit dörög, parancsol nektek és nekünk?
— Mi eddig nagy, királyi nép valánk.
Törpe rabnéppé nem süllyedhetünk!

Megtéphetitek testünk köntösét,
Megostorozhat bennünk a világ.
Egyet nem tud letépni koronánkról
A történelmi büszke glóriát.

E szent aranynak élete örök:
Nem árthat rozsdá, földrengés neki.
Ezeréves fénye varázslatát
Futó balvégzet meg nem törheti.

Vész megzilálhat bennünk. Koronánk,
Mint az aranyszem, mint a sarki fény,
Lát, számon tart s egy testvérlánca foglal
Minden magyart a földtekén.

(Magyar Újság, 1978. I. 12)

Javaslat ősi emlékeink megőrzésére

Bajtársak! Mentsük meg emlékeinket és értékeinket. Igen jó fegyvereink, szép kardjaink, drága irataink, izléses és szépen szabott-varrott egyenruháink vannak, melyek össze vannak gyűjtve kint idegen földön, mind-mind drága kincse a magyarságnak.

Ne azt nézzük, hogy ki, vagy kik hordták össze hangyaszorgalommal, hanem legyünk azon, hogy miként tudjuk azokat minél tovább megőrizni, továbbadni, hogy a kései unokák is láthassák és átadhassák ők is az utódoknak. Gondoljunk csak arra, hogy milyen lehetetlen meséket költöttek, találtak ki és írtak meg eddig a magyar nép kialakulásáról, hogy milyen szegényes és elmaradott. Ebben nemcsak a véletlen, emberi tudatlanság, nagy tájékozatlanság, hanem bűnös szándékosság viszi a legnagyobb szerepet. Tehát bizonyítékok kellene, melyek a magyarság és elődeik civilizáltságát és kulturáltságát bizonyítják.

Milyen öröm és érték minden jó magyarnak, amikor Budakalászon megtalálták a 4,000 éves agyagszekeret (gíg), nagy érték a szakembereknek is, mert ősi emlékünkné magyaroznak a szumiroktól.

Dr. Pálfalvi Sándor birminghami (Ala. USA.) magyar orvos nyilvánosságra hozta a londoni British Múzeumban őrzött sok agyagtábla közül azt a kettőt, mely a szumirok legősibb városának Ur-nak romjai alól került elő. Az első tábla, 307-es számú egy Kuth nevű (ma Kuthy) szumír család jószágállományának felsorolása. Volt nekik a legelőn 216 lovuk és erre a pásztor 8 kuvasszal vigyázott. 167 szarvasmarhájukat a gulyás 6 komondorral őrizte, míg 620 juhot két falkában a juhászok 3-3 pulikutyával tartottak rendben.

A 863. sz. agyagtáblára a Bana család jószágállománya van fölírva. 72 lovukra 2 kuvasz, míg 840 drb. juhra három falkában 2 komondor és 3-3 puli vigyázott a pásztorokkal. Az itt említett kuvasz, komondor és pulikutyák öt és félezer év távolságából a napnál világosabban hozzák tudomásunkra, hogy ők név és vérszerint is ősei a mai magyarországi hasonló nevű utódaiknak, mert ezek gazdáikkal együtt kerültek a Kárpát medencébe, jelenlegi hazájukba, Magyarországra. A rokon népek és a magyarság 5500 évvel ezelőtt is tartotta nevelte, felhasználta őket még a Puratu, vagyis Eufrates mellett éppúgy, mint mai hazájában.

A honfoglaló magyarság rokon nyelvű testvéreihez már akkor olyan öltözetben, ékszerekkel, fegyverzetel és dísz tárgyakkal érkezett a Kárpátmedencébe, melyeknek utódait átvette és elsajátította azóta az emberiség. A lovas civilizációk csizmái, csizmában hordható nadrágjai, elöl gombolt ujjas kabátjai, fehérneműi, kucsmái, öveinek csattjai, gombjai, kesztyűi, finoman kidolgozott bőrjei a kengyel, nyereg és sarkantyú ma mind közhasználati cikk.

A tatárjárás alatt rengeteg művészeti emléket, kincset veszítettünk, melyek kultúránk magas fokát bizonyították volna. A Kuma menti ókori

Madzsar város sírbolt köveibe éppúgy, mint az Énlaka-i unitárius templom bejárata feletti táblába rovásírással van beírva az ajánlás. Erről tanúskodik a nagyszentmiklósi lelet is.

Ne hagyjuk eddig megőrzött tárgyainkat, értékeinket megsemmisülni. Valószínű, hogy az illetékesek idejében gondoskodni fognak az értékeisebb darabok további őrzéséről egy nagy magyar egyháznál, vagy egy magyar iskolánál, vagy más magyar központnál. Magánkézben való maradása kevésbé biztonságos, könnyen elkallódhat. A kanadai kormány aligha veszi át azokat megőrzésre.

(1./ Énlaka (Udvarhely vm.) régi község, számos régiség bizonyítja, hogy már a rómaiaknak végvára volt. Okiratok 1332-ben említik, mint önálló egyházmegye. Dombtetőn épült unitárius temploma a legnevezetesebb a Székelyföld minden egyháza közt. A templom a XV. századból eredhet és rajta báró Orbán Balázs a Székelyföld nagy fia, író és földrajztudós (1830-1890) 1668. évből való ó-székely (hun-szkita) betűkkel felírást fedezett fel, mely azt tanúsítja, hogy ez az írásmód Erdélyben még a XVII. században is el volt terjedve. A felírat rovásírással a következő: „Georgyius Musnai csak egy az Isten.”

2./ A Kanadai Magyar Kultúrközpont jelenlegi épülete — 840 St. Clair Ave., W. Toronto, Ont. Canada — minden tekintetben alkalmas lehet a fenti cikkben írt értékek további őrzésére különösképpen, ha a MKCsBK Múzeum férőhely hiányában újabb emléktárgyak őrzését vállalni nem tudja. Szerk.)

vitéz Baranchi Tamáska Endre:

A kardnyelő

Forgalmas napra virradtunk, hisz a mai napon országos kirakodó és állatvásár volt Aszódon. A szomszéd őrsokról is befuttak a vásárügyeleti járőrök s így az őrslaktanya olyan volt, mint egy felbolygatott darázs-fészék. — A járőrök egymásnak adták a kilincset.

Már reggel megkérdezte tőlem őrsparancsnokom, Herczeg főtörzsőrmester, hogy van-e kedvem kimenni vele járőrellenőrzésre? Örömmel válaszoltam, hogy igen. — A vásárokat mindig szerettem látogatni s ott el tudtam ödöngeni a komédiások és mutatványosok között. De ahogy cseperedtem szerettem elmenni az állatvásár ama részére, ahol a lovak voltak. — Ezeket az állatokat kedveltem legjobban s első rajzaimon is a lovak szerepeltek. — Jó időtöltés volt némán figyelni a furfangos lókupeceket, de a néha még furfangosabb magyar parasztokat is. — Külön látványosság volt egy-egy lónak az eladása, vagy megvétele. No meg a hátborzongatóan hideg napokon jól esett leülni a közelben álló kecskelábú asztalok mellé s ott a finom lacipecsenyét fogyasztani. Ezt természetesen ajánlatos volt leöblíteni, ha mással nem egy kis vinkóval, nehogy

a hidegben az embernek a torkára fagyjon a sok zsír.

— Tíz óra előtt szereltünk fel s már haladtam is Herczeg főtörzsőrmester jobbján a hömpölygő tömegben, az út közepén. — Egy-egy forgalmasabb helyen megálltunk és figyeltük a vásár forgatagát. — Közben itt is ott is találkoztunk járőrökkel. Fényes szuronyuk meg-meg csillant a tavaszi napban s kakastolluk vidáman lengett a tömeg között. —

Már elég magasán járt a nap s a sarat majdnem szárazra dagasztotta a sok csizma és cipő. Egy nagy akácfa mellett álltunk meg ismét, hogy figyeljük a földre kirakodott árus barázokat. — Herczeg főtörzsőrmester halkán odasúgta nekem, hogy figyeljem csak azt a rikitóan tarkaruhás, sokszoknyás cigányasszonyt. Már harmadszor tér vissza a játékosokhoz. Felveszi a tárgyakat, majd ismét visszateszi, mert sokallja az árát. Eddig még nem vett semmit. —

Éppen negyedszer jött vissza arra a helyre. Majd a portékákat ismét visszatéve elindult. Mi pedig mentünk utána. — Közelébe érve, Herczeg főtörzsőrmester közölte vele, hogy menjen be a községházára. Előbb szabadkozott, de az erélyesebb felszólításra elindult. — Mi távolabbról — őt szemmel tartva, — követtük. Benn a községháza egyik termében megkezdődött a kikérdezése. Sipítózott, átkozódott a cigányasszony s a devlát is elég gyakran emlegette. — Herczeg azonban nem jött ki a sodrából. Főleg pedig nem hitte a védekezését. — Hamarosan előkerült a községi bába is így minden kiderült. A cigányasszony szoknyája alól a lelógó zsinighurkokról majdnem egy féltucat kisebb-nagyobb játék, bazaráru került elő. — Sikerült egy notórius vásári tolvajt fognunk. —

Nemsokára mi is visszatértünk a laktanyába, hogy megebédeljünk, Herczeg főtörzsőrmester átment a lakására s miután én is elfogyasztottam az ebédemet, kimentem az udvarra. Ott vagy négy csendőr álldo-gált a csoport közepén egy erősen vásott ruhában, keszeg fiatalember állott. Én is közelebb mentem, hogy megnézzem, mit csinálnak. — Szabó törzsőrmester, — ki szerette a vicceket, — szintén ott volt az udvaron. — Kérdésekre, hogy mit csinálnak, közölte velem, hogy ezt a gyanus személyt azért kísérték be a laktanyába, mert nem tudta magát igazolni s meglehetősen furcsán viselkedett. — Majd így folytatta, — Szabó törzsőrmester telefonon megtudja a valóságot, addig én akarom kipróbálni, hogy az ipse igazat mond-e? — Erre Szabó közelebb lépett a vásott fiatalemberhez s így szólt:

— No ha maga kardnyelő, azt bizonyítsa is be. —

A fiatalember meghökkent. — És kis várakozás után így válaszolt; Én be is bizonyítanám, de nincs itt a felszerelésem. Azt elvitte a vonat talán Hatvanba.

Sohse búsúljon, — válaszolta Szabó. — Van itt a laktanyában elég kard, amivel megmutathatja a tudományát. — Majd félre fordulva, az éppen közelében állóhoz így szólt; No csak Nagy-Mengyi! Hozzon ki egy kardot!

Nagy-Mengyi próbacsendőr már pattant is s szélesre nyúlt mosollyal jött vissza egy gyalogtiszti karddal. — Szabó törzsőrmester kihúzva a hüvelyéből a kardot, hüvelykujjával annak élet és kiköszörült fonák-

ját szakszerűen végigtapogatta s már adta is át a megszeppent fiatal embernek.

Az végigmustrálva a 108 centiméteres hosszú és élesre köszörült kardot, — így szólt; Törzs úr!... az a baj, hogy ez a kard nagyon éles. — Most már Szabó komolyra változtatta az arckifejezését és keményebb hangon ezt mondta; Szóval nincs rendben a szénája. — Maga nem kardnyelő!

Igen, de... a kard... s be sem fejezhette a mondókáját a kardnyelő, már Szabó ismét intézkedett.

Nagy-Mengyi! — hozzon azonnal ki egy újságot a tanulószobából. — Pár pillanat múlva Szabó már akkurátusan csomagolta is be a kard élesített részét a Pesti Hírlap első lapjába. A kard ezután úgy nézett ki, mint egy hatalmas göngyölt palacsinta. —

Majd átnyújtotta maga a kardnyelőnek. — Az újjonnan bejött járőrök és magam is közelebb mentem. — Most következett a nagy pillanat. Még Juli néni, az őrsfőző is kijött, kezeit a köténye alatt tartva nézett tágranyilt szemekkel le az ámbitusról. — Janinak, az udvarosgyerekeknek még a szája is tátva maradt.

A kardnyelő a síri csendben átvette a kardot, azt két kézre fogva a feje fölé emelte. Lábait terpeszállásba helyezte, fejét egy kicsit hátraszegte s száját békamódra laposan kitátotta.

Mi mindnyájan feszülten figyeltük. — A csoda megtörtént. A kard centiméterről-centiméterre lejjebb csúszott a keszeg embernek a torkán. — Kissé megállt s várta a hatást. — Majd lassan, óvatosan húzta kifelé a kardot. Az újságpapír egészen át volt ázva, sőt annak egy része benn is maradt. — De ő azzal mit sem törődött. A kard ismét kinn volt s Szabó a diadalmasan körültekintő csenevész emberre tekintve csak ennyit mondott:

Most már elhisszük, hogy kardnyelő! — közben Kemecsi törzsőrmester is megjelent a hírrel, hogy valóban vásári mutatóványos az illető s engedélye is van.

Szabó törzsőrmester azonnal odaszólt mosolyogva a folyosó felé: Őrsfőző! Adjon egy jó ebédet ennek az embernek. — Megérdemli. — Ebben a pillanatban érkezett vissza a kerti kiskapun keresztül Herczeg őrsparancsnok. Kérdezte, hogy mi is történik ott az udvaron? Szabó törzsőrmester jelentette, hogy most bizonyította be ez az ember, hogy kardnyelő. — Herczeg a rövid jelentés után még fel sem tudta mérni a helyzetet, amikor a kardnyelő így szólt hozzá:

Van-e a tiszthelyettes úrnak egy zsebórája? — Adja csak ide! Mutatok valamit. Már nyúlt is Herczeg a zsebébe s oldotta le a nagy láncos ezüst Doxa óráját. — A kardnyelő nem sokat této-vázott. Az órát átvéve, megint terpeszállásba helyezkedett, fejét hátrahajtott s most még szélesebbre nyitotta ki a száját. — A Doxát már lógatta is a láncon s eresztette lefelé a torkán. — Majd később intett a kezével, hogy hallgassuk, hogyan ketyeg benn az óra. Csak Herczeg főtörzsőrmester volt egy kicsit megijedve s felkiáltott: Az árgyélusát! — meg ne lökjék, mert még el-

ereszti a láncot s elnyeli az órát. — Akkor aztán majd leshetem. — Jóízűen kacagtunk mindnyájan, — mert rövid időn belül a Doxa ismét a Herczeg zsebében ketyegett.

— A kardnyelő pedig jóízűen fogyasztotta a konyhában, a gőzölgő pompás ebédet, — mint aki életében egyik legnagyobb mutatványát csinálta az imént. —

Csepi Béla:

Mikor lesz tavasz?

Majd ha a nap bőrtönéből
Első kimenőjét kapja,
Sétálgat a hó tetjén
S kásás lesz a talpa nyoma.

Amikor a lépte nyomán
Ébredező élet támad,
Láthatatlan mozgások,
Hírvivői Messiásnak.

Amikor a szellő langyos,
Mocimogat minden ágat.
Ebredj... kelj fel!... mondok neked
Szép meséket és csodákat.

Amikor a szántás színe
Szürkéről barnára fordul
Lezárt öröm és egy sóhaj
A hantokon könnybe csordul.

Amikor a fájós derék
Mozdulásra nem csikordul,
Didergő szív majd kitarul
S mosoly lesz a komolyságból.

Amikor a vándor madár
Idegenben már megérzi
Az otthonnak üzenetét:
Várja már a meghitt régi.

Amikor a jó Isten is
A szigorát megelégteli.

Kós Károly
(1883—1977)

Erdei lak

Kós Károly sztánai (Kolozsvár vm.)
„Varju-Vár”-a.

(Megjelent teljes tartalomban az Erdélyi Szépművészeti Céh kiadásában „Séta a bölcsőhelyem körül” c. kötetben, 1940-ben, melyben 12 erdélyi író mondja el szülőhelyéhez, otthonához fűződő élményeit, emlékeit. Az író szűkebb hazája az ősi magyar vidék, Kalotaszeg. Ülünk le vele a hegyoldalba, mesélni fog...)

A szabály az, hogy minden embernek van szülőföldje: pontosan az a földrajzi hely, ahol fizikailag megszületett. Viszont, mint minden rendes szabály alól, ez alól is vannak és lehetnek kivételek. Példának okáért vannak, akik robogó vonaton születtek meg. Még többen, akik tengerjáró hajó luxuskabinjában, vagy fedélközében. Láttam falusi malterhorozó napszámosasszonyt szülni épülő pesti bérház állásdeszkáján. Ugyebár, hogy az így született gyerekek bajos megállapítani a szó szerinti pontos szülőföldjét! De születnek gyermekek kórházban, szanatóriumban, nyaralóhelyeken és utazás közben hotelszobákban is és ezek szülőföldjét sem lehet és szokás az illető születési helyhez rögzíteni.

Jómagam Temesváron születtem, ezt tudom, mert keresztlevelem hivatalosan bizonyítja. De Temesvár hivatalnok édesapám kényszerű vándorlásának csupán egyik, négy éves stációja volt, ahova Kolozsvárról került és ahonnan azután Szebenbe helyezték. S az én szülővárosomból csupán egyetlen kép és egyetlen szóemlékem maradt meg: sárga emeletes ház, melynek ablaka a Bégára néz, és ez a szó: Bonáca-utca. Egyéb semmi a világon. S valóban, hivatalos szülővárosomhoz semmiféle szívbeli, lélekbéli kötelék nem fűz, egyetlen érzelmi emlékem nem tapad. Számomra Temesvár idegen város...

Idegenebb, mint Szeben, ahova onnan átköltöztünk és ahol négy éves koromtól kilencedfél éves koromig laktunk. S ahol azóta is, mindig, ha valami dolgom odavezérel, úgy érzem magam, mint jóságos, öreg atyámfia meleg, meghitt otthonában, melynek dédelgető bizalmas szeretetéhez jussom van, mindhalálig.

De ifjúságom igazi otthona Kolozsvár, ahol szegény jó édesanyám nemcsak született, de édesapja után házastelket, szőlőt, gyümölcsösöt, szántóföldet jussoltunk és — nagyapám halála után — adósságokat örököltünk. Ezen a réven tehát Kolozsvárnak hamisítatlan és aktaszerűen bizonyított polgára volt — nemcsak amolyan jött-ment lakosa.

Az adósságok aztán elvitték sorban a házastelket, szántóföldet és a szőlőből kettőt. Ez akkor történt és folyt évekig, amíg Temesváron és Szebenben lakoztunk. Mire Kolozsvárra visszakerültünk (én a IV-ik elemibe kerültem akkor), éppen elfogyott az adósság is és megmaradtunk egy kicsi szőlővel és egy szép gyümölcsössel a Brétfüi hegyben.

De én már akkor pesti lakós voltam. Nekem tehát ez már nem lett otthonom. Szegény, városokban és rideg bérlakásokban sokat hánytvetett szüleim bizonyára boldogok voltak a maguk nehezen megszerzett otthonában s megbékélt lélekkel haltak meg ott néhány év múlva. De én már ebbe a szülői házba még szüleim életében sem jártam már: haza. Mert amikor az ő családi lakóházuk épült, ugyanakkor épült már az én házam is Sztánán és én Pestről odarándulgattam, hacsak tehettem s akkor már feleségemmel — haza és azóta, — éppen harminc esztendeje annak — Sztánán vagyok — otthon.

Sztána egy kicsi falu, Kalotaszeg szívében éppen: a Felszeg, Alszeg és a nádasmente összetalálkozásánál. Kedves, szép, lombos falucska ugyan, de Kalotaszeg 32 magyar faluja között van nála sokkal különb és szebb falu is, különb és szebb és keményebb magyarokkal. S engem

semmi a világon ehhez a faluhoz nem kötött volna és nem is vonzott soha. Igazában csak tudtam azelőtt, hogy a világon is van, mert vasúti állomása van a kolozsvár-váradai fővonal mentén s az állomás környéke bizonyára Kalotaszeg legszebb vidéke és természetes kertje. De az állomás fenn van a hegyoldalon, a falu pedig két kilométerre az állomástól, lenn a gödörben s kettejük között hegygerinc, hogy nem is látja egyik a másikat. Az állomás tehát magánosan lapul az erdős hegyoldalhoz s ezt a magánosságban való szépséges környékét fedeztem fel magamnak még ifjú tanuló koromban. S még akkor, 18 esztendő zöld fejémmel határoztam el keményen: ez nekem való hely lesz, ahol megfokok telepedni.

Így történt, így. Temesváron megszülettem, Kolozsvár szüleim városa és otthona, nekem jóságos és örökké kedves nevelő dajkám. Budapest nyolc esztendeig érlelt látó-szellemi emberré és utamat megértéssel egyengette. De igazi otthonomul egyiküket sem tudtam s akartam vállalni soha. Gondolom, hogy igazában a várost nem tudtam vállalni akkor sem s nem tudnám s akarnám ma sem, ahogy szüleim is, ahogy teheték, a városból kihúzódtak a hegyre, a Brétfű oldalába, ahonnan leláthatnak a városra, mert az egész város alattuk volt.

Van ebben valami furcsaság, amit józan ésszel nehéz megérteni. Mert a rendes emberek éppen fordítva, a hegyekről igyekeznek le a völgyekre és a falukból be a városokba. Így gondolkoznak a rendes észjárású, józan emberek és így is cselekszenek. De — úgy látszik — szüleim nem voltak egészen és szabályosan rendes észjárásúak. És elvégre én az ő vérükből való vér voltam.

Megszereztem tehát Sztánán, az állomáson is felül egy kicsi kis darabcska meredek hegyoldalt s odaragasztottam egy kicsi kis házacskát. Még legény koromban, első pesti keresetemből. S hogy ezt cselekedtem, szabad elhatározásomból, sokan szemembe mondták, hogy bolond vagyok, de bizonyára még többen a hátam mögött. De én csak nevettem ezeket az embereket és sajnáltam is szegényeket. Mert bizonyára meszszebbre látok és többet én innen fenn a hegyről, mint ott lenn a völgyben és szűk utcák között nyüzsgő és egymást taposó emberek. És akkor látom őket, amikor én akarom, amikor leszálok hozzájuk és közéjük a hegyről, de ők engem nem láthatnak és nem zavarhatnak. Mert nehezen mássza a hegyet a városi ember és nem szívesen és fél a széltől, esőtől és sártól, de leginkább irtózik a magánosságtól. Nem tudhatjátok ott lenn a völgyekben, s benn a városokban, hogy mekkora nagy úr vagyok én itt fenn a hegyen s nem tudhatjátok, hogy milyen drága nagy dolog a magánosság.

Pontosan 1910-ben épült meg a házam, tehát éppen 30 esztendeje. Nyerskőből összehordott falai sok helyütt mohásak már, de nagyobb részüket befutotta fel a fedélig az erdei borostyán. Fekete már a zsendelytető és némely helyütt zöldesbarna; a diófa pedig, amit melléje ültettem, túlnötte már a fedélgerincet. Alatta és felette és mellette zöld gyep és gyümölcsfák, meg néhány tölgyfa is és somfa, amit nem vágtam ki, hogy emléke maradjon az erdőnek. A kerten fejlű sűrű erdő.

Körül, itt-ott elbújva a kertek és erdő között, de tőlem jó messzire, még hat-hét épület. A háború előtt előkelő kolozsvári hivatalnok- és tanáremberek nyaralói, melyek nyáronként két rövid hónapig megteltek volt sétálgatva unatkozó, újságot olvasó, pletykákat forgató városi úri családokkal, akik augusztus végén sietve pakoltak össze és felvidulva szállottak a kolozsvári vonatra. Tíz hónapig aztán csak a miénk volt Sztána, az egész völgy s a hegyek, erdők mind és a harkály kopácsolása meszsze-messze elhangzott.

Ez a beosztás nekem nagyon jól megfelelt, mert nyáron nem igen értem reá vakációzni akkor: az építésznek nyáron az építések helyszínén kell lennie. De ősz végén télen és kora tavaszkor a tervező és elszámoló munkákat Sztánán is elvégezhettem. Így meglehetősen ritkán és rövid ideig találkozhattam a sztánai nyaraló családokkal. Ami számomra megnyugtató volt, de őket eleinte bosszantotta s ezek a régi, mulatságosan előkelő, régiszabású városi úriemberek bizonyára csúfolkodó szándékkal nevezték el házacskámat: Varjúvárnak. De engem ezzel nem bosszantottak, sőt megállapítottam, hogy az elnevezés egészen helyes és így házunknak ma is Varjúvár a neve.

Aztán jött a háború. Minden polgári építőmunka egyszerre megállott és családommal le kellett költöznöm Sztánára. A gyermekek, mind a négyen itt születtek: nekik már valóban van szülőföldjük és a szülőföldjük: otthonuk is. S én tudom: nagy dolog ez...

...Sztánáról pedig a háború kitörése után hamarosan eltűntek a régi nyaralók. Nem egyszerre, de négy esztendő alatt egyik a másik után nem jött többet nyaralni. Az öregek meghaltak, a fiatalok szerteszéledtek, de a legtöbben elköltöztek s jórészüket ki Magyarországra: hivatalnokok voltak azok és semmi egyebek. A forradalom után és az impériumváltás legelső esztendőiben egyesegyedül voltunk a sztánai erdő polgári lakosai a vasúti állomás sűrűn váltakozó hivatalnokain kívül...

Jó néhány esztendeig tartott ez a magányosságunk. Megszoktuk a csöndet és az idők és az évszakok változatlan és minden emberi történetől független járása és munkálása jó volt testünknek-lelkünknek. akkor és sok okból áldás volt egyedül lennünk kinn az erdőn, ahol sok mindent nem láthattunk és nem hallhattunk meg. De azután, egyszerűen csak valamelyik nyárelel napon valamelyik régi elhagyatott nyaralónak ajtója és ablakai kinyíltak. A levedlett vakolatot kőművesek felverték, a lyukas zsendelytetőt megfoltolták. Az elvadult élő sövényeket valaki megnyírta, a kerti gyepet meggereblyézte, az elnyomorodott utakat kidaraszolta és frissen porondozta. A házba bútorokat hoztak és a kéményekből füst kergette ki a beköltözött baglyokat. És városi emberek járták az utakat, heverték a gyepen és süttették magukat a nappal. És hangos városi beszéd riadt a csendbe és vidám kacarászás. Recsegő gramofon riadt, vagy rádiódzsessz-muzsikája érkezett a csillagos, meleg nyári éccakákba és a szerelmes fülemile édes csattogása meghalkult. De ezek a városról jött emberek nem a régiek voltak és azokhoz semmiféle közük nem volt. De merőben mások voltak: hangosabbak, mozgékonyabbak, idegesebbek és nagyon-nagyon idegenek.

Így elevenedtek meg a bezárt nyaralóházak egyik a másik után s egyik esztendőről a másik esztendőre szaporodtak az emberek körülöttünk és azok is mind idegenek voltak, akiket azelőtt sohasem láttunk itt. S esztendőről-esztendőre hangosabb lett az élet és lármásabb, nyugtalanabb és tarkább. S ezek az új emberek nem elégedtek meg már a nyári két hónappal, de jöttek-mentek rügyfakadástól lombhullásig szakadatlanul és nyugtalanul. És eljöttek télen is, hogy ródlijukkal és sítalpukkal felhasogassák a hegyek és domboldalak csillogó szűzfehér bársonyos hótakaróját.

Kegyetlenek és kíméletlenek voltak ezek az új városi emberek. Megloptak engem és kifosztottak. Elvették a csendet és ellopták az erdők nyugodalmát és kaszálók illatát. A levegőmet lopták el és a békességemet. A virágos tavaszaimat, az őszi napok bánatos, színes szépségét és a zuzmarás fehér telek csillogó tisztaságát. Elvettek mindent tőlem és én semmit sem tehettem ellenük. gyámoltalanul és tehetetlenül ki voltam szolgáltatva itt is a városnak, ahonnan ide menekültem. Menthetetlenül és kegyelem nélkül.

Beletörödni ebbe a sorsba nem tudtam s mert más módját nem tudtam; prédául hegytam ott nekik a Varjuvárat és elmenekültem.

Házunk mégett és felett a hegyoldalon sűrű erdő van, az erdön fejlű lankás oldal, kaszáló. A kaszálón túl elhanyagolt szántók voltak, amikor ideköltöztem s azon felül kopaszon meredt az égnek a hegy, akinek Démba Cruci a neve. Amikor idekerültem, a hegyoldali parlagföldekből néhány holdnyit szereztem meg s oda gyümölcsfákat ültettem.

A későbbi években még néhány holdnyi földet szereztem a gyümölcsösön alul és felül, ahová gabonát vethessek: kenyérnek valót magunknak és abraknak valót az állataimnak. Az elhanyagolt, sovány, köves földeket sorban megtakarítottam, feltörtem, szelidítettem és trágyáztam, a követ eltakarítottam és a töviset kivágtam, a gyökereket kiástam és égettem. A meredek oldalakon a vad gypet szelidítettem és a vadvízes, forrásos lankákat és laposokat árkoltam. S évek hosszú sora óta a vad földek immár megszélidültek, az oldalak sovány fővébe baltacim költözött, meg szarvaskerep és fehérhere, meg nemes perjék és a gyümölcsfák is megnöttek és megterebélyesedtek immár.

Most három esztendeje ide menekültem s fenn a Démba Cruci kopasz feje alatt, a gyümölcsösnek északról védett teraszának déli szélén megépítettem új tanyámat. És semmi sincsen ott, azon a tanyán, amit valaki elvehetne tőlem és onnan most már senki idegen engem el nem kergethet. És nincsen ott sem rádió, sem gramofon, sem újság és a posta oda nem hozza el a levelet. Enyém mind a körül való föld és a tanyához nem vezet kényelmes sétaút, sem kocsit, de meredek ösvény és köves, göröngyös dülőút csupán. És ez az út is az enyém és csak az járhat rajta, akinek megengedem. Tanyámat senki nem láthatja alulról, az állomás környékéről és a nyaralóházakból és én sem látok innen egyetlen házat sem. És nem hallom a messze alattam nyugtalanuló városi emberek lármáját.

S azóta megint az enyém osztatlanul a hegyek csendessége és méltó-

ságos nyugodalma, a madarak finom szava, a szél zúgása és a fák és mezők virágának az illata. Egyedül az enyém itt a harmatos reggelek csillogása, a nap minden ragyogó melege és a nyári éccakák szikrázó csillagai. Minden, de minden az enyém itt, ami szépség és jóság, áldás, békeség, termő és teremő élet és a lélek nyugodalma.

A Démba Cruci kopasz feje alatt éppen, magasan fenn van a tanyám és messze világot láthatok innen a hegyről. Alattam, napnyugat felé a Faggyas kaszálóit és az alagútát a beléje kanyarodó csillogó vasúti sínekkel. S túl az erdön hegygerincen a Körös torkát látom s balra tőle a vénseges, hósapkás Vlegyászát, ahonnan a kövér, meleg tavaszi és nyári esők áldását küldi nekünk az Úristen jósága. Balra, dél felé, az én völgyem tulsó oldalán látom a szántókat, az én földjeimet és azokon most buján és vidáman zöldül az őszibúza és az árpa. Tovább az Ordományos-erdő kopasz tölgyfái felett ott a Riszegető, akire ritkán kapaszkodik ember, de ahonnan meglátom Körösfőt és Sárvasárt és a büszke Bánffihunyadot és tovább a Köhegy oldalában Magyarókerékét s a másoldal felé Pányik faluvégét és a Gyalui havasok oldalán a két Dongó szerte-szórt házait a fekete fenyőligetek közt. Pontosan dél felé a gyerőmonostori Akasztó dombot látom, aki az útból a havasba ágazó ösvény mellett mered fenyegetően és látom tovább Riskát, aki már fenn van a messze havasban. De a tanya északi oldalán meredeken nyúlik az ég felé a Démba Cruci és a köves oromról látom Sztána faluját és látom Zsobokot és Farnast, Bikalt és Kispetrit és Nagypetrit, az Almási vár romtornyát; és jobbra nézve, napkelet felé Egerest látom és Bogártelkét és azontúl a falukat és hegyeket Kolozsvárig és túl rajta és megint csak hegyeket, egymásra tornyosulva, hullámosan és egyre kékebben, ahogy messzebb és messzebb vannak és csillogóbban, amíg csak bele nem olvadnak a messzeség aranyos párájába. Fél Kalotaszeget láthatom innen a tanyáról és a Démba Cruciról, meg a Riszegegről, úgy hogy megösmérem a falukat és a határokat és fél Kalotaszegen túl megláthatom innen fél Erdélyország hegyláncait, gerinceit és csúcsait a Mencsi hegyektől a Láposi és Besztercei hegyekig és a Kelemen havasig. Ezt mind láthatja az én szemem innen és mindig, amikor csak akarom és ez mind az enyém és senki sem veheti el tőlem, amíg itt élhetek...

A vasutak és szekérutak mindenkié; azokon mindenki járhat gyalog és szekéren és autón és ahogy akar s tud. De a tanyáról ösvények kanyarognak a hegyeken fel és le a völgyeken mindenfelé: szántókon és erdőkön, kaszálókon és legelőkön által. És ezeket az ösvényeket azok járnak csupán, akik ide a hegyek közé és az ittvaló falukba való emberek. Az ösvényeket gyalog lehet járni és legfeljebb lóháton. Az ösvényeket idegen ember nem ösméri és nem járhatja az, aki csak vasuton, kocsin, avagy autón tud utazni. De én odamehetek az ösvényeken, ahová akarok és elkerülhetek mindenkit és mindent, akit el akarok kerülni.

Dolgozó asztalom az ablak mellett van és az ablak keletre nyílik. Ha kitekintek rajta, az udvart látom. Az egészen kicsi belső tanyaudvart és ezt én akartam így s így szeretem. Első pillantásra, éppen szemben látom a felém nyitott színt, akiben a hatrekesztéses láda áll az abraktakarmány-

nyal és a vetőmaggal. A ládán kívül itt állanak rendben a földműves szer-
számok és gépek: váltóeke, lókapa, boronák, kukoricavetőgép, szecska-
vágó, hátul a falnál rosta és triór. A szín folytatásában balra a leveles
kapu. Az udvar baloldalát a pajta szegi; ajtó és ablak ide az udvarra
nyílik, hogy halljam s lássam az állatokat, ha ki- s bójárnak munkára,
vagy itatásra s mindig megláthassam s tudhassam, mikor etet, itat s ta-
karít a eseléd, anélkül, hogy ki kellene lépjek a házból, vagy csak székem-
ről is fel kellene állanom. A pajtában állanak a bozontos mokánylovak,
a hámosak és hátas, meg a csikók, s ott a tehén is, meg a tinó, összesen
heten, mint a gonoszok. Az udvar jobboldalát kökert keríti a házig s a
kert mellett a ház tornáca előtt diófa áll. Ezeken kívül még csak a kutya-
házat látom az ablakból, a diófán túl, a kerítéshez ragasztva, abban
reggeltől-estig alszik a láncos kutya. Ezenkívül a leveles kapun kereszt-
tül csupán egy kis darabját látom a szemben való hegyoldalnak és felet-
te jó darab eget. Egyebet semmit s ez éppen elég, ha az ember benn a
házban s asztalnál végzi dolgát, vagy elgondolkozva bámulja szivarja
füstjét, békességben az Úristennel és a világgal, aki olyan örökkévalóan
nyugodalmos itt fenn a hegyen, a Démba Cruci kopasz feje alatt, messze
faluktól és városoktól és a tülekedő, lármázó és nyughatatlan emberek-
től. Itt, e csudálatosan egyedülvaló, ezeresztendős élő magyar világnak
szívében, melynek neve: Kalotaszeg.

Gyermónostori lányok (Kalotaszeg, Kolozs vm.)

Közösségi, egyesületi, társadalmi események

Ausztrália

Sydney (New South Wales). A Prospect Reservoir területén, 1977. XI. 27-én, vasárnap, gyönyörű igazi ausztrál- tavaszi napsütésben, hatalmas fenyők és eukaliptusz fák árnyékában tartotta meg hagyományos tavaszi kirándulását sydneyi csoportunk, hozzátartozóik és barátai. Az alapos előkészítést az idő is segítette, így azután már 10 óra után megindult a bajtársak és barátok gyülekezése az ilyen alkalmakra nagyon kiváló helyen. A hatalmas tűzhelyre helyezett süítő edény mellett Gál Lajos bs. és fia forgatták a hús és kolbászfélét, mely munkához csatlakozott dél felé a lángossütő két bajtársunk felesége. Molnár István bs. és Dorogi János bs. által felállított tűzhelyen percek alatt megsültek a ropogós barnapiros lángosok tucatjával. A vidám hangulat mellett csoportokban letelepedett vagy 120-140 főnyi csendőr társaság — akik magukkal hozták gyermekeiket és unokáikat is — körében a meg- megismétlődő gratulációk következményeképpen biztosan fogyott az ízletes étel és fogyott a jófajta bor is. Még olyan bajtársunk is volt, aki a régi jó szokás szerint szalonnát piritott és a zsírt csurgatta a kenyérre. Mi sem természetesebb, mint az ilyenkor szokásos vándorlás csoporttól csoporthoz. A viszontlátás öröme, a hírek kölcsönös kicserélése emlékezetessé tette a gyönyörű napot. A hanyatló nap búcsúztatta a bajtársakat, akik a közelgő „őszi” kirándulásig búcsúztak egymástól kívánva a közelgő Karácsony és Újévre az igaz bajtárs szeretetével a napok megünneplését és a viszontlátást. (Dr.v.J.I.1977.XI.28.)

(Köszönjük a kirándulásról küldött társas-lapot. Külön örömet jelent nekünk esetenként egy-egy társas-lap. Ilyenkor felismerjük régi, ismerős de régen látott, vagy még nem látott aláírásokból, hogy bajtársaink ismét együtt voltak és jó egészségnek örvendenek. Szerk.)

Melbourne (Victoria) A MHBK hagyományos évi gálavacsoráján számos vendég vett részt. Megjelent vitéz Dr. Endrey Antal, az Ausztráliai Magyar Szövetség elnöke — 1977.XII.17-e óta tb. csendőr — valamint Utczás Mihály szds. bs-unk a Délausztráliai Magyar Szövetség főtítkára. (H.U.1977.XI.)

Perth (W.A.) A „Perthi Magyar Híradó”, a nyugatausztráliai magyar szervezetek hivatalos értesítője 1978. februári számában adja hírül, hogy „közel száz esztendővel ezelőtt szentesített törvénnyel alapított Magyar Királyi Csendőrség jelenleg emigrációban élő volt tagjai ez évben február 12-én ünneplik meg a Csendőrnapot. Mind a r.k., mind a ref. ev. magyar istentiszteleteken lelkészeink megemlékeznek hősi halottainkról.” Kéri a magyar közönség részvételét. Ugyancsak hoz az Értesítő „Istennel a népünkért és Hazánkért” cím alatt Bihari Bünlátó bs-unk tollából vezércikket.

Adelaide (S.A.) Délausztráliai bajtársaink a Csendőrnapot 1978. II. 12-én tartották meg a főváros szívében lévő gyönyörű Botanikus kertben egész napos kirándulás keretében. A vége felé közeledő nyáron nem sok eső esett, de ez a nap esősnek indult. Ezért a bajtársak családjakkal,

a csendőr barátokkal csak késve érkeztek ki. Az óriás fák árnyékában azonban védve voltak, bár erre szükség nem volt, mert az idő nagyon szépre változott. A helybeli magyar közösség 27 éven keresztül nagyon nélkülözötte a rádió útján való kapcsolatot. Az elmúlt év májusában — a többi nemzetiségekkel együtt — ez végre megvalósult vasárnaponkénti rendszeres 1/2 órás műsor keretében. Így a Magyar Közösségi rádió február 12-iki adását a magyar csendőrrel való megemlékezésnek szentelte, melyet a Botanikus kertben összegyűlt bajtársaink is végighallgattak vendégeikkel együtt. Ez képezte egyben az ünnepi megemlékezés fő-résztét.

A műsort Utczás Mihály szds. csoportvezető állította össze és azt Jakab István bs-sal együtt felváltva vezették le. A Himnusz eléneklése után ismertették a m. kir. Csendőrség alapítását, szervezetét, szolgálatát, a két világháború közötti időben megindult szakmai és technikai fejlődését. Visszaemlékeztek az 1937-es olasz király előtti budapesti díszszemlére, az 1938-as felvidéki bevonulásra, majd egy bajtársnak 1945-46-ban tanúsított hősi magatartására, mellyel számos ifjú honfitársát mentette ki a pusztulásból. Végül hallottunk humoros eseteket a csendőr életéből. A műsort több találoán kiválasztott magyar ének — zeneszám, katonazene és a végén a Rákóczi induló tette változatossá, élvezetessé, teljessé. Szerencsére a kezdetben esősnek induló idő ellenére a megjelentek száma csak alig párral volt kevesebb, mint a megelőző évben. A társaság a késő délutáni órákig maradt együtt nagyon jó hangulatban. (U.M. 1978. III.7.)

A csoportvezető a rádió előadást eredeti hangszalagon, postán elküldötte Calgaryba hozzácsatolva valamennyiük szíves üdvözlését Keresztes Lajos főtörm. ügyvezető és a bajtársak részére. Nagyon köszönjük a kedves figyelmet és a jókívánságokat szívélyesen viszonzunk. Maga a műsor a 30 perc keretében hűen mutatta be a csendőrt fiataljainknak, akik már nem ismerhették. Hallhatták azonban és érezhették is, hogy ki volt a csendőr, aki „nemcsak az ország fegyveres erejét, de a polgári rendet, a nyugalmat, a biztonságot és a nemzeti jogállamot is képviselte.” A csendőr emléke ma is így él idősebb véreink lelkében az ország határain kívül és belül is. Köszönjük, hogy lélekben ottlehetünk Veletek a Botanikus parkban. A rádió előadás gondolatához, összeállításához és hatásos levezetéséhez őszintén gratulálunk. Szerk.

Európa

München (Bajorország, Nyugatnémetország). A Vitézi Szék 1977. XII. 3- és 4-én tartott teljes ülésén vitéz kisbarnaki Farkas Ferenc vezds., a Vitézek Főkapitányának lemondását magas életkorára való tekintettel hálájának és elismerésének egyidejű kifejezése mellett elfogadta. Utódjául javaslatára a Vitézi Szék vitéz Habsburg József Árpád kir. herceget — József kir. herceg unokáját — választotta meg egyhangúan. Ugyanakkor a visszavonuló Főkapitánynak a „Tiszteletbeli Főkapitányi” címet ajánlotta föl, aki azt elfogadta. (VK 1978. II.20)

Sao Paulo (Brazília). A csoporthoz tartozó bajtársak 1977. XI. 12-én egy igen felemelő, családias és bajtársias, illetve csendőri díszben vettek részt a városhoz közeli Jundiai-ban. Vitéz Király Gyula szds. Úr a MKCsBK örökös tiszteletbeli vezetője november 12-én töltötte be életének 85. születésnapját és bajtársak ez évben is, mint minden esztendőben eljöttek, hogy tb. vezetőjüknel tiszteletüket tegyék. A vendégek a közeli vendéglőben gyülekeztek, hol a háziak egy ízletesen megterített asztallal várták már őket. A pohárköszöntőt a csoport vezetője, Müller Antal őrm. mondotta, éltetve az ünnepeltet kérve a Mindenhatót, hogy még sok születésnapban és jó egészségben legyen része e földi életében. Az ebéd nagyon jó volt — a bor még jobb — így a „magyar” mindig jól érzi magát. Ebéd után visszatértek Ezredes Úr lakására, hol borozgatás és sütemények társaságában kellemesen eltöltötték a délutánt. Búcsúzáskor a csoportvezető megölelte Ezredes Urat, s arra kérte, hogy „délceg járásáról, jó egészségéről és az őket mindig támogató készségéről ne mondjon le”! Mire az Ezredes Úr jóízűt nevetett. (M.A. 1977. XI.19)

Az 1978. évi Csendőrnapot a csoport II. 12-én tartotta meg hozzátartozói, barátai és vendégei részvételével, bár többen betegség, azzal kapcsolatos gyengélkedés miatt megjelenni nem tudtak. A megnyitó beszédet Müller Antal őrm. csoportvezető mondotta, melyet a megjelentek nagy tetszéssel tapsoltak meg. Az ünnepi beszéd elmondására felkért vitéz Nt. Mohai Szabó Béla ref. lelkész, MHBK főcsoportvezető temetés miatt személyesen nem tudott megjelenni. A csoportvezető elküldte azonban előre elkészített beszédét. Az első gondolatok azokhoz szálltak, akik más években „velünk szoktak lenni, hogy együtt ünnepeljünk — de már eltávoztak az örök házába: Merl Zoltán hadbiztos őrgy., Ft. Dr. Kerényi Oláf r.k. táborig főkész és Dr. vitéz Nt. Kadicsfalvy József ág.ev.lelkész. Áldott legyen az ő emlékü közöttünk”. Majd beszédében az élő bajtársakhoz fordul, s elismeréssel emlékezik meg arról, hogy mit jelentett a csendőrség a nemzet életében. „Abból, hogy annyi év után is él a bajtársakban a csendőr-öntudat, látható, hogy mennyire ember és jellemformáló volt a hajdani tekintélyes Testület. De ezt mutatja még az is, hogy 30 év múlva is és többször is a szeretet összehoz Benneteket bajtársak, melyet nem tudott elhalványítani az élet sok-sok viszontagsága, nem a korral járó megfáradás, sem pedig a nagy távolságok. Hogy ez a szellem és szeretet továbbra is élő legyen Bennetek — ezért imádkozunk”. Ima után a vendégek kellemes társalgásba kezdtek és ez eltartott a késő esti órákig. A csendőr barátoknak évről évre megisméltendő igen jóleső részvétele csendes kitüntetést is jelent. Érezhető belőle nemcsak volt Testületünk felé kiérezhető tisztelet, de az évek során erősödő bajtársi kapcsolat is. vitéz Király Gyula ezds. úr az MKCsBK örökös tiszteletbeli vezetője kedves Nejével szintén betegeskednek, így ez évben megjelenni nem tudtak. Egyidejűleg 70 dollárt átutaltunk a B.L. javára. Az 1977 év Csendőrnapon a m.kir. Csendőrség teljesítményét dukai Takách Gusztáv a csoport barátja és vendége méltatta. Beszédében érdekes részleteket ele-

venített föl a csendőrség felállítása előtti időben uralkodó közbiztonsági állapotokról. Ugyancsak méltatta bajtársaink szép munkáját kint az emigrációban is. (M.A.1978.III.4.)

Buenos Aires (Argentína) A Magyar Harcosok Bajtársi Közossége Buenos Aires-i főcsoportja hagyományos eskütételi emlékebdjén Dr. Sömjéni Ernő főcsop. vezh. bs. pohárköszöntőjében a katonaeszményt és az elvhűséget méltatta. Több bajtárs élén eskütételi emléklapot kapott id. vitéz Vattay Ferenc ezds. úr a MKCsBK volt vezetője.

A főcsoport már korábban a nemzeti igazságok szélesebbkörű ismeretetésének támogatására pénzalapot létesített, melyet az 1849-es szabadsághősről, Vasváry Pálról neveztek el. A júliusi összejövetelen Nagyiványi Ödön szds., az augusztusin Kobor László fhdgy. bs-ak tartottak hadtörténelmi vonatkozású előadásokat. (H.U.1977.XI.hó.)

Amerikai Egyesült Államok

Monterey (Cal.) Dr. Bányay László, Dr. Papp Viktor szds-ok és Szász Sándor hdgy. képviselték a csendőr bajtársakat a volt M. Kir. Honvéd Ludovika Akadémián 1937. évben avatott hadnagyoknak a montereyi Presidio tiszti klubjában tartott 40 éves találkozóján. Monterey, California egyik legkedveltebb üdülőhelye, a Csendes Óceán festői partvidékén terül el San Franciscótól délre 200 km-re. A lelkes szervezési munka eredményeként szép számban jöttek össze az elérhető távolságban lakó más évfolyamok tisztjei és családtagjaik is. A díszvacsora szónoka Németh Jenő vk. alez. ünnepi beszédében rámutatott bajtársainknak és hozzátartozóinknak az új hazában elért személyi sikereire. Helytállásuk az idegen földön, sokszor nehéz körülmények között a katonaiskolák és a magyar katonai nevelésből fakadt. Szerinte az elért szép eredmények a 40 év távlatából is azt mutatják, hogy a megjelentek valamennyien hívek maradtak a ludovikás szellemhez. Utána felolvasták az Európából, Délamerikából és Ausztráliából érkezett üdvözlő leveleket. Az igen emlékezetes, hangulatos bajtársi összejövetelt a jövőben 5 évenként meg fogják ismételni. (Dr.B.L.IX.23. 1977.)

Bajtársi találkozó Montereyben (Cal.USA.) 1977-ben

New Brunswick (N.J.) A csoportból alakított rendező bizottság élén Horváth Sándor zls. csoportvezető meghívóban értesítette ki a helybeli és környékén lakó bajtársakat és barátait, hogy a volt M.Kir. Csendőrség 97. születésnapjának évfordulóját f. évi március 4-én szombaton este társasvacsorával egybekötve a Szt. László teremben fogják megünnepelni. Muzsikál a Hungária zenekar. (Az összejövetelről a B.L. következő számában fogunk beszámolni.)

Cleveland (Ohio). A Magyar Csendőrök Családi Közossége 1978. II. 19-én tartja a Magyar Atlétikai Club helyiségében Csendőrnapi emlékbeszédjét, melyről meghívóban értesíti a bajtársakat, azok hozzátartozóit és jóbarátait. (Magyar Újság 1978.II.9.)

Milwaukee (Wisc.) Csendőr csoportunk (4 fő) 1978.II.19-én összefogva az MHBK csoportokkal ünnepelte meg a m.kir. Csendőrség alapításának 97. évfordulóját. Dél előtt 10 órakor a helybeli Szt. Imre r.k. templomban Ft. Borshy plébános istentisztelet keretében, megrázó szép beszédben emlékezett meg a m.kir. Csendőrségről, annak hősi és mártírhalált halt drága Bajtársainkról. Utána a templom alatti helyiségben jöttek össze a hívek és bajtársak, ahol Tarján László az MHBK helybeli csoportvezetője, tb. csendőr, s egyes bajtársak jóvoltából izletes ételek elfogyasztása mellett elbeszélgettek. Megjelentek még Eiler András bs. a szomszédos Waukesha-i MHBK csoport vezetője pár honvéd bs-sal. Ugyancsak jelen volt az összejövetelen Nt. Szűcs János a magyar ref. egyház lelkesze és felesége. (v.Á.A.Z.1978.II.28.)

Kanada

Montreál (Quebec). A nyári hallgatás után ismét jelenkezik a csoport. A nyár elszaladt, ha lehet nyárnak nevezni, mert eső az volt bőven, csak jó idő nem. A bajtársak itt is felül vannak a 60 éven, így a piknik ez évben elmaradt. Az első őszi összejövetelt a csoport X.23-án tartotta, mely alkalommal bevásároltak két bajtársat tiszteletbeli tagként Csáky Lajos és Jaksi István személyében. Új tagjaink régóta támogatói a csoportnak és a magyar Egyházközségnek vezető tagjai. Örömmel üdvözljük őket fölvetelük alkalmával és kívánunk működésükhöz további sikereket. (Cs.F.1977.XI.8.)

Toronto (Ont.) Csoportunk ez évben is megrendezte a farsangi évad egyik legkedveltebb magyar, társadalmi eseményszámába menő műsoros táncos összejövetelét a Csendőr bált 1978.I.7-én.

A szépen berendezett teremben piros és fehér székfűkkel díszített asztalok várták a vendégeket. Finom pogácsáról, sós és édes süteményekről a csendőr asszonyok gondoskodtak, míg a válogatott italok és frissítők a rendező bizottság jó ízlését és sok éves tapasztalatáról tettek tanúságot. A behavazott utak, jeges utcák és az influenza ellenére egymás után érkeztek a csoport barátai és régi vendégei. Résztvett a bálon vitéz Tassy-Plávenczky Ferenc alez. (Montreal, Qu.), ki az I. Világháború után a csendőrségi sportoktatás egyik harcosa és bevezetője volt, ki a csárdást fiatalokat is felülmuló lelkesedéssel és érzékkel táncolta. A szóra-

koztató műsor keretében Marczali Kiss Zsuzsa énekművésznő Lehár Ferenc Vígözvegyéből a Vilja dallal és más operett-részletekkel méltán érdemelte ki a közönség szünni nem akaró tapsait. Finta Imre bs. a szokott rutinnal neveltető, aktuális, humoros elbeszélése, öltözete, maszkja nagyszerű volt. Műsor után a zenekar fáradhatatlanul húzta a jobbnál jobb talpalávalót és így a közönség öregje, fiatalja — mi mást tehetett — táncolt lelkesen záróráig. A hozzáértéssel előkészített mulatság sikere a rendező bizottság odaadó munkájának volt a jól megérdemelt eredménye. (v.B.B. 1978.I.10)

1978. február hó első napjaiban szétküldött meghívó és tájékoztató hírről adta, hogy a MKCsBK torontói csoportja február 18-án este 7 órakor a Town and Country étterem emeleti bankett-termében tartja meg hagyományos, műsoros, a Csendőrnappal kapcsolatos Emlékvacsoráját. Ez a hagyományos, szép összejövétel ezúttal is, az emigráció 33-ik évében is a vezetőség meghívása folytán alkalmat ad a csendőr összetartás bajtársias megnyilatkozásának. A 140 főt kitevő ünneplő közönségnek Nt. Seress Ödön, a helybeli Első Magyar Református Egyház lelkésze mondott asztali áldást. Vacsora után Dr. Szalontay Sándor g.fhdgy. csoportvezető mondott rövid megnyitót, majd a díszőrség élén a kanadai és a magyar zászló bevonulása következett. A csendőr egyenruhás bajtársak katonás megjelenése visszavarázsolta az alkalom megható régi ünnepélyességét. A beszédet Dr. Gyallai Papp Domonkos a torontói egyetem tanára mondotta és méltatta a nap jelentőségét. Művészi ének és zeneszámokkal szerepeltek még Erdélyi Rózsa, Lőrincz Dezső, Csorba András, s ifj. Seregélyes Márton tanár, Seregélyes főtörm. fia. Végül a hamiltoni ifjúsági táncsoport 6 párral magyar táncokat mutatott be festői népviseletben. Megérdemelt tapsokat kaptak. A műsor után vitéz Hamvas József hmtk. szds., tb. cső. bejelentette a közönségnek, hogy Erzsébet királynő kiváló multikulturális tevékenységéért a Kanadai Érdemrendet adományozta vitéz Kövendy Károly szds. bs-unknak. A hír osztatlan örömet keltett és számosan fejezték ki szerencsekívánataikat. Vitéz Kövendy Károly zárószavai után a kanadai és magyar Himnuszok eléneklésével ért véget az ünnepély. Konferált a gyönyörű szép magyar ruhában megjelent Radványi Zsuzsika a tőle megszokott folyékony, szép magyarsággal. A sikeres, szép ünnepély előkészítésének és megrendezésének odaadó munkájáért a rendező bizottságot, élén a csoportvezetővel, illeti elismerés.

Szentmisén, illetve istentiszteleten a bajtársak és hozzátartozóik február 26-án vettek részt templomaikban, ahol a lelkészek ugyancsak megemlékeztek a Csendőrnapról, valamint a Haza szolgálatában hősi és mártírhalált halt Bajtársainkról. (v.B.B. 1978.II.20)

Welland (Ont.). A Csendőrnapi megemlékezést Niagara félszigeti csoportunk Körmendy János bs. wellandi családi házában tartotta meg bajtársi-családi találkozóval egybekötve 1978. II. 11-én este 7 órai kezdettel. Ugyanezen napon reggel a helybeli Miasszonyunkról elnevezett templomban Körmendy bs. kérésére a hősi és mártírhalált halt csendőr és hovédek lelkiüdvéért Ft. Horváth István pápai prelátus mondott szent-

misét, melyen résztvettek a helybeli honvéd bajtársak is. Az ünnepélyes esti összejövetele — összesen harmincan voltak — megjelent Czapáry Zoltán szkv.rep. ezds., MHBK csoportvezető, Bándy Bertalan ügyvezető és Veress Gyula bs-ak feleségeikkel, míg a rendőröket Pék József bajtárs és felesége képviselte. A csoport, valamint a házigazda nevében is Máté János v.törm. csoportvezető üdvözölte a vendégeket és egyben köszönetüket tolmácsolta a háziasszonynak a szép összejövétel előkészítésében kifejtett önzetlen munkájáért. Ugyanekkor átadott vázával két szál művészi műselyem pirosrózsát Körmendy János bs. feleségének.

A Csendőrnapi méltatást Tarnó Gyula bs. tartotta. Beszédében — hagyományos ünnepünkről való megemlékezés után — kiemelte az emigrációs magyarság összefogásának szükségességét. „Ne legyen közöttünk nézeteltérés minden jelentéktelen dolog miatt” mondotta a szónok. A fiataltság annyi szép sikeres szereplése ott mutatkozott meg legjobban, ahol aktív együttműködés van. Az országhatár Kanada és az Egyesült Államok között fennáll, de ez nem választhat el magyart a magyartól, mikor ifjúságunk támogatásáról van szó — fejezte be egyöntetű tetszéssel fogadott beszédét bajtársunk. Ezután Czapáry ezds. úr üdvözölte az évfordulót tartó csoportunkat és megköszönte a meghívást majd őszinte örömeinek adott kifejezést, hogy ismét részt vehetnek ilyen szép bajtársi-családi találkozókon. A vendégek közvetlen, jó hangulatban még sokáig együttmaradtak és csak az éjfél utáni órákban vettek búcsút a vendéglátásban olyan fáradhatatlanul szíves háziaktól. (M.J.1978.II.14.)

Calgary (Alberta). az 1977-ik őszi évad egyik hagyományos táncos összejövetele volt a csoport Katalin bálja 1977.XI.26-án, szombaton este 7 órakor az Árpádházi Szent Erzsébet templom Szent István termében. A bál ez évben első ízben társasvacsorával volt egybekötve, mely a finom italokkal együtt a kellemes hangulatot biztosította. A Vadrózsa táncsoport sikeres magyar táncbemutatója után a bajtársak hozzátartozóikkal és vendégeikkel, fiatalok, ifjak és „örökifjak” táncoltak az új és régi dallamokra szinte szünni nem akaró lelkesedéssel. Éjfél előtt kisorsolásra került Szabó Gellért hdgy. és családja adománya a „Jubileumi kosár”, mely kolbász, házi kenyér, gyümölcs és magyar borokkal volt ízlésesen összeállítva. Csábító hatása a sorsjegyek eladásánál már mutatkozott. A bál végig kellemes hangulatban 1 óráig tartott és szép erkölcsi és anyagi sikerrel ért véget. A bál sikere a rendező bizottság élén Karancz János örm. csoportvezető és a csendőraszonyok odaadó munkájának az érdeme.

A csoport korábban hozott határozat alapján 1,000.00 dollárt adott át Keresztes Lajos főtörm. ügyvezető bs-nak a 100 éves évforduló előkészületi költségeihez.

1977.XII.10-én este ugyancsak a Szt. István teremben az MHBK és helyi csoportunk vacsorával egybekötött Karácsony-estet rendeztek. Vacsora után Radnóthy Károly bs. „Borbála-tekereset” olvasott föl és adott szórapoztató műsort. A kellemesen eltöltött bajtársi est sikere a közös rendező bizottság, valamint Zsitvay Sándor hdp.tüzm. MHBK csoport-vezető — aki egyben az est ünnepi szónoka is volt — érdeme.

1977. decemberében az MHBK kanadai főcsoportjának vezetője Fülöpp József örgy., tb. cső., a calgaryi MKCSBK csoport rendes tagja adott ki körlevelet a Szent Korona kiadásával kapcsolatban. Többek között írja, hogy „az emigrációs magyarság nagy része szem elől tévesztette az „ESZMÉT” melyért küzdenie kellett. Nevezetesen azt, hogy a szabadföldi magyarság legyen hirdetője az elnyomatásban élő otthoniak szabadságvágyának. Hogy a Szent Korona a magyar Nemzeté, az vitathatatlan. Hogy a Szent Koronának otthona lenne a helye, — hogy a belőle ezer éve sugárzó misztikus erővel hirdesse a nemzet szuverénitását és tartsa össze az ősök hagyományain épült nemzet minden tagját — az is észszerű. De! Ehhez elengedhetetlenül szükséges az ország teljes függetlensége, hogy a nemzet a szabadságát minden külső befolyástól mentesen bírja. Ma ezzel ellentétben az ország idegen hatalom elnyomását szenvedti, függetlensége és szabadsága, enyhén szólva is, erősen korlátozott. Feltehető, hogy ennek Carterék is tudatában vannak... de meglátták emigrált magyarságunk nemzeti öntudatának igen erős gyengülését. Ami sajnós ma már tény. „Sajnos ugyancsak — írja többek között, — hogy a bajtársi közösségünk sem teljesen mentes e jelenségtől, miért is értékes és nemes célkitűzések gyakran hajótörést szenvednek, vagy nem mindenben jogos személyi elgondolások túlzott érvényesítése, vagy pedig demokratikus elveknek csupán papírforma szerinti hangoztatása miatt.”

Végezetül felhívja a bajtársak figyelmét az önkéntes belépésből fakadó egymás megbecsülése és választott közösségi vezetőink iránti tisztelet és bizalom kötelezettségére. Csak ez a lelkiesség munkálja a szabad és független Magyarország megvalósulását.

CSENDŐRNAP Calgaryban. 1978-ban a calgaryi bajtársak megszaki-
tás nélkül immár a 25. Csendőrnapot tartották meg a már szokásossá
vált összejöveteleik során. Ez évben még külön jelentőséget is adott a ne-
gyed évszázados évfordulójuknak MKCSBK Vezető bajtársunk vitéz Ba-
rachi Tamáska Endre szds. látogatása. Karancz János örm. csoport-
vezető II. 10-én estére rk. közgyűlést hívott egybe, ahol vezető bs-unknak
bemutatta a csoportot, a tb. tagokat és ismertette a calgaryi viszonyo-
kat. A Vezető bajtárs üdvözlő beszédében elismeréssel köszöntötte a cso-
portot, akik példás munkamegosztással dolgoznak és megérdemelten ér-
tek el annyi szép erkölcsi és anyagi eredményt a 25 év során. A hivatalos
rész után a csoportvezető bs. és felesége finom harapnivalóval és frissít-
tővel vendégelték meg az egybegyűlteket, majd általános beszélgetés
keretében sok régi név, esemény és kölcsönös emléket elevenítettek föl.
A találkozás Jagos Béla cső. a csoport egyik legrégebbi tagjának külön
is élmény marad: a máramarosszigeti osztálynál annak idején Vezető
bajtársunknak alárendeltje volt. Az összejövetel az éjféltől órákban ért
véget.

A tulajdonképpeni Csendőrnapi megemlékezés II.11-én az Árpádházi
Szent Erzsébet templomban tartott szentmisével vette kezdetét, melyet
Ft. Simon József pittsburghi lelkész, az egyházközség vendége mutatott
be és mondott szentbeszédet. A Himnusz eléneklése után Vezető bs. a

templom előtt álló Magyar Hősiemléket koszorúzta meg adózáván az el-
esett és mártírhalált halt csendőrök, honvéd és szabadságharcos bajtár-
sak emlékének. A várost már több mint egy hónapja borító méteres hó-
takaró ellenére a bajtársak és többen a hozzátartozók és barátok közül
ez évben is ellátogattak a helybeli temetőkből nyugvó bajtársak sírjai-
hoz és helyeztek ott el piros és fehér szegfűt kegyeletük jeléül. Ebédre
vitéz Balogh József rep.fhdgy., tb.cső., a calgary MKCSBK csoport ren-
des tagja hívta meg házához a megjelenteket, hol a késő d.u. órákig folyt
a beszélgetés és az emlékek kölcsönös kicserélése a bajtársak és barátok
között.

1978.II.12-én Vezető bajtársunk és a csoport küldöttsége részt vett a
Kálvin Magyar Református Egyházközség istentiszteletén, hol a hívekkel
együtt imádkoztak elesett és elhunyt bajtársaink lelkiüdvéért. Csendőr-
nap díszbédre a bajtársak, hozzátartozók és vendégeik 1/2 1-kor gyü-
lekeztek a „My Place” étterem különtermében. Megjelentek egyházaink
képviselői, az MHBK részéről Zsitvay Sándor a calgaryi csoport vezető-
je, Horváth István csoportvezető helyettes bajtársak feleségeikkel, Ma-
gas István hdgy. bs.tb.cső. a M.Sz.H.Sz. kanadai elnöke, Fülöpp József
örgy. tb. cső. az MHBK kanadai főcsoportjának vezetője feleségével, vi-
téz Duska László szds. a MHBK központi vezetőjének helyettese ugyan-
csak feleségével, valamint Keresztes Lajos MKCSBK ügyvezető feleségé-
vel. Számosan vettek még részt a díszbédén a csoport barátai közül, akik
évről évre eljönnek és együttemlékeznek meg a bajtársakkal évfordu-
lónkról. A vendégeket Karancz János örm. csoportvezető üdvözlölte és
köszöntötte Vezető bajtársunkat, aki csoportunk 25. Csendőrnapiján láto-
gatásával külön jelentőséget adott évfordulónknak, s felkérte az ünnepi
beszéd elmondására. Vezető bajtársunk mindenekelőtt bemutatta a ven-
dégeknek az ugyancsak Pittsburgh-ban lakó Ft. Simon József Atyát, aki
csendőr leszármazott — édesapja a székesfehérvári kerületnél szolgált —
majd oklevél és jelvény átadásával a MKCSBK tiszteletbeli tagjává fel-
avatta.

Ünnepi beszédében (a B.J. ezen száma 1. fejezetében hozzuk) többek
között örömeinek adott kifejezést, hogy Calgaryban lehet, s hogy az itteni
magyar egyesületek példás egyetértés és együttműködést tartanak fenn,
mely a magyar ügy eredményes szolgálatának nélkülözhetetlen alapja.
Isten áldását kérte a további eredményes munkára, hogy „a 100 éves év-
fordulót is erőben és egészségben mindannyian megérhessük.” Beszé-
dét az általános tetszés megnyilvánulása kísérte. Ezután Zsitvay Sán-
dor bs. MHBK csoportvezető üdvözlölte a csendőr bajtársakat az évfor-
duló alkalmával és kifejezte köszönetét a megértő, segítőkész munkáért,
mellyel különösen az elmúlt években az MKCSBK helyi csoportjának tag-
jai a bajtársi összefogásnak annyi szép tanújelét adták.

A pohárköszöntő elmondására a csoportvezető — immár hagyományo-
san — Községünk egyik idős bajtársát kérte fel, aki beszédében vissza-
emlékezett a 25 évvel ezelőtti Calgary-i Csendőrnapi, hol a bajtárs-
kat néhai Bánffy János, a calgaryi Kanadai Magyar Egylet elnöke olyan
szeretettel fogadta. A kapcsolat a calgaryi magyarsággal azóta még erő-

sődött. „A 25 év — mondta a szónok — nem szaladt el fejünk fölött nyomtalanul. Egyikünk se tétlenkedett. Nem gyarapítottuk a munkanélküliek számát, hanem munkába álltunk. Tanultuk a nyelvet, tanfolyamokra jártunk, új mesterséget sajátítottunk el és voltak, akik ipari és üzleti képesítést is szereztek maguknak. Bajtársaim! Megállottatok a helyeeket, mert a hazulról hozott szilárd erkölcsi és gyakorlati alapra építettek. A szorgalom és erős akarat új tudást adott nektek. Becsüljétek meg ezt az új tudást, mely kenyeret és a szép családi otthont adta nektek — egymásban is.” Majd egy perc felállással adóztak az elhunyt bajtársak emlékének, akik már nem érték meg a 25 éves évfordulót:

Mátyás Ferenc volt csendőr, Sifter István csendőr, Sasvári János őrmester, Nagy Sándor főtörzsőrmester, a csoport első vezetője, Egri László alezredes: nyugdjanak békében.

Majd így folytatta: „Mi akik megmaradtunk és erősen közeledünk a nyugállomány felé. Bajtársaim legyetek megértők egymás iránt. Szorítsuk meg újra egymás kezét, igazi nyíltsággal, hűséggel és bizalommal. Erre kötelez a jóban rosszban együtt töltött 25 esztendő. Merítsetek erőt a világ minden tájáról az évek szinte minden napján érkező bajtársi levelekből: Ők bíznak bennünk, Ők várják, hogy szavunkat beváltsuk. Soha még ilyen erkölcsi és anyagi támogatást nem kaptunk, mint az 1977-es esztendőben!” Poharát otthoni véreink boldogulására, egy megelégedett, szabad Magyarországra ürítette.

Az ebéd végeztével Vezető bajtársunk köszönetét és dicséző elismerését fejezte ki Karancz János őrm. csoportvezetőnek a jól végzett munka, a szép és eredményes Csendőrnapi megrendezéséért. A társaság, a szíves látás, s a jó hangulat alkalmat adott Vezető bajtársunknak, hogy jobban megismerhesse a calgaryiakat. Nekünk pedig a 25. Csendőrnapi megteremtette 100 éves évfordulónk sikeres előkészítéséhez nélkülözhetetlen személyes kapcsolatokat. Vezető bajtársunk 1978.II.13-án reggel utazott el Calgaryból.

Calgary (Alberta). Az MHBK helyi csoportja a Calgary Inn nagyszálló báltermében tartotta meg 1978.II.18-án 22. ünnepélyes Hungária bálját az „Egységes Kanadáért”. A calgaryi magyarság ezen hagyományos, kiemelkedő társadalmi összejövetelének tiszteletbeli elnökségét Hon. Ralph G. Steinhauer, Alberta tartomány kormányzója vállalta, míg tiszteletbeli fővédnökök a szövetséges és a tartományi kormány miniszterei, a katonai állomásparancsnok, valamint a Kanadai Királyi Lovas Csendőrség képviselője voltak. A tiszteletbeli védnökséget a helybeli magyar egyházak, az MKCsBK calgaryi csoportja és a többi magyar egyesületek vállalták el. A 450 vendéget meghaladó báli közönségnek 14 elsőbálos magyar leányt mutattak be, kik táncosaikkal keringőt táncoltak. Ezt követte palotás, melyet 12 díszmagyarba illetve huszáratillába öltözött fiatal mutatott be a közönség elismerő tapsait érdemelve ki. A bál szünetjében szerepelt a Vadrózsa táncsoport magyar táncbemutatóval. A végig kitűnő hangulatban lezajlott bál szép erkölcsi és anyagi sikeréért a húsz fős bálbizottság élén Horváth István főrendező, valamint Zsitvay Sándor bálelnök és csoportvezetőt illeti érdem és elismerés.

A Palotás-táncosok egy csoportja az 1978-as MHBK bálon Calgaryban

Calgary (Alberta). Helyi csoportunk 1978.III.3-án tartotta meg évi első közgyűlését Bodor Aladár bs. házában. Karancz János őrm. csoportvezető nyitotta meg a gyűlést és üdvözölte a megjelenteket. Utána beszámolt a csoport közösségi, bajtársi és társadalmi síkon teljesített munkájáról és eredményeiről. Utána vitéz Balogh József fhdgy. pénztáros ismertette az elmúlt évi gazdálkodást és a csoport jelenlegi anyagi helyzetét. A pénztári ellenőrzést Fazekas Lajos és vitéz Rácz István őrm. bs-ak végezték el. A közgyűlés a jelentéseket az erkölcsileg és anyagiilag is egyaránt kiváló munkát, egyhangúan köszönettel és elismeréssel vette tudomásul és a csoportvezetőnek és pénztárosának az ügyek 1978-79-ben való viteléhez is egyhangúan és változatlanul teljes bizalmát megszavazta. A hivatalos rész befejezése után a házigazda finom hárapnivalóval és jó borral védélte meg a megjelent bajtársakat.

Victoria (B.C.). A victoriái bajtársak 1978.II.18-án, szombaton este tartották meg a hagyományos Csendőrnapi családi körben vitéz Hangódi János alhdgy., csoportvezető házában. „Volt testületünk fényes korszakára és a mindent elsöprő véres zivatarra, a hősi és mártírhalált halt Bajtársainkra való visszaemlékezés kifogyhatatlan volt.” Utána a Nemzetes Asszony olvasta föl érzéssel és kiváló hangsúlyozással Jegenyés Pál főtörm. aranyozott tollal írt cikkét, mely gondolataikat és érzéseiket legjobban elmondotta és gyönyörűen méltatta a nap jelentőségét. A bajtársak és feleségeik ezúton mondanak köszönetet Jegenyés Pál bs-unknak a Csendőrnapi megemlékezésért, mely meg is könnyeztette a társaságot. (Megjelent a Katolikus Magyarok Vasárnapja, Youngstown, Ohio, USA., c. hetilapban) Utána a háziak vendégül látták a megjelenteket és

gondoskodtak, hogy „se szomszár, se üres gyomorral senkise hagyhassa el lakásukat”. Egyben üdvözléteiket küldik a Vezetőség tagjainak azzal, hogy az 1978-as (hozzájárulás) elküldése folyamatban van. (v.H.J.1978. III.8.)

Keresztes Lajos üv., Karancz János calgaryi csoportvezető feleségeikkel és a vendéglátó victoriiaiak 1977. VIII. 20-án Urbin Jánoséknál

A magyar élet eseményei világszerte

Ausztrália

Perth (W.A.). Az Ausztráliai Erdélyi Magyar Szövetség támogatására az itteni Magyar Egyesület keretén belül 1977. IX. 11-én megalakult az erdélyi csoport. Az alakuló gyűlésen adminisztrációs összekötőknek vitéz Szombathy Lajos János zls. bs-unkát, továbbá Dr. Domahidy Andrást és Dr. Dravenczky Istvánt választották meg. Nevezettek az Erdélyi Egyesületekhez intézett körlevélben adtak kifejezést készséges együttműködési szándékuknak. (Magyar Élet, „Lármafa, 1977.XII.1.)

Sydney (N.S.W.). Az 1956-os magyar szabadságharc évfordulóján a N.S.W.-i Magyar Közösségek Szövetsége rendezte meg műsoros emlékünneplését számos bajtársunk közreműködésével. Műsorvezető volt Dr. vitéz Jani István szds., a MKCsBK helyi csoportjának vezetője, az MHBK főcsoportvezetője. (H.U.1977.XI.hó.)

Melbourne (Victoria). Az ausztráliai magyarság már készülődik az év végén — rendszerint Karácsony és Újév között — megtartandó 4. Ausztráliai Magyar Találkozóra, melyet Melbourne-ben fognak megrendezni. A 6-8 napig tartó összejövetel gazdag műsora magába foglal tudományos előadásokat, írói, szerzői esteket, a magyarság egyetemes kérdéseinek tárgyalását, képzőművészeti és népművészeti kiállításokat,

színházi előadásokat sport és táncversenyt stb. A fiatalság mind a szervezésben, mind a szereplésben jelenti az energiát az egyébként nagy körültekintést és gyakorlatot kívánó előkészületekben. Sok sikert kívánunk.

Európa

A Mindszenty Foundation (U.K.) Angliában, Stoke-on-Trent (Staffordshire) városban megalakult, mely elsődleges feladatának tekinti a Burg Kastl-i magyar gimnázium állandó és folyamatos segélyezését. Az alapítványt a Wolverhamptoni Magyar Közösség és Angliai Református Egyház segíti és kéri az angliai magyarságot, hogy adományaikkal támogassák „a világon egyetlen magyar gimnáziumot, ahol tanítanak még hinni és remélni, tanítják a történelmi igazságot, iskolai fegyelem alatt becsületes új magyar nemzedéket nevelnek, ...mert ez a magyarság és a magyar nyelv utolsó fellegvéra.” Címe: Mr. L. Somogyi, 18 Allerton Road, Stoke-on-Trent, ST4 — 8PA, England, U.K.

Párizs (Franciaország). 1978.I.9-én az Árpád-házi Szt. Erzsébet templomban, mely egyúttal a franciaországi Máltai lovagok konventje is, zajlott le székesi gróf Bercsényi László magyar származású francia lovasági tábornok, a huszárság felügyelőjének hivatalos emlékűnepe halálának 200 éves évfordulóján. II. Rákóczi Ferenc küldötte ki Párizsba a vesztett romhányi csata után, hol francia szolgálatba lépett és mint XIV. Lajos tábornoka megszervezte a francia huszárságot és mint Franciaország marsallja halt meg Luzancy-i birtokán 89 éves korában. A misén, illetve a felekezeti istentiszteleten a nagymultú katolikus és protestáns lovagrendek is képviseltették magukat, valamint a Bercsényi nevet és címet viselő francia ejtőernyős és páncélos alakulatok, amelyek a magyar hadvezér által szervezett huszárság utódjának tekintik magukat.

Bercsényi László megmutatta, hogy a száműzetésbe kényszerült magyar is tud dicsőséget szerezni hazájának. Tiszteletére a francia emlékérmet veretett, melyet latinul (Omnia si perdas, famam servare memento) és franciául is olvasható jelszava: Ha mindent elveszítesz is ne feledd a Haza hírnevének szolgálatát (a becsületet). vBTE 1977.XII.30.

(Kanadai Magyarság 1978. II. 4.)
A Luzancy-i templomban elhelyett sírfelirata

(Nemzetör)
gróf Bercsényi László a francia lovaság felügyelője

A belgrádi parlament, az Európai Biztonsági konferencia színhelye 1977—78-ban.

Belgrád (Jugoszlávia). Az 1975.VIII.1-én Helsinkiben (Finnország) 35 európai ország és a nagyhatalmak képviselői által aláírt egyezmény megállapodást tartalmaz a nyugat és kelet között gazdasági, technikai és tudományos közreműködésre, a szellemi termékek szabadabb és kölcsönös áramlására és az emberi szabadságjogok elismerésére. Az egyezmény utolsó pontja azt is kimondja, hogy két év múlva ellenőrizni kell, hogy ez a megállapodás hogyan válik be a gyakorlatban. Hosszas előkészületek után, a múlt év októberében Belgrádban ültek össze az aláíró országok képviselői. Hamarosan nyilvánvalóvá lett, hogy a szovjet és az általa megszállott és befolyásolt országok kiküldöttei csupán újabb biztosítékokat akarnak a saját számukra kiharcolni a nyugat felé való továbbterjeszkedés, szellemi és technikai fejlődésük érdekében. Másról azonban hallani se akarnak.

Az Amerikai Egyesült Államok, a nyugati államok, továbbá más ún. semleges országok képviselői azonban arra helyezték a súlyt, hogy kimutassák, hogy a vasfüggöny mögötti országok kormányai hol, mikor és mimódon szegték meg Helsinkiben vállalt kötelezettségeiket. Továbbá, hogy milyen modern eszközökkel hallgattatják el azokat, akik a nemzetközileg vállalt ígéreteket betartását saját kormányaiktól követelik. Ennek bizonyítására részletes adatokat szolgáltatottak. A szovjet megbízottak természetesen ellen-vádakat támasztottak, de mikor a jogsértések nemzetközi kivizsgálására került volna a sor, egyszerre tiltakoztak belügyeikbe való beavatkozás ellen.

A zárónyilatkozatnak — mely februárban már esedékes volt — egyhangúnak kell lennie. Így nem lehetetlen, hogy ha a nyugati országok

képviselői nem akarják a világ előtt a szovjettel együtt vállalni a Helsinkiben fogadott alapvető emberi szabadságjogok feladását, dolguk végzése nélkül kell hazaindulniok. De így legalább az ő becsületük megmarad és a világ majd láthatja, ki a kerékkötő.

A nyugati országok képviselői eljárásának azonban nem az alaki kifejezés a lényege, mellyel a zárónyilatkozat szövegét akarják megfogalmazni. A lényeg az alapvető emberi szabadságjogoknak az előtérbe hozatala és az ahhoz való ragaszkodás. Az európaiak ugyanis nem érezhetik magukat biztonságban és így együttműködés se lehetséges addig, amíg az országok egyik fele annak másik felével szabadon és korlátozások nélkül nem érintkezhetik.

Ez pedig csak akkor fog bekövetkezni, ha a nyugati nem kommunista sajtótermékek éppúgy kaphatók lesznek Budapesten, Prágában és Warsóban, mint a keleteurópai könyvek és újságok Bécsben, Párizsban, New-Yorkban és Clevelandban. Ha majd az egypárt rendszer helyett a demokratikus pártok is meghirdethetik programjaikat és az országgyűlések csakugyan népképviselőten fognak alapulni és mint ilyenek gyakorolhatják az őket megillető szuverén állami főhatalmat. Ezen az úton kell a Belgrád-i konferenciának továbbhaladnia, akkor az európai biztonság és együttműködésnek valóban igazi építője lesz.

Az E. N. emberi jogok jelvénye

(Lapzártakor: A konferencia március 2-án befejeződött. A szovjet és csatlós kormányainak sikerült kivívni, hogy a Helsinki egyezmény be nem tartásáért nem lettek megbélyegezve. De azt már nem tudták elérni, hogy jelenlegi eljárásuk jóváhagyása kerüljön bele a zárójegyzőkönyvbe. A következő találkozó Madridban (Spanyolország) lesz, 1980-ban. Mi otthon hasonló esetekben azt szoktuk mondani: „Nesze semmi, fogd meg jól.”)

Orlando (Florida). Ronert G. Neel a Woodland Memorial Park elnöke 36" x 60" nagyságú bronz emléktáblát állíttatott, melyet Florida állam kormányzója lepezett le a szolgálatban életüket vesztett rendőrök és tűzoltók emlékére az orlandoi temetőben. Ugyanezt az emléktáblát 8 láb nagyságban felállították a Nassau-i temetőben (Port Washington, N.Y.) hogy a közönség így is lerója háláját és elismerését azok emlékezetének, kik életüket adták a közösség szolgálatában. Az emléktáblák vitéz Baranchi Tamáska Endre szobrászművész alkotásai. (J.H.M. & Co. 12.X.1977.)

Emléktábla

a szolgálatban életüket vesztett rendőrök és tűzoltóknak a Nassau temetőben, Port Washingtonban (N.Y. USA.) (vitéz Baranchi Tamáska Endre szobrászművész alkotása.)

Garfield (N.J.). A Magyar Cserkészszövetség évi összefoglalójában jelentős eredményekről tesz jelentést barátainak és támogatóinak. Négy világrészben, 84 cserkészcsapat 4 cserkészházban, 3 cserkészparkban végzett jó munkát. Alakult 3 új cserkészcsapat, vezetőképző tábortokat, nyári iskolatábortokat és világtalálkozót tartottak, még a könyvkiadás terén is működtek. A Magyar Cserkészszövetség tagdíjából és adományokból tartja fenn magát és az anyagiak pótlására rendezték meg 1977.XI.19-én New York városában a Waldorf Astoria szálloda termében a Cserkészbált. Ezúton is kéri ifjúságnevelő magyarságmegtartó munkájuk támogatását. Cím: Hungarian Scouts Association, P.O. Box 68, Garfield, N.J. 07026, USA.

Kanada

St. Catharines (Ont.). A helybeli Magyar Kultúregyesület által az 1956-os magyar szabadságharc évfordulóján négy város részvételével rendezett emlékünnepély műsorát változatossá tette és szép sikerrel szerepelt a férfi táncsoport. Irányította Tarnó Gyula bs. (H.U. 1977.XI.)

Toronto (Ont.). A több mint 2.7 m lakosú Torontóban 50,000 magyar él. Így érthető, hogy már 1967-ben vadászcsoport alakult kezdetben 4 fővel, mely 1976-ban egyesült a Nimród vadászcsoporttal, melynek elnöke Magyaródy János teherautó vállalkozó volt, s így létszámban megerősödtek. Az őszi hónapokban szorgalmasan vadásztak kacsára, fajdra (sajnos őz, medve, mocsári szarvas egyre ritkább, de nem is látták) de nyulat (cottontail) bőven lőttek. A vadászterület id. Rösler Gergely muskokai (Ont.) erdejében, nemes Nagy László cső. őrm. földjén és főként a mögöttük fekvő sokezer korona területen fekszik. Az egyesült vadászcsoport elnöke v. Kövendy Károly szds. bs. lett. A lelkes csendőrvadászok között ott vannak Magyaródy István, ifj. Rösler Gergely egyetemi hallgatók. A hétvégi vadászatok után az ontarioi ős-rengetegből, ahol a sötétben összekarcolták őket a fák, sokszor véresen érkeztek haza, de kacsá és fajd is esett szépen. A vadászatot mindig tábor tűz fejezte be, melyet a jó vacsora, vidám iddogálás követett, honnan mindig kellemes emlékekkel tértek vissza a városba a jövő heti munka folytatására. (v.K.K.1978.I.16.)

Toronto (Ont.). A Sheraton nagyszállóban, az ifjúság mintaszerű rendezésében, változatlanul a siker jegyében zajlott le 1978.I.28-án a torontói 21. Helikon Bál. A magyarság ezen hagyományos, kimagasló társadalmi eseményének díszvédnöke Rt. Honourable John G. Diefenbaker, orsz. gy. képviselő, Kanada volt miniszterelnöke, fővédnöke pedig Hon. Pauline McGibbon Ontario tartomány kormányzója voltak. A díszmagyarba, illetve ünnepi fekete magyar ruhába öltözött ifjúság palotása után 24 elsőbálos magyar leányt mutattak be a kormányzónak, a vezető közéleti és magyar személyiségeknek, s a vendégeknek. „Miss Helikon 1978” lett Jeney Krisztina, kit a fiatalság választott meg munkája elismerésül. A kitűnően sikerült bál a rendező bizottság és élén Karádi Gabriella bálelnök érdeme. (KMU.1978.II.11.)

Ottawa (Ont.). II. Erzsébet királynő uralkodásának 25. évfordulója alkalmával Fülöp herceg kíséretében 1977-ben meglátogatta a brit nép-közösség országait. Hat napos kanadai tartózkodása alkalmával a kormány tiszteletére a nemzetiségi csoportok képviselőinek részvételével október 17-én a MacKenzie torony nagytermében díszbédet adott. A kanadai magyarság részéről meghívást kaptak és jelen voltak Dr. Nagy György, a Kanadai Magyarok Szövetségének elnöke, továbbá Felkai Ferenc Torontóból, s vitéz Duska László szds. tb. csendőr bs-unk a Széchenyi Társaság Nevelésügyi Bizottságának elnöke Calgaryból.

1977.XII.21-én Hon.Norman Cafik, Kanada multikulturális minisztere által kiadott sajtótájékoztató szerint a kormány 300,000 dollárral járul hozzá a Széchenyi Társaság közel ugyanennyi összegű gyűjtéséhez, hogy a torontói egyetemen az első magyar kanadai egyetemi tanszéket alapítványi jelleggel felállíthassa. A Széchenyi Társaság 1963-ban alakult, 1965-ben országos működési engedélyt kapott, melynek alapján megkezdte adományok gyűjtését világszerte a tanszék megvalósítása érdekében. Az előkészületek megindultak, hogy az 1978-79-es tanévben a magyar nemzet és a magyar kanadaiak politikai, szociális és kulturális történetét az érdeklődők angol nyelven hallgathassák.

Calgary (Alberta) Nt. Becske Lajos, a Kálvin Magyar Református Egyház vezető lelkipásztora 1977. VIII.6-án bejelentette a gyülekezetnek, hogy szeptember 30-ával nyugdíjba megy. Két és fél esztendő működése során egyházi épületeiket, templomukat kívül-belül rendbe tették, ékesítették. A gyülekezet önállóvá, önfenntartóvá lett. A város magyar életében is tevékeny volt. Előadást rendezett, ünnepi beszédeket mondott. Az egyetemesi együttműködés megértő és készséges híve volt.

1977.X.23-án este rendezte meg a Magyar Szabadságharcos Szövetség calgaryi szervezete emlékestjét az Árpádházi Szent Erzsébet templom Szt. István termében. A műsorban szerepelt az októberi események felidézése eredeti dokumentumok alapján, hangjáték formájában.

Záróbeszédet mondott Egyed Attila, a M.Sz.H.Sz. keletkanadai országos elnöke. szerepeltek a cserkészek, a táncsoportok és a magyar kórus Radnóthy Károly bs. vezényletével.

Az Északamerikai Magyar Egyesületek képviselőjében a Közös Magyar Külügyi Bizottság küldöttsége élén Magas István bs. elnök, a M.Sz.H.Sz. kanadai elnökével memorandumot adott át 1978.I.5-én 11 órakor Mr.A.L. Rattray, az Amerikai Egyesült Államok helybeli főkonzulának. A fenti nyilatkozatot felolvasás után, a Szent Korona kiadásának napján azonnal diplomáciai úton továbbították Carter elnöknek. Mr. Philip M. Kaiser budapesti US követ, kinek közvetítésével az amerikai kormány letárgyalta a Szent Korona kiadásának körülményeit, levelében írja meg a budapesti kormány külügyminiszterének, az átvétel kívánatos részleteit. Ebben a levélben az áll, hogy a Szent Korona és a koronázási jelvények „a magyar nemzetnek és a magyar népnek adatnak vissza.” Az elmúlt 200 év alatt nem egyszer fordult elő, hogy a külföld nem menthető tájékoztatatlanságot árult el alkotmányos és tényleges

helyzetünk felől. Az a kormány ugyanis melynek megbízottai a Szent Koronát Budapesten átvették nem képviselői a magyar nemzetnek, de a magyar népnek se. Ezeréves államfönntartó nemzetünk 1944 óta nem rendelkezik állami önállósággal. Az Országházban üléselő egypárt rendszer megbízottai pedig nem a magyar nép választott képviselői. A budapesti kormány 1945 óta megszakítás nélkül képviseli azt a rendszert, mely középületeinkről és iskolakönyveinkből könnyörtelenül verte le illetve tüntette el a Szent Koronát, mely száműzetésbe kényszerítette Mindszenty József bíboros hercegprímást, mely 1945 illetve 1956 óta börtönben tart katonákat és politikai foglyokat, mely megtagadja „rab népétől a szabad szólás jogát, a szabad politikai pártok és szakszervezetek működésének jogát, a szabad sajtó jogát mindennemű vallási és személyi szabadságjogok korlátozásával.”

Végezetül a memorandum mélységes sajnálkozással állapítja meg, hogy „az Egyesült Államok kormánya nem volt képes arra, hogy viszonzásul bármilyen lényeges engedményt kisajtoljon a magyarországi kommunista hatóságoktól.”

Bajtársi hírek

Apáik nyomdokában a magyarságért.

A Calgary-i palotás táncsoport

RADA GYÖNGYI (középen estélyi ruhában) és **SZABÓ ATTILA** (balról a második) Calgary-i (Alberta, Canada) fiatalok, az MHBK csoportjába tartozó bajtársaink gyermekei tanították be az MHBK 1978-as Hungária báljára a palotást Erkel Ferenc Hunyadi László operájának zenéjére és arattak jól megérdemelt sikert 1978.II.18-án.

Gratulálunk a fiatalok által elért szép eredményekhez és kívánunk a jövőben is sikert és elismerést.

HARKAY ROBERT, Jamaica-i (N.Y., USA.) lakos, néhai Harkay László cső.g. ezredes fia és felesége 1977.XI. és XII. hónapban igen aktív tevékenységet fejtettek ki a Szent Korona megmentése ügyében. Harkay Róbert egy autókaravánt szervezett, mellyel New Yorkból levonultak Philadelphiába (Pa.), ahol egy nyilatkozatot olvasott fel, azonkívül a helybeli lap tudósítójának adott sajtótájékoztatót. Lefektette, hogy a Szent Korona változatlanul Magyarország szuverénitálásának és állami főhatalmának a jelvénye. A mai Magyarország idegen hatalom megszállása és az azt kiszolgáló bábkormány alatt szenved. Ezért az 1000 éves nemzet szuverénitása megtestesítőjének, alkotmányos jelvényének átvételére a jelenlegi kormány nem illetékes. Az MKCsBK vezetője mindkettőjüknek ezúton fejezi ki köszönetét. (vBTE 1978.I.25.)

Tagfelvétel, kitüntetés, elismerés megbízás, képesítés

A Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség vezetője 1977.XII.6-án kelt elhatározásával a MKCsBK 25 éves Jubileumi Emlékérmét a Kardokkal adományozta: vitéz **Máriássy László** ezds-nek és nemes csik-szent-imrei **Dr. Balló István** szkv. m.kir. csendőr őrnagynak kiváló emigrációs munkájáért, melyet a volt m.kir. Csendőrség érdekében, valamint az emigrációban élő csendőrök bajtársi életében példamutatóan kifejtett, **vitéz Kemes László** szkv. m.kir. csendőrszakaszvezető a Cleveland-i Magyar Csendőrök Családi Közössége tagjának eredményes és szorgalmas munkájáért, mellyel a csendőr névnek elismerést szerzett.

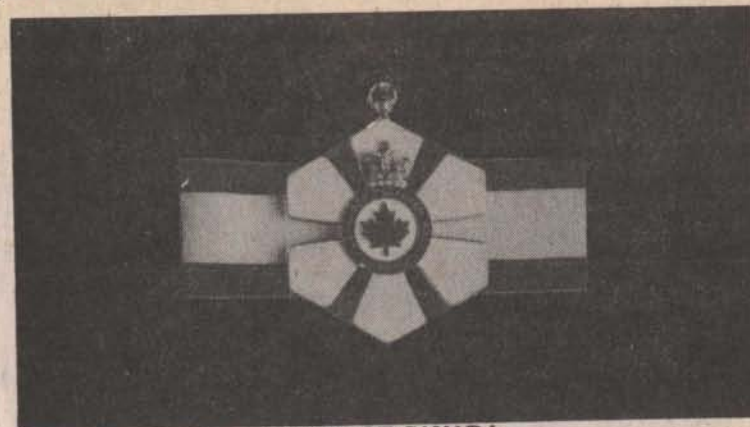
dicséző elismerésben részesítette **Varga Sándor** szkv.m.kir. csendőr-ormestert a Toronto-i csoport tagját, aki önzetlenül és példás bajtársi-assággal viselte gondját a hosszú időn át súlyos betegen fekvő bajtársának fáradtságát és időt nem kímélve.

1977. december 17-én Pittsburghban (Pa.USA) a Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség tiszteletbeli tagjává fölvette **Dr. vitéz Endrey Antal** ügyvéd, író, kormánytanácsost (Victoria, Ausztrália), az Ausztráliai Magyar Szövetség társelnökét tudományos munkásságáért, melynek keretében könyveiben és szóban, angol és magyar nyelven tárja világ elé a magyar álláspontot, s átnyújtotta az erről szóló okiratot és a MKCsBK jelvényt a Szent Koronáról tartott előadása alkalmával tiszteletbeli bajtársunknak (VBTE 1977.XII.30.)

1978. február 14-én a Csendőrnapon:

vitéz Zagyvaváry Lajos szkv. m.kir. csendőrszázados csoportvezetőnek több évi eredményes működéséért, melyet a csendőrszellem ápolá-

sában és a bajtársi együvé tartozás érdekében kifejtett Dicséző Elismerését nyilvánította. (v.BTE 1978.I.21)

ORDER OF CANADA

KANADA főkormányzójának irodája 1978.I.11-én kelt levelében értesítette vitéz Kövendy Károly szds. bs-unkat, hogy
II. Erzsébet királynő

a CANADA ORDER (Kanadai Érdemrend) parancsnoka és főkapitánya Öt a Rend tagjává kinevezte, mely a hivatalos közlöny a Canada Gazette 1978.I.14-iki számában fog megjelenni. A felavatás időpontja és részleteire az intézkedés folyamatban van. A hír nem keltett meglepetést. A kitüntetés bajtársunkat kizárólag magyar multikulturális munkájáért érte. 1951-től kezdve öt magyar cserkészcsapatot szervezett (Toronto, Hamilton, Welland, Port Colborne és Montreal) a Boys Scout Association of Canada keretében. Az 1956-os magyar felkelés idején a kanadai szabadságlégió toborzó tisztje volt, majd a menekülteket segítette tanáccsal, munkával, kit hogyan lehetett. 1971-ben megalapította az emigráció egyetlen, ma több mint 1750 darabból álló magyar testületi, katonai és társadalmi emlékeket megőrző múzeumát, melyet ma is önzetlenül kezel, gondoz, üzemben tart magánéletének és szabadidejének fölladozásával. Büszke és boldog érzés melegíti meg lelkünket, hogy a magyar hűség hagyományainkhoz, a magyar szervező erő ifjúságunk nevelése terén és fajtánk szeretete kultúránk megőrzése és átadásáért v. Kövendy szds. bs-unkon keresztül Kanadától elismerést kapott.

Bajtársi együttérzéssel és szeretettel gratulálunk v. Kövendy Károly m.kir. csendőr százados Úrnak, a Kanadai Érdemrend tulajdonosának, bajtársunknak. Viselje a szép kitüntetést egészségben és adja Isten, hogy még sokan lépjenek nyomdokaiba.

A Magyar Harcosok Bajtársi Közössége központi Vezetője **Szabó Sándor** m.kir. csendőr törzsőrmeester montreáli (Quebec, Kanada) lakos bajtársunknak, aki a MKCsBK montreáli csoportjának 18 évig csoportvezetője volt, a magyarság kiváló szolgálata és a bajtársi közösség fejlesztése érdekében kifejtett munkájáért az MHBK 20 éves Ezüst Jubileumi érmét, (Cs.F. 1977.XI.8.)

érdekében kifejtett munkájáért az MHBK 20 éves Ezüst Jubileumi érmét, (Cs.F. 1977.XI.8.)

továbbá kiváló munkássága elismerésül az MHBK 20 éves Bronz Jubileumi Érmét adományozta az argentinai főcsoport vezetőjének előterjesztésére **Kóbor László** fhdgy. bs., Buenos Aires-i lakosnak. (H.U. 1977. XI.hó.)

Az európai Frontharcos Szövetség elnöke a MHBK központi vezetőjének előterjesztésére az Európai Frontharcos Keresztet adományozta **Cserhalmi Ferenc** m.kir. csendőr őrmester a montreáli MKCsBK csoport vezetőjének, a magyarság kiváló szolgálata és a Bajtársi Közösség fejlesztése érdekében kifejtett munkájáért aki egyben megkapta a MHBK koszorus jelvényét is. (Cs.F.1977.XI.8)

Az Amerikai Egyesült Államokban működő „nemes Kováts Mihály óbester Történelmi Társaság” elnöke **vitész Baranchi Tamáska Endre** szds-t, a MKCsBK vezetőjét 1977.XI.14-ével tagjai közé meghívta. (vBTE 1977.XII.30.)

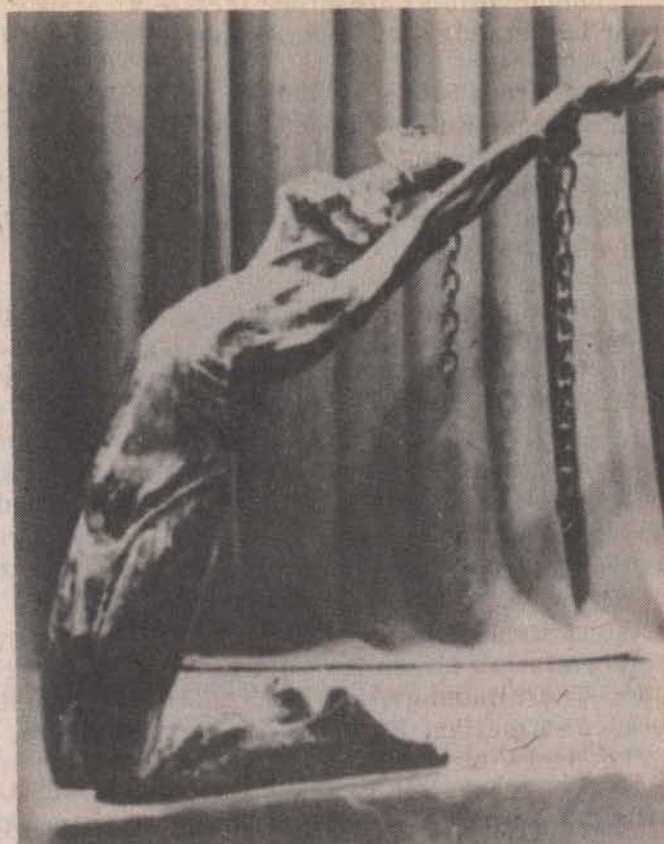
A Magyar Vitézi Rend Főkapitánya a Vitézi Szék előterjesztésére 1977. decemberében tartott ülésén **Dr. vitész Körössy Zoltán** szkv. m.kir. csendőrszázados, Vitézi Hadnagy, a Szent László Rend és Társaság Széktartó helyettesét az Amerikai Egyesült Államok területére, Rockville (Maryland) székhellyel Vitézi Székkapitánnyá kinevezte.

A Cleveland-i (Ohio, USA.) Magyar Társaság 1976.XI. 26-28-ig tartott XVI. Magyar Találkozóján az állandó titkárság jelentése szerint a XV. Árpád pályázaton **vitész Nagy Lajos** főtörzsőrmester bs-unk (Northfield, Ohio, USA.) „In memoriam” c. elbeszélésével mely a bíráló bizottság egyhangú véleménye alapján az egyetemes magyarság osztatlan megbecsülésére érdemes, díszoklevelet nyert.

Ugyancsak a Magyar Társaság 1977. XI. 25-27-ig tartott V. Magyar Kongresszus (XVII. Magyar Találkozó) ülésén a tudományos főosztály keretében az Árpád Akadémia tagjául választotta **Dr. Rektor Béla** cső.szds. (Tucson, Az., USA.) bajtársunkat, aki a XVI. Árpád pályázaton arany Árpád érmet nyert a m.kir. Csendőrség történetéről írott tanulmányával. (Dr. N.J. 1977.XI.27.)

Ugyancsak részt vett sikerrel az Árpád pályázaton **Domokos Sándor** cső.fhdgy. (Winnipeg, Man. Canada) bajtársunk, az Árpád Akadémia tagja, aki már megelőzőleg „Egy új világkép...” c. filozófiai munkájával harmadízben nyerte el az Árpád Akadémia arany érmét. Akadémiai székfoglaló beszédét 1977. novemberében mondotta el. Értekezésének tárgya volt a szabadság eszméje. Bajtársunk szobrászművész is. „Szabad-

ságszobor” c. fél életnagyságú bronzszobra a winniepegi International Centre-ben van fölállítva. (D.S.)

Szabadság!...

Készítette **Domokos Sándor** fhdgy. A Canadian Citizenship Council, Winnipeg, Man., tulajdonában

Kitüntetett bajtársainknak, új tagjainknak, valamint barátainknak őszinte szerencsekívánatainkat küldjük és szívből gratulálunk.

Látogatások

Vitéz **Baranchi Tamáska Endre** szds., a MKCsBK vezetője (Pittsburgh, Pa., USA.) az ügyvezető és törzsének meghívására 1978.II.10-én vezetőségi értekezletre Calgaryba (Alberta, Canada) érkezett. Vezető bs-unkat a repülőtéren küldöttség élén **Keresztes Lajos** főtörm., ügyvezető fogadta, s kísérte el **Karancz János** őrm., csoportvezető lakásán megtartandó rendkívüli közgyűlésre. Másnap 11-én este az ügyvezető bs. vendége volt és elnökölt az ott tartott vezetőségi értekezleten. Bevezető beszédében ügyvezetőnk a törzs nevében köszöntötte a MKCsBK vezetőjét és megköszönte, hogy hívásuknak eleget téve eljött Calgaryba. Ugyancsak ismertette az ügyvezetői törzs tagjainak munkakörét is.

Az összejövetel tárgya a 100 éves évforduló megünneplésére beérkezett javaslatok és indítványok ismertetése és letárgyalása volt. A Vezetőség mérlegelte Közösségünk szétszórt elhelyezéséből fakadó földrajzi, politikai, anyagi és egyéb adottságokat és összeállított egy előzetes tervet, fontossági sorrendbe véve föl az indítványokat. Ehhez költségvetés fog készülni, a beszerzendő árajánlatok alapján.

A tervezetet az ügyvezető bs. meg fogja küldeni a csoport és szorvány vezetőknek, valamint mindazoknak, akik az 1977.IV.17-iki körlevélre javaslatokat küldöttek be.

Az értekezlet módot adott a vezetőség tagjainak, hogy az összeköttetést egymással személyesen, szóban is felvehessék és az évforduló ügyét határozott úton elindíthassák.

Vezető bajtársunk az ügyvezetői törzs eddigi működésével kapcsolatban elismerőleg nyilatkozott és az értekezlet a bajtársi együttműködés szellemében II.12-én zárult. (K.L.)

vitéz Kövendy Károly szds., múzeumőr és levéltáros Karácsony és Újév közötti 4 nap szb-át arra használta föl, hogy Floridába (USA) utazott az ottani bajtársak felkeresésére. Meglátogatta Vágási Dániel szakvt és özv. Ragó Jánosnét, Dr. Boross Andor rő. őrnagyot, aki a közel múltban értékes emlékeket ajándékozott a Múzeumnak. Más csendőr bajtársakat is fölkeresett, akiket a kedvező éghajlat hozott erre a vidékre, hogy nyugdíjas éveiket a természetadta szépségek és nyugalom élvezetében tölthessék el, ha az idő elérkezik. (v.K.K. 1978.I.16.)

Házasságok, születések, gratuláció

Vitéz Kövendy Károly CM, m.kir. csendőr százados, múzeumőr, levéltáros, a MKCsBK volt vezetője, ügyvezetője etobicokei (Ont. Kanada) lakos és Prsybilskiné, szül. Jadwiga Boron úrasszony, okl. ápolónő torontói (Ont. Kanada) lakosok 1978.II.25-én házasságot kötöttek. (v.K.K. 1978.II.28.) (A jókívánságok, levelek szíves mellőzését kérik.)

Szelei László Béla, Szelei József cső., az Ügyvezetői törzs pénztárosa és néhai Jülling Veronka fia valamint Lori Ann Wanjoe calgaryi (Alberta, Kanada) lakosok 1978.II.25-én a helybeli Riverview United templomban házasságot kötöttek. Esküvő után a Crossroads Motor Hotel különtermében fogadás volt, melyen több bajtárs vett részt feleségeikkel együtt. Közösségünk jókívánságait Keresztes Lajos főtörm., ügyvezető tolmácsolta.

Gerald A. Krusza, Emu Plain-i (N.S.W. Ausztrália) lakos feleségének szül. Szenczy Klárának a Penrith-i kórházban 1977.X.5-én egészséges leánygyermekük született, aki a szent keresztségben Liona Rebecca nevet kapta. Az újszülött Szenczy György örm. a sydneyi csoporthoz tartozó bajtársunk és felesége harmadik unokája.

Dávid Sándor törm., a calgaryi csoport volt vezetője és felesége Hermina Victoria-i (B.C., Kanada) lakosok 1977.I.27-én ünnepelték házasságkötésük 25. évfordulóját gyermekeik és barátaik körében. A B.L. szer-

kesztősége ezúton kíván szeretettel erőt, egészséget és még sok együtt eltöltendő boldog esztendőt ezüstlakodalmis bajtársunknak és kedves Feleségének. (K.L.)

Dávid Sándor törm. és Felesége Victoria-i otthonukban

Erőt, egészséget és sok szerencsét kívánunk szeretettel az újszülött kedves családjának, az új házasoknak és az örömszülőknél is.

Betegségek, felgyógyulások

Enyedy László főtörm., hamiltoni (Ont. Kanada) lakos, a MKCsBK volt ügyvezetőjének látóképességét kb. 80 %-ban elvesztette, melyet egy a szemidegeket tápláló ér elpattanása (ikertestvére az agyvérzésnek) okozott. Ennek következtében mindkét szemének vérrel való elborítása állott elő. Gyógykezelést és más orvosi beavatkozást orvosai nem ajánlanak és nem is alkalmaznak. A javulás a természetes felszívódás esetén fog bekövetkezni. (E.L.1977.XI.16)

Nagy János főtörm. clevelandi (Ohio, USA) lakos, volt nagyváradi öpk. 1974 majd 1976-ban kapott több szívroham, majd bal kezét ért balesetből való szerencsés felépülése után 1977.IX.19-én saját házában, az udvaron, esős időben megcsúszott és hanyattesett és még eszméletét is elvesztette. Másnap kórházba szállították, hol gerincsérülést és mindkét oldalon alsoborda sérülést állapítottak meg, melyhez még enyhe agyrázkodás is

járult. Két hét után került haza és még egy hónapig feküdt ágyban. Jobban érzi magát és decemberben kell vizsgálatra visszamennie a kórházba. (N.J.1977.XII.13.)

vitéz Király Gyuláné, vitéz Király Gyula ezds., a MKCsBK örökös tb. vezetője feleségének betegsége igen súlyos és orvosi vélemény szerint még hosszú ideig tarthat. (v.K.Gy.1978.I.5.)

Özv. Dr. Nagy Gyuláné (Budapest) a hősi halált halt Nagy Zsombor szds. 84 éves édesanyja levele szerint elesett, lábait 5 helyen eltörte és egyik lába megbénult. Csak bottal és bútorokba fogódzkodva tud egyik szobából a másikba menni. (v.K.K.1977.X.11.)

Forbes Frigyes kanadai kir. alhdgy., torontoi (Ont. Kanada) lakos tb. csendőr, aki még 1976-ban eu. okokból nyugdíjba ment 1977 december elején szívrohamot kapott. Közszeretben lévő bs-unk mindenkor kiállt a magyar érdekekért tüntetések alkalmával éppúgy, mint nyilatkozataival, melyeket a TV rádió és újság riportereknek adott. Kívánunk neki mielőbb teljes gyógyulást. (v.K.K.1977.XII.12.)

Szente László szds. sydneyi (N.S.W., Ausztrália) bajtársunk vaseségével szerencsésen kilábalott egy szívattakból és hála Istennek teljesen rendben van, újra ott van a régi állásában. (Dr.v.J.I. 1977.XI.28.)

Takács Árpád örm. a new-yorki (N.Y., USA.) csoportunk vezetője 1977 május óta súlyos izületi gyulladáson ment keresztül. Jobb keze, jobb térde, mindkét lábfeje és lábujjait támadta meg a betegség. Munkahelyén febr.3-án töltötte be a 15. évet és május 1-én éri el a nyugdíj jogosultságot. Ha állapota nem javul 57 éves korában kényszernyugdíjazás következhet be. Adja Isten, hogy visszanyerje mozgásképességét és tovább dolgozhasson. Jobbulást kívánunk. (T.Á.1978.I.14.)

vitéz Szömbathy Lajos János zls. comoi (W.A., Ausztrália) bajtársunk 1977.XII.2-án az egyik helybeli orthopédiai sebészetben teljes csipőforgó megújító operáción esett át, ami hála Istennek igen jól sikerült. Már ott-hon van, a lábbadozási idő 3-5 hónap, s még egyelőre sokat kell feküdnie. A forgójából a fájdalom elmúlt, de hosszú és mély vágás a combján fel az odaláig még érezteti magát, amint az izmok, idegek és erek helyredolgozzák magukat. Mindenesetre örül, hogy megoperáltatta magát. Együttérzéssel kívánunk teljes felgyógyulást. (1978.I.24.)

Halottaink

LISCSINSZKY BÉLA szkv. m.kir. csendőralezredes, a Bronz Katonai Érdemérem a katonai Érdemkereszt szalagján a kardokkal és más hadi és békekitüntetések, valamint a MKCs-BK 25 éves Jubileumi Emlékérmének tulajdonosa, a volt szolnoki csendőrosztály parancsnoka Pforzheimben (Württ.—Baden) 1978.I.4-én 80-ik életévében csendesen elhunyt. 1898-ban született Mezőhegyesen (Csanád vm.). A budapesti hadapródiskola elvégzése után mint zls., majd hdgy. az orosz fronton harcolt. A Nemzeti Hadseregéből 1921-ben lépett át a csendőrséghez. Cegléden, Debrecenben, majd Szolnokon szolgált. A háború végén Ausztriában

Liscsinszky Béla 1942-ben

amerikai fogságba esett, honnan 1945.VIII-ban elbocsátották. Bajorországban (Ny.Németország) telepedett le családjával. Életüket megnehezítette, hogy öt gyermekükből kettő odahaza maradt.

Már az MKCsBK megalakulása előtt is fáradhatatlan volt bajtársai felkutatásában, segítségében. Ő volt a közösségi élet megszervezője, ébrentartója. 1951-ben a magyar reál gimnáziumban gondnoki állást kapott. Szabad idejében bajtársai és azok özvegyei nyugdíjügyeit intézte. 1959-ben meghalt felesége. Ekkor leányával és János fiával Pforzheimbe költözött. Nyugdíjban is lelkes szellemi és anyagi támogatója maradt közösségi ügyeinknek. Az ő egyik külön adománya tette lehetővé 1976-ban a MKCsBK jelvény újbóli megrendelését és leszállítását. Ő volt az Offenburgi Csendőrnepok szónoka. Hívására számos otthoni rokona látogatta meg és így megismerhette otthoni unokáit is nagy örömeire. A korával járó fáradalmak, nehézségek ellenére példát mutatott bajtársai ügyeinek felkarolásában, a rászorulókat megsegítésében, több magyar emigrációs szervezet támogatásában. 1977. XI. hó közepén egy fájdalmas vizérgyulladás ágyba kényszerítette, bár ennek látható és érezhető tünetei december folyamán eltűntek. Lehet azonban, hogy mégis ez volt az oka a pforzheimi kórházban bekövetkezett váratlan elhunytának. A halál megkímélte a szenvedéstől.

Temetése az általa kívánt egyszerűséggel, barátai és bajtársai fájó részvétele mellett ment végbe 1978.I.10-én. A szertartást a körzeti magyar lelkész, ferences atya végezte magyar nyelven. Bajtársai a MHBK és a MKCsBK képviselőiben helyezték koporsójára a szeretet, hála és együttérzés virágait. A család kérésére a búcsúbeszéd elmaradt. Búcsúzóul a magyar Himnuszt énekelték el. Gyászolják gyermekei: kik 1944 óta most először, egyszerre, együtt lehettek: Béla, Ilona (Magyarországról), István (építő főmérnök, München), Babuka és János reáliskolai tanár (Pforzheim) és családjai. Fájdalmukban szerető szívvel osztoznak barátai, bajtársai és a MKCsBK vezetősége, kik lelkükbe zárva őrzik meg nemes emlékét. (D.I. 1978.I.15, L.J.1978.II.6.)

ŐSZI ÉNEK

*A szép őszi napoknak nemsokára vége,
Téli pihenőre készül a természet.
Pihenni, nyugodni, új erőt gyűteni,
Jövőről álmodni, tavaszra ébredni.*

*Mi is őszes fejjel bölcsőbbek lettünk,
Életünk színesebb, korban gazdagodtunk.
Ha vissza-idézzük ifjabb éveinket,
Emlékeink szépen fűrtökben csüngenek.*

*Örülünk a mának, sokszor kicsinységnek,
Napnak melegének, virágok színének.
Gyermek kacagásnak, unokák jöttének,
Nemzetünk sarjának, jövő nemzedéknek.*

*De jó is az Isten, Ki időnek adja,
Hogy előttünk a jövőt zár alatt tartja.
Mintán e titkot, jövőnket nem tudjuk,
Mindig megújuló reményekkel kelünk.*

*Tervek és remények biztatgatják éltünk.
Mindezért Uristen Néked hálát adunk
S hálátételt szívvel imádunk és áldunk,
S hálátételt szívvel imádunk és áldunk.*

1967. október ...

(Megjelent a Bajtársi Levél 1972. I-VI. számában.)

Kiss Sándor főtörm.
(1906—1977)

Kiss Sándor főtörm. feleségével és fiával, annak a Magyar Református Egyházba való lelkészi beiktatásán. Kalamazoo (Mich. USA) 1976.X.3.

KISH (KISS) SÁNDOR szkv. m.kir. csendőr főtörzsőrmester, a chicagói (Ill.USA) csoport és a környékbeli szórvány egyik legodaadóbb, hűséges tagja hosszú súlyos betegség után 1977.XII.16-án 71 éves korában elhunyt.

Ez év január 8-án lett volna három éve, mikor agyszélhüdést kapott, s agyán rákos daganatot állapítottak meg s megoperálták. Beszélőképességét elvesztette és magával is nagyobbára tehetetlen volt. Felesége elbeszélése szerint találtak egy befejezetlen végrendeletet, melyben megírta, hogy hova temessék és hogy virágot neki ne vigyenek. A virágmegváltást adják egyházának. A bajtársak kívánságának eleget tettek. A temetést a ref. egyház szertartása szerint XII. 19-én Rev. Desmond D. Parragh, valamint Nt. Dr. Szabó Károly cső. szds., ref lelkész, előadó tanár a madisoni (Mich. USA) egyetemen végezték. Az elhunyt bs-unk érdemeit utóbbi bajtársai méltatta, akivel Ungváron együtt szolgált, aki jól ismerte: „Elmondhatjuk, hogy Kiss Sándor bs-unk mind odahaza, mind az emigrációban híven, becsülettel, vitézül betartotta, amire felesküdt... Most előment a Hadak Útján és kéri a Mindenhatót, hogy a maroknyi magyar népet, szeretett bajtársait a jó Isten segítse, hogy visszatérhessenek egy boldog Magyarországra...”

Koporsóját, melyet nehéz, magyar selyemzászló takart bajtársai viték (Istvánfy L. szds., Iski J. törm., Némethy J. örm., Gonda Zs. örm., Papp I. örm., s Vida I. tb.cső.). Általános részvét mellett helyezték örök nyugalomra a Szt. Lukács temetőben. Gyászolja özvegye, fia Nt. Kish Attila ref. lelkész, hozzátartozóik, barátai és bajtársai. (J.P.1977.XII.20, I.L.1978.I.9., özv.K.S.-né 1978.I.10.)

MOLNÁR BERTALAN szkv. m.kir. csendőr főtörzsőrmester, csoport-

vezető a volt kassai VIII. kerület ny. alosztályának állományában 1976 IX-ben Debrecenben meghalt. Ugyancsak meghalt

POCSAJI GYULA szkv. m.kir. csendőr törzsőrmester, aki ugyancsak a volt kassai kerület ny. alosztályánál a közellátási csoporthoz volt beosztva — Debrecenben, 1977. júliusában. (D.I.1978.I.15)

VILLÁS JÓZSEF szkv. m.kir. csendőr őrmester Lincoln Park-i (Mich., USA.) lakos bajtárs 1976.IX.29-én meghalt. Október 2-án temették. (Özv. V.I.-né 1978.I.13.)

AGGTELEKY BÉLA szkv. m.kir. altábornagy, a volt budapesti I. hadtest parancsnoka, számos kitüntetés tulajdonosa 1977.VIII.5-én Genfben (Svájc) 87 éves korában elhunyt. 1945-ben orosz fogságba került, honnan 1948-ban tért haza. 1956-ig mint mezőgazdasági munkás dolgozott, mikor Svájcba menedékjogot kapott. Életének utolsó húsz évét történelmi kutató munkának szentelte. (KMV.1977.IX.4.)

BÁLDY PÁL szkv. m.kir. utász őrnagy, több hadi kitüntetés tulajdonosa, az MHBK detroiti (Mich.USA) csoportvezetője, több magyar egyesület munkás tagja 1977.VIII.14-én 73 éves korában tragikus hirtelenséggel meghalt. Kivándorlása után is szívvel és lélekkel szolgálta a magyar közösség ügyét, a béke, a magyarmentés apostola volt. Temetése VIII. 20-án a r.k. egyház szertartása szerint a detroiti magyarság és egyesületek képviselőinek általános részvéte mellett ment végbe a Woodmere-i temetőben. Gyászolják özvegye, született Martos Sára Erzsébet, gyermekei, unokái, kiterjedt rokonsága és bajtársai. (KMV 1977.IX.11.)

vitéz ZÁRAY EMIL szkv. m.kir. vezérőrnagy, a Szt. László Rend lovagja, a folyamerő és a műszaki csapatok utolsó csapatfelügyelő szemlélője, okleveles mérnök, számos béke és hadi kitüntetés tulajdonosa Brüsszelben (Belgium) életének 86. évében elhunyt. A magyarságért ízig-vérig harcoló, bátorlelkű, honfitársaival és bajtársaival szemben megértő igaz magyar Bajtárs távozott körünkből. Szeptemberben homlokideggyulladásal került kórházba, hol ereje már állandóan csökkent. A bajtársak igen szép számú csoportja kísérte utolsó útjára XII. 1-én. Sírjánál Kozma F. vk. orgy búcsúztatta. (J.J. 1977.XII.23.)

Msgr. Dr. ÁDÁM GYÖRGY szentszéki megbízott, európai magyar főlelkész, a bécsi Pázmaneum volt lelkiigazgatója, a Burg Kastl-i magyar iskola megalapítója betegségéből folyó hosszú szenvedés után Münchenben (Nyugat-Németország) 1978. I. 18-án 65 éves korában elhunyt. Számos magyar és nemzetközi szervezet és intézmény alapítója, elnöke, elnökségi tagja, a keresztény magyar emigráció vezetőgyénisége és a társemigrációknak is nagybecsült tagja volt. Bécsben helyezték örök nyugalomra. (KMU. 1978.I.29.)

vitéz CSERGŐ ENDRE szkv. m.kir. csendőr százados, a kp. nyomozó pság. előadótisztje, a Magyar Érdemrend Tisztikeresztjének a Hadídsítménnyel a Kardokkal és több bel- és külföldi hadi kitüntetés tulajdonosa sibalesetet követő operáció után Tribergben (Württ., Nyugatnémetország) 1977. december hónapban 63 éves korában nem tért magához többet. Elhunyt bajtársunk testnevelési tanári diplomával 1941-ben jött a Testülethez, hol a kiváló képességű, több nyelven beszélő tiszt fontos és

felelősségteljes beosztásokat töltött be. Orosz és szerb börtönökben eltöltött 17 év után 1962-ben Trieszten át jött nyugatra, hol testnevelési tanári állást kapott. Lakóhelyén, Tribergben, a Fekete erdőben temették el. Gyászolják özvegye, kis leánya és bajtársai. (v.K.K.1978.I.11.)

SZÜCS BALÁZS szkv. m.kir. csendőr törzsőrmester a volt kp. nyomozó pság. állományában, a New Brunswick-i (N.J.,USA.) csoport közszertetben álló tagja agydagánát következtében — melyet opeálni már nem lehetett — 1977. XII. 23-án éjjel 1 órakor meghalt. Szeptember óta fejfájásról panaszkodott. Az orvosa hüléssel kezelte, s csak mikor nem javult állapota vitték specialistához. Elsőrendű jó bajtárs, jó magyar volt. Temetése XII. 27-én ment végbe általános részvét mellett, mert sokan szerették. Koporsóját 14 csendőr kísérte, a búcsúztatót Horváth Sándor zls. csop.vez. mondotta. Gyászolják özvegye, rokonai és kiterjedt rokonsága. (H.S. 1978.I.6.)

OLÁH GYULA szkv. m.kir. csendőr alhadnagy 1978. II. 6-án Miami-ban (Florida, USA.) meghalt. Hozzátartozója nem volt, elhagyottan, lakásán halt meg, úgy találtak rá. Hagyatéka 125 dollár volt. Temetését és a gyászszertartást Nt. Nagy Pál János ref. lelkipásztor látta el illetve végezte. A ravatalnál a nyugatra kényszerült m.kir. fegyveres erők bajtársai nevében Dr. Boross Andor rő. orgy. búcsúztatta. Elhamvasztották. (Dr.B.A. 1978.II.10.)

KATONA BÉLA szkv. m.kir. csendőr gazdasági százados, a gödöllői gh. főnöke volt, torontói (Ont. Canada) lakos 1978. II. 21-én Torontóban 67 éves korában rákbetegségben meghalt. Hozzátartozója nem volt. Búcsúztatta Nt. Dr. Pokoly László ref. lelkipásztor. Temetésén megjelent néhány bajtársa és Dr. Szalontai Sándor g. fhdgy. (v.K.K. 1978.III.1.)

SZÉLL MIKLÓS m.kir. szkv. csendőr főtörzsőrmester 1977. VIII. 7-én New York-ban (N.Y., USA.) 75 éves korában váratlanul elhunyt. Temetése a r.k. egyház szertartása szerint VIII. 9-én volt Wellandon (Ont. Kanada) a Szt. Barnabás templomból. A szertartást József Atya végezte. Gyászolják özvegye, testvére, s nagyszámú rokonsága. (KM. 1977.IX.3.)

SZÜCS SÁNDOR m.kir. szkv. csendőr őrmester, a sydneyi csoport tagja (N.S.W., Ausztrália) 1977. X. 26-án 65 éves korában hirtelen meghalt. A Csendőrzászlóval letakart koporsóját a bajtársak részvéte mellett kísérték utolsó útjára a Rockwood-i temető magyar részlegébe. Nőtlen ember volt. Bőkezűen támogatt minden magyar csendőr ügyet. Nyugodjék békében. (Dr. T.Gy. 1977.XI.16.)

SZABÓ JÓZSEF II. m.kir. szkv. csendőr főtörzsőrmester a kp. közlekedési pság. állományában, a székelyudvarhelyi közlekedési őrs (Udvarhely vm.) volt pk-a erős agyérelmeszesedésből folyó fokozatos elgyengülés következtében Hauenberg-ben (Bajorország, Ny. Németország) 1977. VI. 25-én 69 éves korában csendesén elhunyt. Győrszentivánon (Győr vm.) született, 1929-ben lépett a csendőrségbe mint prbecső. 1945-ben települt át Münchham-Kirn községbe, hol mint őrségpk. a közp. közlekedési pság intézkedésére Pfarrkirchen mellett átvette több a németek által Magyarországról elhurcolt vezető állásban volt katonai és polgári személy őrzését, majd az amerikaiak közeledésére azokat szabadon bo-

csátotta és alakulatához az örséggel együtt bevonult. Otthon menyaszonya évekig várt rá. Ő később se nősült meg. Különféle munkákat vállalt. Évekig szállított gyógyszert gk-jával a Bochum-i Jacobi gyógyszergyár alkalmazásában. 1973-ban ment nyugdíjba, s a Passau-hoz közeli Hutthurm-ban lakott egy régi ismerős családnál. Csendőr bajtársai többször meglátogatták. Több mint egy év után beszállították a Hauzenbergi öregotthonba, hol végül is meghalt. Temetése VI. 28-án volt a r.k. egyház szertartása szerint a község részvéte mellett. Érdemeit a pap méltatta, s sírjára két csendőr bajtárs helyezte el a Község koszorúját. (V.B. 1977.IX.14.)

HARMAT (HOMÉR) ISTVÁN m.kir. szkv. számvívő főtörzsőrmester a volt kassai kerület állományában Alsómihályiban (Zemplén vm.) 1974-ben meghalt. Özvegye és fia gyászolják. (v.Sz.J. 1977.IX.11.)

LAKI JÓZSEF m.kir. szkv. csendőr őrmester, a győri osztály állományába tartozott és a konyi és dorogi örsökön szolgált 1977. I.-hóban hazulról kapott értesítés szerint gyomorbetegségben meghalt. Ugyancsak elhunyt **TAKÁTS PÁL** m.kir. csendőr szkv. törzsőrmester, aki a győri osztálypság-nál dolgozott, mint irodai segédmunkás 1977. VI. 10-én. Mindkét bajtársat a Lébény-Miklós-i temetőbe temették el és a volt bajtársak vitték a koporsójukat és kísérték őket utolsó útjukra. (V.J. Beküldte J.P. 1977. IX.29.)

vitéz SZABÓ ÁRPÁD szkv. m.kir. csendőr őrmester, a Magyar Nagyzüst Vitézségi Érem tulajdonosa, a Szent László Társaság és Rend tagja, harrowi (Ont. Kanada) lakos 1977. XI. 28-án szívroham következtében 64 éves korában váratlanul elhunyt. 1945. I-ban táborigénybesorozásban a Vértes hegységben mutatta az utat a támadó Wiking hadosztálynak és látott el útbiztosító szolgálatot. Kiváló alárendelt, kiváló bs. volt. A háború után feleségével együtt Kanadában farmot vásárolt, melyen mintagazdaságot vezettek be. 29 éves ittléte alkalmával a windsori televízió és újságok megkérdezték, mi volt a titka sikerének. Ő azt felelte, hogy feje használatával és szorgalmuknak köszönhetik a szép eredményt, mert mindig azt termelte, aminek jó ára volt. A MKCsBK-nak hűséges támogatója volt. Búcsúztatása XI. 30-án ment végbe. A helybeli plébános szertartása után nemes Koroknay Sándor szakv., KSL. v. Kövendy Károly szds., volt előljárója — kit hivatali elfoglaltsága akadályozott — és az északamerikai kontinensen élő volt m.kir. csendőr családok nevében beszélt. „Eljöttem — mondotta, — hogy utolsó Istenhözszódot mondjak e koporsó néma lakójának”. Végig gondolta az együtt töltött esztendőket és elmondotta, hogy nemcsak a hozzátartozókat, hanem a bajtársakat is nagy veszteség érte, akik elvesztettek egy vitéz katonát, egy hű bajtársat és egy becsületes, szorgalmas jó magyar embert. Az elhunyt az új hazában is erős akarásával, szorgalmas és becsületes munkájával elismert tagja lett az itteni társadalomnak. Temetése másnap ment végbe. A 8 koporsóvivő között 3 csendőrbajtárs kísérte utolsó útjára. Gyászolják özvegye, egyetemet végzett Julianna leánya, annak férje, egyetemista fia, kiterjedt rokonsága Kanadában és a Dunántúlon, s bajtársai. Távozásra nemcsak a Windsor környékbeli bajtársak-

nak, de a Községnek is pótolhatatlan vesztesége. (K.S. 1977. XII. 3. és v.K.K. 1977. XII.2.)

SZABÓ FERENC szkv. m.kir. csendőr alhadnagy a volt kassai VIII. kerület állományában, azelőtt gesztelyi (Zemplén vm.) őrsparancsnok 1977 májusában Sátoraljaujhelyen meghalt. A háború után a sátoraljaujhelyi ref. egyháznál mint harangozó kapott alkalmazást. (v.Sz.J. 1977. IX.11.)

VIRÁGH BÉLA szkv. m.kir. csendőr főtörzsőrmester, landayi (Bajorország, Nyugatnémetország) lakos veseoperációt követő tüdőgyulladásban Straubingban 1977. XI. 1-én meghalt. Hosszas kórházi kivizsgálás után az egyik vesét el kellett távolítani, majd újabb műtét vált szükségessé, mely több komplikációt okozott. Otthonában búcsúztatta Ft. Zimány plébános, elhunyt csendőr bajtárs fia, a „Híven, Becsülettel, Vitézül” jelmondatunkkal. Hazájában Öttevényben (Győr vm.) temették el 1977. XI. 6-án. Gyászolják özvegye, fia László, rokonsága és bajtársai. (V.L. 1977.XII.30)

JÁSZFI JÓZSEF örm. a volt betlehemi (Pa. USA) szorványhoz tartozott bajtársunk 1976. VIII. 26-án halt meg. (Helyesbítése a B.L. 1976. 2. szám 65. oldalán hozott haláleseti bejelentésnek. P. Ér. 1977. XII. 30)

DR. TOPOLAY IMRE m.kir. szkv. hadbíró őrnagy torontói (Ont. Kanada) lakos 1977. XII. 17-én Torontóban 74 éves korában rákbetegségben meghalt. Nagy csendőrbarát volt, erkölcsi és anyagi segítséggel egyaránt. Temetése XII. 19-én ment végbe, búcsúztatta vitéz Hamvas József hmtk. szds., tb. cső. kb. száz barátja és híve kísérete utolsó útjára. Gyászolják özvegye, fia, menyé és kiterjedt baráti köre. (v.K.K. Ér. 1977. XII. 28.)

NEMES JENŐ m.kir. csendőr főtörzsőrmester bajtársunk, clevelandi (Ohio, USA.) lakos, aki 1899. IX. 23-án született, szívinfraktus következtében 1977. XI. 23-án elhunyt. Gyászolja özvegye, Nemes Jenőné, szül. Csarkó Mária, három gyermeke, Jenő, Marschallné, Mária és Ilona, két unokája és kiterjedt rokonsága. Az Első Magyar Presbyteriánus Egyház templomából temették. (I.D. 1977. XII. 16.)

PÁLOS ENDRE szkv. m.kir. műszaki zászlós, az esztergomi műszaki hadapródiskola avatottja Buenos Airesben (Argentína, Délamerika) szívszélhülésben 51 éves korában meghalt. A helybeli Centro Hungaro egyik vívómestere volt, aki argentin klubokban is jó eredménnyel tanított és szerzett jó nevet és megbecsülést a magyarság részére. (K.L. 1977.XII.18.)

JUHÁSZ BÉLA m.kir. csendőr alezredes, a kassai VIII. kerület volt előadótisztje, a Nemzetvédelmi Kereszt tulajdonosa Clevelandban (Ohio, USA) 1977. második felében meghalt. (N.J. 1977.XII.13.)

PATAKI SÁNDOR m.kir. csendőr főtörzsőrmester Clevelandban (Ohio, USA) 1977. második felében meghalt. (N.J. 1977.XII.13.)

BETHLENFALVY GYULA, szkv. m.kir. őrnagy, Rocky River-i (Ohio, USA.) lakos hosszú és fájdalmas szenvedés után 1978. I. 26-án 72

éves korában elhunyt. Temetése I. 30-án a St. Patrick West Park r.k. templomból a West Park-i (Cleveland) temetőbe volt általános részvét mellett. Gyászolják özvegye, szül. Illésházy Márta, gyermekei: Márta, Lesnyay Istvánné, Zsuzsanna, Pacanosky Dávidné, Zsolt, Gyula, Attila, valamint unokái, családjaik, kiterjedt rokonsága itt és az Óhazában és bajtársai. (KM. 1978.II.18.)

KÓS KÁROLY, építészmérnök, író, az Erdélyi Szépmíves Céh tagja, sztánai (Kolozs m.) lakos, az erdélyi szellem rendületlen hordozója, avatott művésze, 94 éves korában Kolozsvárott meghalt. Temesváron született és már 18 éves korában elhatározta, hogy Sztánán fog lakni, Kalotaszeg szívében. A budapesti műegyetemen szerzett diplomájával Német- és Olaszország-i tanulmányútja után a Székelyföld népművészetével foglalkozott. Magyaroknak, szászoknak, románoknak egyforma művészettel tervezte a templomokat. Legszebb alkotásai közé tartozik a sepsiszentgyörgyi (Háromszék vm.) Székely Nemzeti Múzeum és közorház. Könyvei közül legismertebbek a „Varjú-nemzetség” (1925), „Erdély” (1929), „Kalotaszeg és Kolozsvár” (1932), „Az országépítő” (1934), végül mely talán legjobban szívéhez nőtt „Kalotaszeg” (1937), melyben elmondja, amit „szíve diktál... szeretettel.”

Sokat meghurcolták, de dacosan osztozott az erdélyi magyarság sorában, otthon maradt. A Házsongárdi temetőbe temették el megindító részvét mellett. Szelleme tovább él alkotásaiban.

Özv. BECSKEREKY PÁLNÉ, Mária, néhai Becskerek Pál ny.á. cső. alez. 1941-ben a kolozsvári kerület előadótisztje özvegye a debreceni kórházban szívbénulásban 1977. VII. 25-én 71 éves korában hirtelen meghalt. 1945 után házukból egy közeli faluba telepítették ki őket. Évekig dolgozott varró-szövetkezetben, így kevés nyugdíjat kapott, melyből édesanyjával együtt hárman éltek. Férje 5 évig volt ágyhoz kötött beteg, nyugdíjat nem kapott. (v.H.J. 1977.VIII.26.)

Özv. vitéz PORPÁCZY JENŐNÉ, Nina, néhai vitéz Porpáczy Jenő szkv. cső. alez. a balassagyarmati osztály volt pk-ának özvegye Olaszországban, kirándulás alkalmával agyvérzés következtében váratlanul 1977. VI. 12-én elhunyt. Temetése Salzburgban (Ausztria) ment végbe baráti és bajtársi részvét mellett, hol évekkel ezelőtt elhunyt férje mellé helyezték örök nyugovóra. Zalaegerszegi származású, mély érzésű, öntudatos magyar asszony. Férje halála után is a csendőr ügyek buzgó támogatója, összejöveteleink hűséges résztvevője, a helybeli kis magyar templomi közösség lelkes orgonistája volt. (v.Sz.I. 1977.VII.24.)

Özv. CZUPPON GYULÁNÉ, szül. Csupor Lujza, Czuppon Gyula örm. bs. a torontói (Ont. Kanada) csoport tagjának édesanyja Csáfordjánosfán (Győr és Sopron vm.) 1977. X. 20-án 83 éves korában meghalt, X. 22-én temették. (v.K.K. 1977.XI.25.)

Özv. vitéz SZABADHEGYI FERENCNÉ, született gyöngyösi Petheő Margit, az 1962-ben meghalt vitéz Szabadhegyi Ferenc vörge. özvegye hosszas szenvedés után Clevelandban (Ohio, USA) 1978. I. 14-én 74 éves korában elhunyt. Clevelandban temették I. 17-én általános részvét mel-

lett és a Szent Kereszt temetőben férje mellé helyezték örök nyugovóra. Gyászolják leánya Margit, férjezett ifj. Falk Viktorné, ifj. Falk Viktor veje és gyermekeik, valamint kiterjedt rokonsága helyben és az Óhazában.

Elhunyt Bajtársainknak és az elhunyt Hozzátartozóknak adjon a Mindenható békességes pihenést. Az ittmaradottaknak, a gyászoló családnak ezúton fejezzük ki őszinte együttérzésünket és bajtársi részvétünket.

A VEZETŐSÉG LEVELESLÁDÁJÁBÓL

A MKCsBK Vezetősége és a B.L. szerkesztősége ezúton is köszönetet mond a címünkre érkezett igen jóleső karácsonyi és újévi jókívánságokért, melyekben bajtársaink, azok kedves hozzátartozói, barátaink, előfizetőink rólunk megemlékeztek. Mi is szeretettel kívánunk kedves Mindannyiuknak erőt, egészséget, előrehaladást és boldogulást Isten bőséges áldását az elkövetkező esztendőkre.

Részletek az 1977. évi karácsonyi segélyakciónkra beérkezett levelekből:

1977. VIII. 4. ... Nagy lelkiveszteségem után két hónapra leányomékhöz utaztam és így az Önök küldeménye csak késve jutott el hozzám. Ma reggel hiánytalanul megkaptam a teljes nagy összeget. Nagyon bánt azonban, hogy nagylelkű együttérzésük és bőkezűségükre eddig nem válaszoltam. Szeretném, ha akaratlan mulasztásom iránt elnézéssel lennének és hálás köszönetemet jó szívvel fogadnák.

1977. XII. 7. A küldeményt megkaptuk, köszönjük. Kellemes karácsonyi ünnepeket kívánunk és boldog Újévet Önnek, családjának és barátainak.

1977. XII. 17. Az ajándékot és jókívánatokat nagyon köszönöm, kívánok én is Istentől megáldott boldog Újévet.

1977. XII. 29. Nagyon szépen köszönöm a részemre küldött karácsonyi ajándékot. Sajnos a férjem már nem örülhet neki, ő meghalt 1976. XII. 2-án. Magamról annyit, hogy trombórista kapott a lábam 7 évig ágyban feküdtem, most két mankóval járok, nyáron súlyos epeműtétem volt. Nagyon köszönöm a rólam való megemlékezést.

1977. XII. 8. A küldeményt megkaptam, melyet hálás szívvel köszönök. Nagyon szeretném eléggé megköszönni jóságukat, de nem találok megfelelő szavakat, csak köszönöm... köszönöm! Az Isten áldása legyen Mindannyiukkal.

1977. XII. 19. Áldásos Karácsonyt és nagyon boldog magyar Újévet kívánok úgy Neked, mint nb. Családodnak — a Magyarok Istenének örök áldásával!

1977. XII. 15. A küldeményt megkaptam. A jó Isten áldja meg, aki küldte. Jó egészséget, békességet, nyugodt életet kívánok.

1978. I. 17. ... Kedves figyelemteljes jókívánataikat az elmúlt kará-

csenyi ünnepekre, mint születésnapomra is és a kedves adományukat hálásan köszönöm. Elnézést kérek, hogy csak most tudom megköszönni, de sajnos, egészségileg nem a legjobban voltam. Most már azért csak lábra állok, s így az írás és gondolkodás is könnyebben megy. Legyen olyan kedves, tolmácsolja bajtársainak is köszönetemet és az elkövetkezendő új esztendőre kívánok Mindanyiuknak jó egészséget, sok örömet úgy családjaikban, mint a csendőr bajtársi közösségben. Köszönetemet és jókívánságaimat ismételve maradok szívélyes üdvözlettel.

1977. XII. 14. ... Jóságukat hálás szívvel köszönöm Isten áldását kérve Mindanyiukra.

1977. XII. 16. ... Kedves karácsonyi meglepő figyelmességükért hálás köszönetemet küldöm, amit 8 kis unokám ajándékozására fordítottam.

1977. XII. ... Isten áldását kérem Mindanyiukra. Nagyon köszönöm a rólam való megemlékezést.

Ausztrália

dr. v. J.I. Sydney (N.S.W.) ... Isten tartson meg Téged és Benneteket, hogy tudjátok vinni azt a nagy munkát... minden szám nekünk egy külön élmény emlékeket idéző cikkeivel, vagy szívünket szomorító híreivel a Hadúrhoz megtért bajtársak eltávozásáról. Remélem a jubileumi számhoz mi is hozzá fogunk járulni használható anyaggal. Nehezen áll már a bajtársak tolla az íráshoz, hiszen mindig többen és többen kerülünk nyugdíjas állapotba. (1977.XI.28.)

Dr. T.Gy. Liverpool (N.S.W.) 1977. XI. 21... hogy tisztában légy az itteni tényállással, megírom, hogy itt „down under” pont fordítva van minden, mint ott fent, északon nálatok. A nyár hivatalosan dec. 1-én kezdődik. December és Karácsony környéke tiszta karnevál jelleget ölt, híre hamva sincs itt az otthoni, vagy kanadai Karácsony körüli hangulatnak. A nappalok hosszúak a nyári időszámítás következtében, a hőség rendületlen és a levegő — ebben a szubtropikus világban — párás és fülledt. aki teheti, most veszi ki az évi négy, vagy ennél többhetes szabadságát és meghuzódik valamelyik kies tengeröblben a pálmafák árnyékában, vagy elmegy táborozni a karavánjával körbe a kontinensen, persze megint csak a tengerparton, amely smaragdzöld vizével és selymes homokjával ellenállhatatlan.

A társadalmi élet ennek következtében Karácsony körül halott. Az emberek nem gyűlnek össze termekben a hőség miatt, mert az élet olyan jellegű, mint fentebb írtam. Mi már hagyományosan november utolsó vasárnapján tartjuk évi piknikünket és itt határozzuk el a következő évi menetrendet, nevezetesen, hogy május melyik szombatján — mert akkor már az idő hűvös és kellemes az éjszakai vacsorázgatásokra, borozgatásokra — fogjuk megtartani a Csendőrnapot, stb. Ezen a pikniken majd meg fogom említeni a 100 éves évfordulóval való elgondolástokat és reméljük, hogy lesz majd egy néhány okos gondolat. A legutóbbi B.L.-eket megkaptam és ki is postáztam. Egy-két bajtárssal már beszéltem, ez a szám is nagyon kedvükre való. Örülök neki és szívből gratulálok Nek-

tek, hogy minden számotok ilyen nívós, s nem érzik meg rajta, ha a kényszerítő hatás hozta volna napvilágra. Ellenkezőleg: mindig friss és lelkes és van mondanivalója... Köszönet érte ismételten Nektek, kedves bajtársaim.

Európa

B.A. Grosserlach (Nyugatnémetország) 1977. XI. 19... a B.L. 1977. 2. szám 14. oldalán közölt cikkemhez szeretnék kiegészítést adni. Az írórszági 528 menekült ügyében a bonni minisztérium elutasítása után 1957-ben Angliába küldtünk fölterjesztést, honnan azt a hírt kaptuk, hogy az 528 menekültet Nyugat-Kanadába fogják a minisztérium költségén áttelepíteni. A jó hírt azonnal küldtem Gyóni Géza címére, aki azt nyugtázta. Így tehát írásom helyesen így hangzik: „...kanadai életükről nincs tudomásom”.

Az oroszországi hadifoglyok ügyében 1954-ben megindított akciókkal kapcsolatban 1978. I. 3-án kelt levelében egy idős bajtárs értesített, aki együtt szolgált Siprák László örgy-gyal Békéscsabán, hogy „...a Don melletti harcokkal kapcsolatban olvastam, hogy Siprák László örgy. Tiszti Arany Vitézségi Érmét nyert, majd később orosz fogságba esett. Néhány hónappal ezelőtt hallottam, hogy Siprák Lászlót élelmiszerhalmozás miatt halálra ítélték és agyonlőtték. Tudom, hogy a vád hamis, mert egy hadifogolynak nincs módjában élelmet halmozni. De egyénisége is kizár minden üzletelgetést. Becsületes katona volt. Bevett szokás szerint kirakatpert rendeztek, mert kényelmetlen volt nekik, hogy idegen állam képviselői kérték tőlük számon hadifogoly tiszték sorsát. A hírek szerint tehát szabadítási akciód nem járt sikerrel, de azért lelkiismereted nyugodt lehet, mert a Magad részéről megtetted, azt amit megtehetted.”

L.J. Pforzheim (Nyugatnémetország) 1978. I. 13... Anna Néni részére béérkezett pénzadományok nagy részét még szegény megboldogult édesapám nyugtázta, de sajnos már egészségégi állapota miatt nem tudta megköszönni. Megbízásából Karácsonykor DM 800-at utaltam át Strasbourgba, a később befutott adományok pedig lehetővé tették, hogy Anna Néni fiának még 400 DM-t adjak át, amikor itt volt édesapám temetésén. Amennyiben még késve érkezne pénz erre a célra, természetesen eljuttatom Anna Nénihez. Megboldogult édesapám nevében hálás köszönetet mondok mindenkinek, aki ahhoz hozzájárult, hogy kezdeményezése szép eredménnyel fejeződött be.

Délamerika

v.V.F. Los Polvorines (Argentina) 1977. X. 8... leveled olvasása közben igen nagy öröm töltött el és igen nagyra értékelem 88-ik születésnapomra, illetve katonaesküm 70-ik évfordulójára küldött szerencsekívánataidat, melyeket nemcsak a Magad részéről fejeztél ki, hanem a bajtársak Közössége részéről is. Hangsúlyozni kívánom, hogy Bajtársi Közösségünk eme megnyilatkozására mindig meghatottsággal fogok visszaemlékezni, ami a sok túskezűzés után megnyugvással tölt el... Még-

egyszer köszönetem és jóleső érzésem fejezem ki kedves leveledért, amiért hálás is vagyok Neked. Sok sikert kívánok az 1981-hez, a mi alaptörvényünk 100 éves évfordulójához és meleg szeretettel és nagybecsüléssel maradok híved.

K.K. Munro (Argentina) 1977. XII. 18... Megragadom az alkalmat, kívánok mind Neked, mind kedves Családodnak, mind a MKCsBK vezetőségének kegyelemteljes karácsonyi ünnepeket és boldog Újesztendőt! Ha még élek, úgy pár sorban majd beszámolok a football világbajnokságról, mely a következő városokban lesz megrendezve: Buenos Aires, kb. 800 km. Cordoba, kb. 400 km.-re Mar de Plata (a tenger mellett) és Mendoza az Andeseknél, vagy 1,500 km. Kíváncsiak vagyunk, hogy lesz megrendezve, mindenesetre bélyeget, külön emlékpénzt már adtak ki és a jegyekre elővételben már hosszú sorok állnak. Itt ez a legnépszerűbb sport, amit még a magyar sportújságírók is külön kiemelnek. Bruttók (?) de a közönség magával ragadja drukkolásával a csapatot. Azután a két rivális csapatnál mindig nagy cirkuszok vannak, verekedés, rombolások és jön a rendőrség. Persze a gazdasági helyzet sajnos az nem változik és a katonák se tudnak rendet teremteni. Itt a katonaságot nem olyan szemmel kell nézni, mint otthon. Először is, mert senkise szereti őket. Úv. bs. levelét megkaptam, hálás szívvel köszönöm. Neki is és kedves Családjának is szebb és boldogabb Újévet kívánok és hogy munkájával vigye előre a Csendőr Szellemet!

Amerikai Egyesült Államok

Mrs. Elsa Heemstra, Grand Rapids (Michigan) Dr. Toldy Árpád ezds. unokahugától és családjától érkezett karácsonyi üdvözet, melyben a legjobbakat kívánják a közeledő Szent Ünnepek alkalmával. Írja továbbá, hogy „november közepén nagyon magas kitüntetést kaptam a Boston (Mass. USA) városában rendezett kiállításon. Excellent volt írva minden documentumra!” Mi is szívből gratulálunk.

Dr.v.U.L. Colorado Springs (Colo.) A.B.L. 1977. évi 2. számát nyugtazza le, s írja, hogy „együttal csendőr bajtársi szeretettel fejezem ki tiszteletem és nagyrebecsülésem a B.L. szerkesztésében és adminisztrálásában közreműködő bajtársak fáradságos önzetlen munkájáért, továbbá a cikkíróknak a csendőr szellem ébrentartásáért.”

Dr.B.I. Fairview Park (Ohio) 1978. II. 14... Ami meg a B.L.-t illeti büszkék lehetünk rá, méltó képviselője nagynevű Testületünk hagyományainak, gazdag, változatos, nívós. A Mindenható segítsen meg Benneteket, hogy továbbra is az eddigi szellemben tudjátok folytatni. Mellékelek egy 10 dolláros csekket hozzájárulásként a B.L. költségeihez.

v.N.L., Northfield (Ohio) 1977. XII... A szeretet ünnepének előestéjén kereslek fel benneteket otthonotokban és kívánok minden magyarok örök Istenétől mindannyiokra számára szép és áldott ünnepeket, valamint magyar vágyainkat beteljesítő igen boldog Újesztendőt. Ezt kívánom a B.L.-en keresztül nagyvilágban szerte szétszórtan élő minden volt csendőr bajtársamnak, akiket arra kérek, hogy ne feledkezzenek meg a még

egyetlen összekötő kapcsunkról, a Bajtársi Levélről. Gondoljunk vissza a B.L.-t megszólaltató Jegenyésekre, v.Karsayakra és társaikra, azokra, akik még a létfenntartásukra is szükös kis kerestetükből állították elő a kézzel sokszorosított B.L.-t.

Kanada

v.B.B. Toronto (Ont.) 1977. XI. 7... B.L-ünk a kitűzött célnak minden tekintetben tökéletesen megfelel és egyben állandó előnyös fejlődést mutat. A bajtársakat érdeklik a volt csendőr életből merített komoly és esetleg humorral átszőtt elbeszélések és a mindennapi életből való személyi hírek. Kellemes és jóleső érzés ezekre visszaemlékezni mindannyiunknak. Nov. 6-iki közgyűlésünk úgy határozott, hogy azok, akik még nem nyugdíjasok, vagy nyugdíjasok, de még dolgoznak és így külön kerestetel is rendelkeznek, kötelesek a B.L-re a rendes évi előfizetési díjat befizetni.

H.O. Erindale College, Mississauga (Ont.) 1977. XI. 3... Tegnap megkaptam hálás köszönettel a csendőr lapot. Mindig szívesen olvasom és nagyon tetszik nekem az az összetartás és közösségi szellem, mely belőle tükröződik. A világ minden tájáról érkező levelek és közlések is érdekessé teszik és valahogy azt a benyomást keltik, hogy a távolság nem akadály akkor, amikor megvan az akarat egy közösséget fenntartani.

D.S. Winnipeg, (Man.)... Nem tudod, hogy milyen óriási fába vágta a fejszedet. Csak a magam jelentéktelen munkásságából ítélve, az anyag, amit bekértek, egy egész raktárhelyiséget fog betölteni. Láda számra gyűlik soha ki nem adott munkáim tömege. de a gondolat szép és egészséges, ezért magam is támogatom. 1945. II. 12-én Budán egy éves csendőri szolgálattal 24 éves fejjel estem orosz fogságba. 1951-ben szabadultam, mikor is kitelepítettek és állami gazdaságban mint köműves dolgoztam. 1957 januárjában érkeztünk feleségemmel Winnipegre, hol ma már az egyetem fogorvosi karának audio-vizuális vezetője vagyok. Mindenki ismeri magyar származásomat és megbecsülnek. A helyi magarság szervezetének titkára vagyok, s irodalmi munkásságomért elnyertem az Árpád Akadémia aranyérmét. A „Szabadság” c. szobromat a helybeli Citizenship Councilnak adományoztuk. Több szobrom van a városban főleg templomokban. Irodalmi munkásságom egyik fő elismerése az volt, mikor a megboldogult Dr. Watson Kirkconnel professzor egyik versesmet angolra fordította. Több beszédet mondtam, angolul is, s hadakozom baloldali újságcikkekkel az „Letters to the editor” rovatban. Mindenben magamévá teszem és élem az 1956-os forradalom eszméit és egész munkásságom annak szolgálatában áll. A „Híven, Becsülettel, Vitézül” jelszava 1956-ra is ráillik.

Gy.Ö. Windsor (Ont.) 1978. III. 8... Február 18-án részt vettem feleségemmel együtt torontói Csendőrvacsorán. Mondhatom, nagy élmény volt. Sokan voltak, akik velem együtt szolgáltak, s akikkel nem szolgáltam, de ismertem őket részben személyesen. Különösen érdekes volt a találkozás olyanokkal, akik fhdgy-ok voltak, mikor én már alez. voltam.

Na és ugyancsak érdekes volt találkozni a hölgyekkel, akik akkor fiatal lányok, asszonyok voltak, s ma már nagymamák. Sőt jött oda egyik üdvözölni, mint „Dönci Bácsit”, akit mint kicsi lányt ismertem, s ma több gyermekes anya. Igen élvezetes volt a műsor. Szép beszédek voltak. A házigazda igen kedves házigazda volt. Amikor v. Kövendy szds. megköszönte a három legidősebb vidékről jött bs-nak megjelenését, akkor vettem észre, én vagyok a legidősebb. Így első lettem, akinek a „potya” tapsot fogadnia kellett. Úgy érzem, hogy valaki együttérző bs-nak ezt az élményemet el kell mondanom, mert az én koromban a legmeghatóbb a régi emlékek visszatérése.

ÉRTESÍTÉSEK A múzeum hírei

A Múzeum gyűjteményei az elmúlt hónapok során számos emléktárggyal gazdagodtak. Miután a férőhely egyre kevesebb és éveink száma egyre gyarapodik előtérbe kerül a Múzeum esetleges áthelyezése. Egyelőre természetesen a múzeumőr nem gondol arra, hogy akár a Múzeumot, a levéltárat akár a könyvtárat bárkinek is átadja, bár az évente 6-800 látogató és néhány száz bs. átvonulása komoly igénybevételt jelent. Kormánykörökből származó ígérek, hogy Kanada megépíti az ún. etnik múzeumot nem fog egy hamar megvalósulni, s legobb esetben is a kb. 1,750 ereklyét az ottawai Hadimúzeum pincéiben fogják tárolni. Ezt az üzenetet a múzeumőr szóbelileg kapta, mert a hivatalos kanadai szervek ezt írásban nem adják ki. A National Archive of Canada a magyar nemzeti sajtón át üzent éveken át, hogy Kanada történelméhez kérnek minden okmányt, levelet stb. A fenti szervezet kiküldöttei a legmelegebben nyilatkoztak a Múzeumban látottak felett, jött utána egy-két levél is, de más nem történt.

Ezek után átadás szempontjából a torontói (Ont. Kanada) Hungarian Canadian Cultur Centre, a Magyar Kultúrközpont szintén előtérbe kerül. Az épületet 650.000 dollárért vásárolta meg a torontói Magyar Ház igazgatósága. Jelen értéke 1.000.000.00 dollár. A múzeumőr úgy véli, hogy ott a múzeum anyagát évente sokezeren láthatnák és emellett a mi halálunk után is magyar kézben marad és sok csendőr gyermek akkor már felelős és megalapozott állásban az anyag sorsának intézésében részt vehetne. A hagyomány, az emlékek megmaradnának akkor is és a következő generációk is megismerhetnék. A Kultúrközpontnak újságja is van, a Krónika, teljes mértékben nemzeti alapon álló képes irodalmi, történelmi havi folyóirat.

A kanadai szervek vonakodása írásbeli kötelezettség vállalása elől eredményezte, hogy a múzeumőr nem tudta megkapni a néhai Kormányzó úr egyenruháját, kardját, tengernagyi fővegét, kitüntetéseit, melyeket menye csupán azért nem adott át, mert nem kapott olyan hivatalos nyugtát, illetve ígéretet, hogy az emléktárgyakat Magyarország fel szabadulása után a budai Hadimúzeumnak kiadják. Még a hivatalos ígéret értékét is fel lehet mérni a Szent Korona kiadásával kapcsolatban. Ha a Kultúrközpont még jelenleg fennálló 185.000 dollárnyi tartozását ki-

fizeti a múzeumőr lehetőséget lát a tárgyalások föl vételére.

1977. IX. 1-óta többek között az alábbi adományok érkeztek a Múzeumba, melyeket a leltárba való bevezetés után ezúton is köszönettel nyugtáz a múzeumőr:

Bödö Károly volt m.kir. detektívfelügyelő, csoportvezető, majd alosztályvezető örök letétként adományozza detektívjelvényét, valamint 19 bűnügyi nyomozási és rendőri szakkönyvét. A részben 1945 előtt, részben utána magyar és angol nyelven kiadott szakkönyv között szerepel Kossutány Géza: Nevezetesebb bűnesetei I-IV kötetben, Turcsányi Gyula Modern bűnözés-ének I. és II. kötete.

Ocskay András pc. őrnagy (Sommerset, N.J. USA): Őrnagyi zubbony és fekete nadrág.

Szentpétery Pál, volt marosvásárhelyi hadapródiskolástól (néhai vitéz Szentpétery János ezds. fia) 5 drb. ritka fénykép.

Kóbor László fhdgy. egy csomag iratot, képet, fényképet és egyéb tárgyakat küldött Dr. Nagy Péter bs. által, valamint elhozta vitéz Vattay Ferenc ezds. úr 20 drb. képből és fényképből álló adományát.

ifj. vitéz Körössy Zoltán tb. cső. (Rockville. Marvland. USA) szobrásztól: Egyenruhás, életnagyságú, kalapos, bronz csendőrfej felírással: „A m.kir. csendőr, a nemzet és közbiztonság őre 1881—1945”.

Simontsits Attila pc. hdgy., tb.cső. rokona, gr. Messey de Bien tüzér fhgy. bekeretezett fényképét, aki József kir. herceg, tbgy. parancsörtisztje volt és 1914-ben az orosz fronton, Stari Sambornál hősi halált halt.

Noel Péter, okl. mérnök, tb. cső. edmontoni (Alberta, Kanada) lakos elküldte a Múzeumnak azt a fotókopiákból összeállított könyvet, melyet azért állítottak össze, hogy az ejtőernyős ezred ne kerüljön áthelyezésre.

Simorjay Ferenc fhdgy., montreáli (Qu., Canada) lakos elküldte néhai Olchváry Milvius Attila vörgy. egyik németnyelvű kéziratát, amit az összeomlás után írt a csendőrség védelmében.

vitéz Vörös Károly szds., a brazíliai Szt. László Társaság és Rend feje küldött egy 2 és egy 5 pengős pénzt a következő felülnyomással: „Vörös hadsereg parancsnoksága. Hamisítása haditörvények szerint büntetetik.” Ezzel az 1944-ben nyomott, rossz kiadású, erőszakos pénzekkel tették tönkre a pengőt, mely akkor még jó pénz volt. (v.K.K.)

vitéz Ághy Asbóth Zoltán ezds., vejével Pallagi Viktor, s felesége szül. Ághy Dalmával ismét meglátogatták a laktanyát, mely alkalommal Pallagi Viktor megjavította a laktanya összes vízcsapjait. (v.K.K.)

A laktanya emlékkönyvében az elmúlt esztendőben eszközölt bejegyzések között az alábbiakat olvashatjuk:

Magyaródy János: (a torontói Nimród vadászcsoporthoz alapítója, fuvarozó-vállalat tulajdonosa) „Példátlan nagy munka az emigrációban”.

vitéz Hosszúfalusy Béla (hu. zls. volt szakpk. a m.kir. ceglédi Árpád huszárezredben): „Csak köszönni és hálámat kifejezni tudom ezért az élményért, ami visszavitt a régi szép időkbe.”

Msgr. vitéz Vargha Gábor r.k. tábori főlelkész, Michelfeld, Ny.-Németország: „Újra csendőrlaktanyában voltam, mint kisgyermek koromban, lelkéskoromban. Köszönöm, magyar szívedet őrizzed tovább.”

Fejér Éva Zsuzsanna, Berlin, Ny.-Németország: „Köszönöm a szíves vendéglátást és a torontói barátok megható gondoskodását.”

Fehér Albert munkás az erdélyi Charter-77 egyik aláírója, kiutasított erdélyi magyar: „Három napos újkanadásként örülök, hogy itt vagyok Önök között.”

Nagy Jánosné cső. alhdgy. felesége, Cleveland, Ohio, USA: „Csodálat-
tal és könnyezve néztem azt a gyönyörű emigrációs magyar gyűjteményt,
megpróbálom emlékezetemben megőrizni, mert a dicsőséges, de tragikus
múlt a jövőben útmutató lesz.”

Varga Gyula állatorvos, alumíniumcég tulajdonos, Toronto: „Itt Kana-
dában ilyen érdekes és értékes múzeumot látni szinte hihetetlen.”

N.N. Magyarország: „Itt jártam Budapestről. Meghatva nézem, olva-
som az itt kiállítottakat.”

Dr. Dreisziger Nándor a kingstoni (Ont.) Királyi Katonai Akadémia
történelem tanára: „Ez a múzeum a magyarság egy igazán nagyszerű
öröksége.”

vitéz Tatay László t. zls. Toronto, Ont.: „A csendőr és vitézi múzeum
megtekintése a legnagyobb várakozást is felülmúló kincs és érték az emig-
rációban. Ezt érzem én, mint a II. Világháború legelső felavatott vitéze.”

Dr. Kovrig Bence a torontói (Ont.) egyetem történelemtanára: „Akik
elfelejtik a múltat, azok felelősséggel tartoznak.”

Prsybilskiné, szül. Boron Jadwiga, a torontói (Ont.) Sonnybrook kato-
nai kórház hivatásos ápolónője: „Szeretettel ennek a nagyszerű ember-
nek!”

vitéz Polgári László t. őrm. Kitimat, B.C. Kanada: „Csodálatos e mú-
zeum. Szívem majd megszakadt nézésekor! Úristen, adj erőt, egészsé-
get vitéz Kövendy Károly szds. úrnak.”

Értesítés.

A múzeum kéri és keresi a következőket:

Rf. nélküli honvéd zubbony, tiszti hadizubbony, repülő zubbony és re-
pülő atilla, folyamőr zubbony és atilla, folyamőr leg. és ti.sapka, tábor-
noki világoskék atilla, páncélos vagy huszár tiszti atilla.

A budapesti Teleki tér eltüntetésé után állami boltok árulják a Felvi-
déki, Erdélyi és Délvidéki Emlékermeket, lesz néhány Tűzkereszt is da-
rabonkint 10 dolláros árban. (Európában, Bécsben 36 shilling).

A múzeumőr nem áll semmiféle kapcsolatban hazai boltokkal se meg-
rendelés, se levelezés formájában. Más érmekre vonatkozólag is érdeklő-
dőknek a múzeumőr készséggel közli winnipegi (Man. Kanada) cég címét.
Örömmel várja bajtársai látogatását, csak jó előre kér értesítést.

A Múzeum hírei

Összesített kimutatás a Levéltár és Múzeum
gazdálkodásáról az 1977. évben.

(Részletes tételek, adatok megtekinthetők a Múzeum irodájában.)

Bevételek		Kiadások
Bajtársi adakozásból, átvonu- lási szállásért és egyéb juttatásból,	1,508.89	Havi törlesztések/tőke és kamat/ az 1971-es 1.sz. Jelzálogkölcsönre 1,673.28
N.N. csendőr rokon pénzadomá- nya és vitéz Kövendy Károly könyveinek eladásából	15,741.66	1.sz.Jelzálogkölcsön: 1971-ben 16,500.00 tőketörl. 758.34 kamatokra 9,281.34 maradvány teljes kifizetése: 15,741.66
vitéz Kövendy Károlytól	4,266.82	15,000 dolláros tűz- biztosításért 81.00 Házadó 473.10 A balkon beüvegeztetése 480.00 Fenntartási/villany, víz, fűtés, kert, hó és szemét eltakarítás/ költség 1,190.04 Távolsági telefon 240.43 Postaköltség 167.58 Iroda, fényképek, folyó- iratok, vasút-és autó- költség,belső javítások /ágynemű,szőnyegek,fürdő- szoba/ reprezentáció hely- ben és városon kívül 1,333.32 2 üvegszekrény 136.96
Bevételek összesen :	21,517.37	Kiadások összesen: 21,517.37

A múzeumőr nyugodt lelkiismerettel és becsülettel kijelenti, hogy az előző vezetőség által az eszmei laktanyára megszavazott 1,860.00 dollár összeget (küldöttségi alap) legalább tizszeresen fizette túl saját zsebéből a berendezési költségek kamataira és a két jelzálog kölcsön kamataira és törlesztésekre. A megállapodás szerint (1971) az utolsó ügyvédi költség (zárás) 558.14 dollár volt. Ezzel az öröklakás — a benne lévő üvegszekrények, csendőr, vitézi, honvéd és rendőr ereklyék kivételével — saját tulajdonába ment át. Az eszmei laktanyák. és múzeumőr sajátjából 1970. okt.-tól 1977. dec. 31-ig összesen 36,161.99 dollár összeget fizetett ki az intézményre.

Múzeumunk, Levéltárunk szinte világviszonylatban ismertté vált. Na-
ponta érkeznek magyar, német, angolnyelvű levelek különféle kérésekkel
felvilágosító magyarázatért. A fölösleges megterhelés elkerülése érdeké-
ben kéri a múzeumőr, hogy a nem kifejezetten a Levéltár, múzeumok,
látogatás és szállásra vonatkozó ügyekben a bajtársak leveleiket és min-

den pénzadományt, hírt az MKCsBK vezetőségéhez küldjék (Cím: a B.L. hátsó, belső fedőlapján).

Ezúton mond köszönetet a Bajtársaknak és jó barátainak, s viszonzza a Karácsonyra és Újévre küldött igen jóleső jókívánságokat. Azokra külön-külön válaszolni azonban nem volt módjában.

Híven, Becsülettel, Vitézül!

vitéz **Kövendy Károly** s.k.
levéltáros és múzeumőr

Etobicoke, 1977. december 31-én.

KÖNYVISMERTETÉS

The Holy Crown of Hungary. Írta angolul Dr. Endrey Antal. A szerző ezen legújabb könyve megjelent az Ausztráliai Magyar Egyesületek Szövetsége támogatásával, a melbournei (Vic. Ausztrália) Magyar Intézet kiadásában 1977-ben, fekete keménykötésben, 118 oldalon. Az előszót Gallus Sándor írta. A szerző talán megérezte, hogy a Szent Korona sorsában változás fog beállni, mikor ezen könyve megírását megkezdte. Történelmi bevezetés után ismerteti az ország új jogállását, a Szent Korona szerepét. Annak eredetére vonatkozó felszínre került ellentétes elméletek megemlítése mellett bel- és külföldi forrásmunkák, a művészettörténet, a hagyomány és a történelem tényei alapján megállapítja, hogy a mai Szent Korona, illetve annak felső része II. Sylvester pápa által Istvánnak, a magyarok fejedelmének küldött koronával azonos. Alkotmányunk törvényei, miként az Aranybulla (1222) a Hármaskönyv (1514), majd az újabb korban a kiegyezés (1867) megfelelő utalásai a Szent Korona királyi, demokratikus és keresztény jellegét magukban foglalják és közjogi életünkben egyedülálló jogi személyiségét megszakítás nélkül elismerik és fenntartják. Annak ellenére, hogy 1920-ban a királyi szék nem lett betöltve, a Szent Korona változatlanul a nemzeti főhatalom, a független és alkotmányos országszuverénitásának megtestesítője volt és maradt változatlanul 1945-ig. Végezetül nemcsak magyar, de amerikai törvények idézésével is állást foglal amellett, hogy a fegyverszünet után, annak törvényes őrsége által megőrzés végett átadott Szent Korona további jóhiszemű és becsületes őrzését az Amerikai Egyesült Államok kormánya egyoldalúan nem szakíthatja meg, mert az átvevőként jelentkező másik ügyfél, a budapesti kormány nem „sui iuris” azaz nem önjogi.

Az 1978. I. 5-iki események a könyv kinyomtatása után következtek be. Ettől eltekintve a Szent Korona jogállását és jövő sorsát mai helyzete nem rögzítheti véglegesen. Az ország szabadságának helyreállításával a Szent Korona ismét legmagasabb kifejezése lesz a magyar nemzeti egység és függetlenségnek és irányítója a sokat szenvedett nemzetnek egy jobb jövő felé.”

The Timeless Nation. Írta angolul Dr. Bodolai Zoltán. Megjelent a Hungaria Publishing Co., Sydney (N.S.W., Ausztrália), az MHBK sydneyi „vitéz Szügyi Zoltán” fősoport kiadásában a délnyugatausztráliai társadalmi és testvér bajtársi egyesületek, a Perthi Magyar Hírlap (W.A.,

Ausztrália), a Nemzetőr (München, Ny.-Németország) és számos bajtársunk egyéni támogatásával 1977-ben sötét olajzöld vászonkötésben és puha kötésben is 336 oldalon.

A gondos összefoglaló munka nemcsak az élő nemzet, az örök Magyarország története. Jelentősége ennél sokkal több. Megismerteti a Magyarország határain kívül, újvilágban, angol nyelvterületen született és majd születendő gyermekeinket a magyar származás, történelem, földrajzon kívül a magyar jellem, a magyar néprajz, kultúra, zene és művészetek alapjaival, tudósaink, művészeink kimagasló személyiségeivel európai, sőt világvonatkozásban. Célja, hogy gyermekeink majd idegenek által írt újságcikkek, könyvek előadásokat el tudjanak bírálni és alapot kapjanak arra, hogy helyes véleményt formálhassanak ki maguknak. Ezért írta meg a szerző könyvét angolul.

Könyve elején a szerző bemutatja a magyart a nagy világnak. Megismerhetik származását 3,000 év távlatából mondák, legendák, krónikák, ásatásokból származó leletek, tudományos forrásmunkák és végül a korunkba is belenyúló teljesítményei alapján. Ismerteti rovásírásunkat, ősi nyelvünket, szólásainkat, szokásainkat, jó és rossz tulajdonságainkat, jellemünket. Elmondja, hogy vándorlásaikban mindig nyugat felé törtek, hogy ugyancsak folyamok között birtokba vehessék őseik, a testvérnepek örökét. Ősi tulajdonságaik az egyistenbe vetett hit, az egynejlőség, a vendégszeretet, a becsülethez és a szabadsághoz való rendíthetetlen ragaszkodás, az emberiség és hogy bennük még mindig meg van a lovagiasság, pedig ma diplomáciával lehet előrehaladni.

Miként nyelvünk, zenénk is megtartotta ősi karakterét. Az ősmagyar énekeknek valami sajátos zamata lehetett amire fölfigyelt Szent Gelért püspök is, mikor egy búzát őrölő leány énekét hallgatta. Eredeti zenénk a pentatónikus (5 hangú) skálában maradt reánk, mely a századok folyamán díszítésekkel gyarapodott, de szerkezetét megtartotta. Kezdetben, pogány őseink korában a táltosok énekeltek mikor áldoztak, mikor temettek. A hadi dicsőségről a hírt azonban hegedősök, igricek, lantosok, kobzosok vitték széjjel és ezek ott voltak mindenütt, ahol vígság, vagy szomorúság esett a harcmezőn éppúgy, mint a lakomákon. A zene már általánosan el volt terjedve, mikor a XIV. század alkonyán közénk jött a cigány. Hamarosan ellesték csodálatra méltó érzékkel azokat a dallamokat, melyeket a magyar citerás és sipos szórt világgá és egyéni hozzáadásokkal díszítették föl azokat. Így született meg vidékenkint népdalaink egy része, sok-sok magyar dal, s a városi lakosság körében műdalaink egy része. Több általunk forgalomba hozott modern formájú népdal, toborzó, egy kis nyugati hatással a XIX. század kezdetén magyar dalként vagy tévesen magyar népdalként ismeretes lett világszerte és még nagy zeneszerzőket is megtévesztett.

A továbbiakban a XIX. és a XX. század kimagasló és külföldi vonatkozásban is elismerést nyert honfitársainkat ismerteti, kik a tudomány, művészetek, zene terén tették nevüket híressé.

Térképek, arcképek, népviseletek, versek, népdalok és történelmi beszédrészletek angol fordításban, továbbá rövid statisztika és több mint

700 nevet felölelő névmutató, bel és külföldi forrásmunkák felsorolása biztosítja a tartalmas kézikönyv eredményes használatát.

A Csend virágai. Írta Botond István (Dr. Botond Pál orvos, Sydney N.S.W., Ausztrália). Kiadta az Aurora Australis, Melbourne (Vic. Australis) 1976-ban, félkemény kötésben 141 oldalon. A fedőlapot és az előábrákat C. Kerecz Katalin tervezte. Előszót írt Galló Géza. Megrendelhető a kiadónál, P.O. Box 2, Burnley, Vic. 3121. Australia.

Az Emigráns Magyar Irodalom évében. 1978-ban bocsátja a szerző útjára újabb könyvét legsajátosabb egyéni kincsünk, anyanyelvünk megtartása szolgálatában. A kötet első részét a „Zenélő doboz”-t betöltő versei képezik. Változatos témakörből vett írásai élénk képzelőerő tartalmas élet, széleskörű ismereteken alapuló reális kifejezésekben gazdag tolmácsolásai a költői meglátás és átérzésnek.

A második rész toledói (Spanyolország) nyaralásának története rövid lírai elbeszélés formájában. Az eredetileg ellentétes oldalhoz tartozó szereplők az 1936-os spanyol polgárháborúra, a toledo harcokra és az Alkazar-i erőd ostromára emlékeznek vissza. A beleszótt történelmi, irodalmi és művészeti kitérő rövid bepillantást ad a spanyol szellem és művészetek gazdagságába. Spanyolország a mérhetetlen pusztítások, az emberi és anyagi áldozatok, a zsarolás és terror kegyetlenkedései ellenére megtudta tartani nemzeti függetlenségét. Spanyolország nem lett nyugatra előretolt hídfője a nemzetközi kommunizmus erőszakos terjeszkedésének. Ezt azonban nemcsak a külföldi beavatkozások tették lehetségessé, hanem Don Jose Moscardo de la Mancia ezds., a katonai akadémia pk-a, az Alkazar-i erőd 2.000 fős védőseregét kitevő katonák, polgárőrök férfiak és asszonyok is. Ők és nagyon sokan még mások hűek maradtak az esküjükhöz és teljesítették a helyzetadta kötelességeiket. Ők tudták, hogy „csak ellenállás söpörheti el a szolgatartó rendszereket. Sohasem a megalkuvás”. Így tudta Spanyolország végrehajtani azokat a szociális, társadalmi és gazdasági reformokat melyekkel lépést tarthatott az európai fejlődéssel. A szerző által felhasznált forrásmunkák, melyek tárgyilagos képet nyújtanak a polgárháborúra, Hugh Thomas: The spanish civil war, valamint Cecil Eby: The siege of the Alcazar. A könyv áttekinthető formában és tetszetős kivitelben J. and S. Molnár Printers & Bookbinders nyomda munkája.

Magyar Játékszín. Írta Muharay Elemér. Kiadta a Magyar Cserkészszövetség 1977. októberében. A második kiadás megjelent 215 oldalon, ára 4.00 dollár az összeg előzetes beküldésével. Cím: Hungarian Scouts Association, P.O. Box 68, Garfield, N.J., USA 07026.

A könyv hézagpótló munka iskolák, színjátszó csoportok, cserkészcsapatok részére, melyek mesejátékot, balladát esetleg színdarabot akarnak előadni. A megfelelő szöveg megszerzése is nehéz, hát még az ilyenkor szükséges „egyéb” előteremtése. Ehhez nyújt segédkezet a könyv. Megismerteti a műkedvelés alapjait, a magyar dal, a táncok mesejátékok szerkezetét. Megtudjuk belőle a rendező, kellékes, ügyelő a maszkmester tennivalóit. Érthetően és röviden ismerteti a helyes irányú műkedvelés feladatait.

ÉRTESÍTÉSEK

A kanadai postahivataltól érkezett felhívás alapján a B.L. kiadóhivatala kéri a bajtársakat, hogy a B.L., valamint hozzánk érkező leveleik pontos kézbesítése érdekében mind a saját, mind a mi postai irányító számunkat minden esetben feltüntetni szíveskedjenek. Ugyancsak kérjük bajtársainkat, hogy átköltözés esetén új címüket a régi feltüntetésével együtt késedelem nélkül jelentsék be, hogy a B.L. ne kallódjon el, hanem minden egyes száma rendeltetési helyére jusson.

A Vezetőség kéri Kulifai István cső.szkv-t, hogy új címét jelentse be. Évekkel ezelőtt Kulifai István volt megbízva a volt Pittsburgh-i (Pa. USA) csoport zászlójának őrzésével, melyet annak idején felesége Kulifai Istvánné hozott ki a huszti szynpság. laktanyájából. Ez lett a pittsburghi csoport ünnepélyesen felavatott zászlója. Kulifai István, elköltözött Pittsburghból és jelenlegi tartózkodási helye ismeretlen. Aki tud róla értesítse a Vezetőséget. (v.BTE 1978.I.25.)

Az 1977. évi október 20-án kelt 1. sz. Körlevélre már eddig is igen sok értékes életleírást kaptunk, azonban a bajtársak zömétől még nem. Kérjük azokat, akik még nem tették, ne halogassák adataik, bizonyítékaik leírását, mert azok feledésbe mennek. Küldjék be mielőbb, hogy az utókor számára megőrizhessük. A határidőt 1978. október 31-ig meghosszabbítjuk.

Ezenkívül szeretnénk adatokat arra vonatkozólag is, hogy bajtársaink hogyan vették föl a kapcsolatot a régebben kivándorolt és már itt-talált magyar közösségekkel. Hogyan alakultak bele az egyesületi munkába és mit tettek a magyar nyelv, irodalom, művészetek a kultúra ápolása és fenntartására. továbbá kik vállaltak új lakóhelyükön közéleti szerepet (egyházi és világi egyesületekben) és nyertek el közhivatalt (városi, tartományi, országos) kinevezés, vagy általános választások útján. Ezeket az adatokat későbbi időben a B.L.-ben egy világbeszámoló keretében szeretnénk felhasználni az adatszolgáltató kívánságának szem előtt tartásával.

A MKCsBK Vezetősége

ezúton is nyugtázza köszönettel az 1977. szeptember 1-től december 31-ig beérkezett előfizetéseket és egyéb pénzküldeményeket:

S.G.	20.00	F.J.	12.00
A.L-né	10.00	dr.Sz.F.	12.00
F.M.	50.00	W.v.S.J.	DM 50.00
Sz.Z.	10.00	v.Á.A.Z.	10.00
v.T.J.	Au. 5.00	A.Gy.	15.00
P.P.	20.00	Sz.J.	10.00
K.K.	16.00	Cs.F.	6.00
Calgary csop.	100.00	K.Z	20.00
M.J.	20.00	S.F.	20.00

London csop.	49.56	K.I.	10.00
v.N.G.	50.00	F.Gy.	10.00
B.E.	5.00	v.P.K.	20.00
K.Z.	6.00	dr.R.B.	20.00
ifj.B.J.	10.00	Calgary csop.	1,000.00
dr.K.Gy.	25.00	F.F.	15.00
dr.F.K.	10.00	G.Zs.	15.00
Sz.G.	15.00	T.(T.)J.	29.70
Torontoi csop.	384.00	P.G.	20.00
N.N.	1,864.05	P.B.	25.00
N.N.	1,241.50	M.A.	15.00
Sz.L.	20.00	Cs.K.	25.00
P.J.	15.00	v.T.L.	DM 30.00
T.J.	Fr. 100.00	v.T.J.	Au. 6.14
Montreali csop.	30.00	B.F.	DM 20.00
V.Zs.	5.00	N.J.	5.00
H.S-né	10.00	v.V.F.	25.00
Hamiltoni csop.	55.00	Sz.I.	10.00
M.I.	20.00	K.K.	15.00
Wellandi csop.	25.00	dr.H.E.	15.00
B.A.	17.21	I.D.	25.00
S.A.	15.00	P.A.	15.00
		Sydney-i csop.	14.40

A felülfizetésekért ezúton is hálás köszönetet mondunk.

Székely László:

Húsvéti köszöntés

Piros legyen a húsvét hajnalod.
 Alleluját zokogjon a dalod.
 El ne aludd, ha majd betérnek hozzád
 Az angyalok.
 Ne törjön le a Nem, a Tagadás,
 Ne légy borongó, csüggeteg Tamás.
 Komor ajkadról szent patak fakadjon,
 Vig vallomás.
 S ha elindulnál, mint ők egykoron,
 Az emmauszi almafás soron,
 Szegődjön hozzád Jézus utitársnak,
 Mint egykoron.

S ha már a kétség nagyon fojtogat,
 Ő fejtegesse az írásokat.
 Késedelmes szivednek ő meséljen,
 Sokat, sokat.
 Míg ő beszél, bús szíved gerjedez,
 Sivatagján új forrás cseregdedz,
 Kenyerszegéskor áhitattal súgod:
 A Mester ez!
 S nem lesz szivedben akkor sem más,
 Csak hangtalan, csak üdvözült sírás,
 Ó testvér! Mindent, mindent visszaadhat
 A Messiás!

Kellemes szép húsvéti ünnepeket és magyar feltámadást kíván
 Bajtársainak, hozzátartozóiknak és barátainak
 a Bajtársi Levél kiadóhivatala.

SZERVEINK:

A Bajtársi Levél.

A M. Kir. Csendőr Bajtársi Közösség — MKCsBK — hivatalos lapja, központi tájékoztatója.

Tartalmaz tanulmányokat, cikkeket, leírásokat, beszédeket, verseket. Beszámol közösségi egyesületi és társadalmi eseményeinkről, a magyar élet híreiről világszerte. Személyi hírek, könyvszemle, közérdekű levelek és értesítések minden számban.

Szerkeszti a MKCsBK Vezetősége megbízásából:

a Szerkesztő Bizottság. Főszerkesztő: Dr. Kiss Gyula.

Minden cikkért és közleményért annak szerzője, a közlésért pedig a Szerkesztő Bizottság felelős.

Kiadja a MKCsBK Vezetősége.

Levéltár és Múzeum

Bajtársaink gyűjtéséből és adományaiból példás áldozatkészséggel létesített és fenntartott otthona történelmi és testületi értékeinknek és a testvér bajtársi egyesületek emlékeinek.

Levéltáros és múzeumőr: Vitéz Kövendy Károly szds. Címe: „MKCsBK” Hungarian Veterans' Archive and Museums, P.O. Box 335, Etobicoke, Ont. Canada, M9C 4V3.

POSTACÍMÜNK:

A MKCsBK Vezetősége a pénzküldemények kézhezvételét a B.L.-ben, vagy magánlevélben elismeri és nyugtázza. Minden levelet, hírt, közleményt, előfizetést és pénzadományt a következő címre kérünk:

Veterans' Association
1328—87 Avenue, S.W.,
Calgary, Alberta, Canada
T2V 0W3